

Rúbí Tani Lúkà dré tisìle dhi

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Lúkà 'i. Akódhi nda tá àpóstolò 'i ko. Di, akódhi tá ína mómí tà Yésu dré 'òle ìndì tadhálé dhi ki ndàlepi nìle dóro lavulé, ngóro dhya tà nda ki nobhá mǐ sè dhi ì dré titílé drá dhi tǐni dhi 'i (Lúkà 1:1-4). Akódhi tá kókpa Pólò ni atsiámu ki àlo 'i (Tà 'òle dhi ì 16:10, àruka ni íbe). Kònìdhi búkù ni àlo búkù rǐ Lúkà dré tisìle dhi ì kòfalé dhi 'i. Búkù kònìdhi léna dhi, akódhi adré Yésu ni lídrì ni tà àzì ni íbe dhi ki tití kòdhya. Akódhi ni búkù ni rǐ rú be «Tà àpóstolò ì dré 'òle dhi ì» dhi léna dhi, adré Èkèlézyà ni tà tití kòdhya.

Búkù kònìdhi léna dhi, Lúkà adré tadhá dhi, Yésu Gǐká ni Mvágó 'i, ìndì Mèsíyà Gǐká dré tá lazilé gò amùzoá kitswálé mómíyá tití dhi ki tidrì dhi 'i. Lúkà adré tisíá dhi, Gǐká ni Tírí zì tá Yésu nda àlìle Rúbí Tani longó mómíyá lemerè ro dhi ì dré (4:18). Tà bàti ró dhi, Yésu adré Gǐká ni lèle tadhá mómíyá tití tà yàyà dhi íbe dhi ì dré: lemerèbhá i, dràbhá i, mómíyá adrélé mǐ pfòle dhi ì, tàkonzìbhá i, tsàle mómíyá tití togó be ànzimvá kya tǐni dhi íbe. Tà kàdrì àruka à dré adrélé kisúlé búkù kònìdhi léna dhi ì, tà kòni 'i: Tírí Lólo ni àzì, tà zǐma Gǐká tí dhi, Yésu ni lèle tadhama tòkó ì dré dhi, mómí ki tàkonzì trǐma, ìndì Yésu ni ka'ìbhá ki kólénzé.

Búkù su Rúbí Tani ni tà dri dhi ì kòfalé dhi, à adré tà àruka ki kisú ngbà 'í Lúkà ni búkù

kònìdhi léna: Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni tìma, tà àruka Yésu ni tìma ni tà dri dhi ì, Yésu ni ìma tépelò na mvámvá ro dhi, pídihígó Sàmàríyà agó dóro dhi ni tà dri dhi, pídihígó mváagó avìlepi dhi ni tà dri dhi, àruka ni íbe.

Lúkà adré búkù kònìdhi ni tisì agó àlo rú be Tèyòfilè dhi dré. Akódhi nda dré tá adréle Yúdà mvá 'i ko dhi sè dhi, Lúkà adré Yúdà ànzi ki tà bí àyi ki labhi íbe dhi ki àndu ngi. Tà nda sè dhi, móndyá ándrò dhi ki kitswá Rúbí Tani Lúkà dré tisìle kònìdhi ni na, àndu ni ni nìzo dóro lavúlé.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Tà Lúkà dré Rúbí Tani tisìzo ásà dhi (1:1-4)
- 2) Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni tìma, Yésu ni tìma, ìndì akódhi ni anzi ni tà (1:5-2:52)
- 3) Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni àzì (3:1-20)
- 4) Yésu ni bàtísimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma (3:21-4:13)
- 5) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (4:14-9:50)
- 6) Yésu ni atsí ngàzo Gàliláyà lésè lile Yèrúsalmà na dhi (9:51-19:27)
- 7) Yésu ni pósò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (19:28-23:56)
- 8) Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi, ìndì akódhi ni mbàma bhù na dhi (24:1-53)

Tà Lúkà dré Rúbí Tani tisìzo ásà dhi

¹ Atálágó Tèyòfilè, ngóro mí dré nìle be dhi tìni dhi, móndí bí dhi ì tabhì tà ru 'obhá àma kòfalé dhi ki tisìle.

² Ì tisì ngóro dhya tà nda ki nobhá mǐ sè kidhoma ni lésè gò, ì dré atsázó Gìká ni kúlí

longóbhá i ró dhi ì dré titílé tayílé àma dré dhi tíni.

³ Di, atálágó, má dré tà títi nda ki ndàle nìle kyá àyi ki kídroma lésè dhi sè dhi, má mìlésè dhi tá kpà dóro má dré tà nda ki tisìle mí dré m̀bhalé tí dhi.

⁴ Má adré 'òá kònini, mí kòkitswáró nǎà tàle dhi, tà tadhálé mí dré dhi i tà bàti 'i dhi be.

Angéló longó Yòwánì ni tìma ni tà

⁵ Lókyá Ēródè dré tá adrérà'a ópí ro bvò Yùdáyà àdhya drìle dhi 'á dhi, kòwánà àlo rú be Zàkàríyà dhi tá be. Akódhi nda tá kòwánà angábhá Abíyà ni sùrú lésè dhi ki àlo 'i. Akódhi ni tòkó rú be Èlìzàbètè dhi angá tá kpà Arónà atú adrélépì kòwánà ki kàdrì ro dhi ni sùrú lésè.

⁶ Ayi rìti dhi ki tà tá gyàgya Gíká mìlésè. Ī adré tá tà títi Mírì ni tátírìtrì kúlì dré adrélé tàle à kò'o dhi ki 'o, tà àlo tivì àko ró.

⁷ Di, àyi tá àyikya mvá àko. Tàko ko, Èlìzàbètè tá kòndó 'i, ìndì àyi rìti dhi ki kóná lavú tá dre.

⁸ Kítú àlo dhi, Zàkàríyà nda adré tá àzì 'o kòwánà ro Gíká kandrá. Angyá ko, lókyá nda tá lókyá kòwánà akódhi ni sùrú lésè dhi ì dré adrézó àzì 'o dhi 'i.

⁹ Anzyà gà kòwánà ì dré adrélé 'òle dhi tíni dhi, ì kipè tá akódhi dzègè sè, file béndélé za Mírì ni tépèlò na dhi kòdhya.

¹⁰ Di akódhi dré tá adrérà'a béndélé za dhi 'á dhi, m̀ndyá zyandre títi dhi ì adré tá tà zi Gíká tí kivi na.

¹¹ Gò ángéló Mírì àdhya dré ngàzo agalé Zàkàríyà kandrá, àyi totó adrélé àlètàrì adrézó béndélé za dhi ni dríágó lésè.

12 Zàkàríyà kònò akódhi dre dhi, akódhi ni drè dré abízó nyinyi gò, tirì dré gàzo akódhi léna bǐ.

13 Dì, ángéló nda dré ína tàzoá drá dhi: «Zàkàríyà, mí ro ngá ko! Tàko ko, Gìká yi tà mí dré zǐlè í tí dhi dre. Ámì tòkó Èlìzàbètè ni mváagó ti mí dré gò, mí dré rú ni ni zizo Yòwànì.

14 Akódhi ni arí fe mí dré kólénzé íbe. Móndí bǐ dhi kǐ kókpa lenzé akódhi ni tǐma sè.

15 Tàko ko, akódhi ni tà ni adré kàdrì Mírì mǐlèsè. Akódhi kitswá tàdzí vínò 'i yà, kó ngalè wá àtsí 'i yà dhi ni mvu ko. A ni ga Tirí Lólo sè bǐ, kídhólé í dré adrérà'a áyi andre lé dhi 'á.

16 A ni Ìsèrélè ànzi bǐ dhi kǐ adrè agòle Mírì àyi kǐ Gìká vélé.

17 A ni adhé alìle Mírì kandra, Tirí Lólo atú adrelépi pròfètà Èlìyà le dhi ni rinyí sè, kitswálé ànzi kǐ atá kǐ togó adzá àyi kǐ ànzi i vélé, ìndì móndyá adrebhá ligílé dhi kǐ togó adzá móndyá gyägya kǐ tògyá vélé, kitswázó móndí kǐ tivó adrelé gànzi ró Mírì dré be dhi bvó.»*

18 Dì, Zàkàríyà dré ángéló nda ni lizízó tàzoá dhi: «Má ni nǐá ngalè tà kòdhi ni ru 'o bàti dhi ngíni? Angyá ko, ma màlìga 'i, ìndì áma tòkó ni kóná lavú dre.»

19 Ángéló logó drá dhi: «Ma Gàbèrèyélè 'i. Má adré áma totó Gìká kandra, adrelé akódhi ni àzì 'o. Akódhi amù ma alìle mí vélé, rúbí tani kòdhi ni longó mí dré.

20 Dì, mí yi rè ká! Mí ni adré ábhábhá ro tà ta àko ró, tsàle kítú tà nda dré dra ru 'òzo dhi tú.

* 1:17 1:17 A kònò Màlákì 3:23-24.

Tàko ko, mí ka'í mína áma kúlí i ko, tágba kúlí nda ì dré dra ru 'òzo àyi kí lókyá sè dhi.»

²¹ Lókyá nda sè dhi, mónnyá zyandre nda ì adré tá Zàkàríyà ni letè gò, àyi kí líndrí dré adrézó gàle, dré tá adrélé gĩle tépelò na tò dhi sè.

²² Di, kàpfò lásà dre dhi, kitswá tá ína tà ta àyi véna bwà ko. Gò ì dré atógyàzoá dhi, ngá agá tá akódhi mi toróbí t́ni tépelò na dre. Angyá ko, akódhi atsá tá ína ábhábhá ro, adrélé tà ta àyi dré drígá sè.

²³ Akódhi ni lókyá adrézó àzì 'o tépelò na dhi kàkí dre dhi, dré nzìzo í bhàna.

²⁴ Amvolásà dhi, akódhi ni tòkó Elìzàbètè dré 'a kisúzó gò, dré àyi zùzo 'a nda be mbă nzi. Adré tá kisùá í léna dhi:

²⁵ «Mírì 'o má dré tà adrélépi dóro í m̀lèsè dhi kòdhya. Lókyá kònìdhi sè dhi, tingá má rúsè tà adrélépi tá kanyò fe má dré móndí i mi dhi dre.»

A longó Yésu ni òima ni tà

²⁶ Elìzàbètè ni mbă ni nzi-drì-àlo sè dhi, Gĩká dré ángeló Gàbèrèyélè ni mùzo l̀le bhàandre rú zìle Nàzàrètà bvò Gàlìláyà àdhya lé dhi na,

²⁷ kyánzi àlo rú be Màríyà, àgo tà ǹlepi rè ko dhi véna. A zì tá Màríyà nda agó àlo rú be Yòséfà, angalépi ópí Dàwídì ni sùrú lèsè dhi dré tòko ró.

²⁸ Ángeló nda kòfì Màríyà véna dre dhi, dré tàzoá dhi: «Mì Mírì dré àyi togó tanì bhàzo mí rú ni, mòdo mí dré! Mírì túmání mí be!»

²⁹ Di Màríyà ni drì dré abízó nỳnyì kúlí nda sè gò, dré adrézó kisùá í léna ngalè mòdo nda tá àdho mòdo kára 'i ya dhi.

30 Di, ángéló nda dré ína tàzoá drá dhi: «Màríyà, mí ro ngá ko! Tàko ko, mí Gíká ni togó tani íbe mí rú.

31 Mí yi rè ká! Mí ni 'a kisú gò, mí dré mváagó t̃izo, rú ni ni z̃izo Yésu.

32 Akódhi ni tà ni adré kàdrì, ìndì à ni akódhi ni zi Gíká kurú na bhù na dhi ni Mváagó ro. Mírì Gíká ni akódhi ni bha adrelé ópí kàdrì ro, ngóro akódhi ni tábhí Dàwídì t̃ini.

33 Akódhi ni òpì nya Ìsèrèlè ànzì i dri kóná vèsè kólyá.† Bàti, akódhi ni òpì ni adré kùdù àko.»

34 Di Màríyà dré ángéló nda ni lizízó tàzoá dhi: «Tà kòdhi ni ru 'o ngíni? Tàko ko, má ñi rè agó àlo ni tà ko.»

35 Di ángéló nda logó drá dhi: «Tírí Lólo ni así mí dri gò, Gíká kurú na bhù na dhi ni r̃inyí dré ámi asózó. Ásà dhi, à ni mvámvá lólo mí dré dra t̃ile nda ni zi Gíká ni Mváagó ro.

36 Di mí yi rè ká! Ámi aró Elizàbètè kisú ína 'a dre. Adré mváagó letè, tágba dré adrezó màlìga 'i dhi. Kònìdhi, akódhi tá adrelé z̃ile kóndó ro nda ni mbã ni nzi-dr̃i-àlo dhi 'i.

37 Tàko ko, Gíká mìlèsè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.»

38 Di Màríyà gò tàá dhi: «Ma Mírì ni màrábà 'i. Tà nda kò'o ru má dré ngóro mí dré tàle dhi t̃ini.» Gò ángéló nda dré akódhi ni tayízó.

Màríyà l̃i Elizàbètè ni no

† 1:33 1:33 A kònò 2 Sàmùwèlè 7:12, 13, 16; Esáyà 9:6; Dányèlè 7:14. Gíká ni Kúlí t̃is̃ile G̃irikì ti sè dhi adré tàá «Yàkóbhò ni dzó» kònwa. Kòdhi adré leá tàle dhi «Ìsèrèlè ànzì i».

³⁹ Lókyá nda sè dhi, Màríyà dré ngàzo lìle sírí bhàandre àlo bvò kòngò ró Yùdáyà àdhya lé dhi na.

⁴⁰ Dré tsàzo file Zàkàríyà ni dzó na gò, mòdo fe Èlizàbétè dré.

⁴¹ Di Èlizàbétè dré Màríyà ni mòdo nda ni yirà'a dhi, mvámvá dré ngàzo lána gò, Èlizàbétè dré gàzo Tírí Lólo sè bǐ.

⁴² Dré yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi: «Gìká bhà tà tani mí dri tòkó àruka tíí dhi kya ki lavú dre. Bhà kókpa tà tani mvámvá mí dré dra òlè dhi dri dre.

⁴³ Ma tá àdhi 'i, áma Mírì ni andre dré alizo má véle ni?

⁴⁴ Mí nò rè ká! Ámi mòdo ni kúlí dré adhéra'a má bilé dhi 'á dhi, mvámvá nga má léna arì dré.

⁴⁵ Kólénzé mí dré, mí dré ka'ìle tàle dhi, Mírì ni dra tà í dré tàle mí dré dhi ni 'o káyà dhi sè.»

Longó Màríyà àdhya

⁴⁶ Di Màríyà dré tàzoá dhi:

«Má adré áma Mírì ni tà bha kuru.

⁴⁷ Áma togó adré lenzélé Gìká áma tidrìlépi dhi ni rú sè.

⁴⁸ Tàko ko, akódhi bhe mǐ áyi màrábà tàko ni ni no.

Kidhólé nyànomvá dhi, mónnyá lókyá tíí i sè dhi ki áma zi kólénzé líyí ro.

⁴⁹ Angyá ko, Gìká rǐnyí líyí ro dhi 'o tà kàdrì lavulé dhi má dré dre.

Akódhi ni rú lólo.

⁵⁰ Adré áyi togó dóro tadhá mónnyá lókyá tíí i sè adrébhá áyi ro dhi i dré.

⁵¹ 'O tà kàdrì i áyi drígá rǐnyi ró dhi sè dre.

Lapé mónnyá tà kisùkisù íbe drìkàdrì ro dhi i.

52 Tirí ópí kàdrì i àyi ki lirírà adrézó òpì nya dhi i drílèsè gò,
móndyá tàko ki tingázó kuru.

53 Fè ngá dóro i móndyá tàbirí íbe dhi i dré nyàle gò,

ngábhá ki logózó nzìle drígálé sè.

54-55 Alì áyi màràbà, Ìsèrèlè ànzi ki ledé.

Tivì kpà áyi togó dóro tadhama Abàràrà i dré ànzi ni íbe kóná vèsè kólyá dhi ko,
ngóro dré tá lazilé àma ki tábhí i dré dhi tíni.»

56 Màrìyà dré adrézó Èlizàbètè bhàna mbă na gò, dré gòzo nzìle í bhàna.

Yòwánì ni òtìma

57 Èlizàbètè ni lókyá tìzo dhi kòkìtswá dre dhi, dré mváagó tìzo.

58 Akódhi ni bhàzì i aró ni íbe dhi i kòyi tàle dhi, Mírì tadhá tá áyi togó dóro drá dhi dre dhi, i dré ngàzo adrélé lenzélé túmánì akódhi be.

59 Mvámvá nda ni kítú ni nzi-drì-na akódhi ni òtìma àmvolèsè dhi sè dhi, i dré lizo akódhi ni 'o lwàle. Móndí i adré tá 'òle akódhi ni atá, Zàkàrìyà ni rú fe drá ká.

60 Dì, andre ni dré ína tàzoá dhi: «Kóko, à ni akódhi ni rú zi Yòwánì.»

61 Í tà drá dhi: «Móndí rú be kònìni dhi ámi sùrú na dhi yó.»

62 Gò i dré mvámvá nda ni atá ni lizizó drígá sè, nìzoá ngalè akódhi lè à kòzi mvámvá nda ni rú àdhi ya dhi.

63 Dì Zàkàrìyà dré ngá adrézó ngá tisì drìá dhi ni zìzo gò, tisìzoá dhi: «Akódhi ni rú Yòwánì.» Gò àyi tíí dhi ki líndrí dré gàzo tà nda sè.

64 Gbã kòdhwa, Zàkàríyà nì kúlí dré fùzo gò, dré kidhózó adrelé tà ta, adrezó Gìká nì rú bha kùle.

65 Di tirì dré gàzo àyi kì bhàzǐ títí dhi ì léna bǐ. Gò à dré adrezó tà nda kì títí bvò kòngo ró Yùdáyà àdhya 'ásè wǎyi.

66 Mòndyá títí tà nda kì yibhá dhi ì adré tá tà nda kì kisù, adrezó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Mvámvá kòdhi nì atsá àdhi ró?» Tàko ko, Mírì nì rǐnyí tá mvámvá nda íbe bàti.

Longó Zàkàríyà àdhya

67 Zàkàríyà, mvámvá nda nì atá dré gàzo Tirì Lólo sè bǐ gò, dré ngàzo Gìká nì kúlí longó pròfétà àdhya tǐni kònini:

68 «Rúku kàdré Mírì, Ìsèrelè ànzì kì Gìká dré, dré alìle áyi mòndyá kì lomí, àyi kì apázó dhi sè.

69 Tàko ko, akódhi 'o dhya rǐnyi ró dra àma kì tidrǐlépi dhi apfòle,

áyì màràbà Dàwidǐ nì sùrú lésè dre.

70 'O kònini ngóro dré tá lazilé kínó lésè, áyi pròfétà lólo dhi ì tí dhi tǐni.

71 Lazí tá dhi, í nì àma kì tidrǐ àma kì kàribhá ì drígàsè,

ìndì mòndyá títí adrebhá togó kònzì bha àma rú dhi ì drígàsè.

72 Asà dhi, tadhá áyi togó dóro àma kì tábhí ì dré dre.

Tivè kpà tà lólo í dré bhàle ru yǐzo mòndyá ína íbe dhi ko.

73 Tàko ko, sǐ tá mònдрà lazizóá àma kì tábhí Abàràrà dré dhi,

74 í nì àma kì apá àma kì kàribhá ì drígàsè,

mà kàdréro áyi tà 'o tirì àko,

⁷⁵ ngóro móndí lólo ìndì gyägya í mìlésè dhi i tìni,
àma kí lókyá wáyi sè.

⁷⁶ Dì mi, áma mvá ro ni, à ni ámi zi Gĩká kurú na
bhù na dhi ni profétà ro.

Angyá ko, mí ni dhe lile Mírì kandrána, kitswálé
látì ledé akódhi dré.

⁷⁷ Mí ni longóá akódhi ni móndyá i dré dhi,
akódhi ni àyi kí tàkonzì kí tri, àyi kí tidrízó.

⁷⁸ Ama kí Gĩká ni 'òá kònìni áyi togó dóro ìndì
yàyà dhi sè.

Ásà dhi, a ni ngádra amù àma dré bhù lésè

ngóro kítú ni apfòapfò tìni,

⁷⁹ kitswálé ngá kazá móndyá adrébhá lirílé
tínímvá na dhi i dré,

ìndì àyi adrébhá lirílé líndrì dràdrà àdhya zàle
dhi i dré,

kitswálé kpà àma kí tidrì látì tà kàdrìkàdrì àdhya
'ásè.»‡

⁸⁰ Dì mvámvá nda adré tá mbàle rúbhá sè ìndì
tògyá sè. Adré tá adréle duku na tsàle lókyá dré
apfòrà'a Ìsèrelè ànzi i kandrá dhi 'á.

2

Yésu ni tìma

(A kònò kpà Mátáyò 1:18-25)

¹ Lókyá nda sè dhi, Rómà kí ópí kàdrì, Kàyìsàrà
Awùgústò dré tòlí fèzo tàzoá dhi, à kòtìsì móndyá
wáyi Rómà kí òpì zàle dhi kí rú búkù na.

‡ 1:79 1:79 A kònò Èsáyà 9:1.

² Rú tisìma drìdrì nda tá lókyá Kìrìnìyò dré tá adrérà'a gùvèrènére ro bvò Sírìyà àdhya drìle dhi 'á.

³ Gò móndí àlo àlo títi dhi ì dré ngàzo lìle àyi kì rú 'o tisìle àyi kì tándi kì bhàandre ì 'ásè.

⁴ Di Yòséfa dré kpà ngàzo bhàandre Nàzàrétà àdhya bvò Gàlìláyà àdhya lé dhi lésè, lìle bhàandre ópí Dàwídì àdhya rú zìle Bètèlémè, bvò Yùdáyà àdhya lé dhi na. Tàko ko, angá tá ína Dàwídì ni sùrú lésè.

⁵ Ì lè tá kònàle àyi kì rú 'o tisìle tùmǎni Màríyà, tòkò zìle akódhi dré mòle dhi be. Màríyà nda tá 'a be.

⁶ Ì dré tá adrérà'a Bètèlémè na dhi 'á dhi, Màríyà ni lókyá tìzo dhi dré kitswázó.

⁷ Di dré àyi mváagó kàyo ró dhi ni tìzo, akódhi ni lambézó kítá sè, làle ayilé àrà kà'wá ì dré tá adrézó ngá nya lána dhi na. Tàko ko, àrà ì dré kitswázó ayilé kùmú kì dzó na dhi tá yókódhó.

Angélo agá kábilígyà líkíbhá ì kandrà

⁸ Bvò nda na dhi, kábilígyà líkíbhá àruka ì adré tá ayilé mbì na, adréle àyi kì kábilígyà kì líkí ngátsi sè.

⁹ Di ángélo Mírì àdhya dré ngàzo agalé àyi kandrà, Mírì ni lagulagu dré ngá kazázó àyi làgàsè kùrú gò, ì dré lyàzo kwàkwà tìrì dré.

¹⁰ Di, ángélo nda dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ro ngá ko! Mì yi rè ká! Má alì rúbí tani longó àmi dré. Di móndí títi dhi kì lenzé ásà tò.

¹¹ Andrò, ngátsi kònìdhi sè dhi, à ti àmi dré dhya dra móndí kì tidrìlépi dhi bhàandre Dàwídì àdhya na dre. Akódhi nda Mèsíyà 'ì, ìndì Mírì 'ì.

12 Mì ni akódhi ni ni tà kònìdhi sè: Mì ni mvá kùrí kǎ lambélé kítá sè dhi ni kisú, adrérà'a ayilé àrà kà'wá ì dré adrézó ngá nya lána dhi na.»

13 Gbǎ kòdhwa, ángéló lìzólìzo bhù lésè dhi ì dré agázó ángéló nda làga, adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàá dhi:

14 «Mìlanzìlanzì kàdré Giká dré kurú na bhù na! Tà kàdrìkàdrì kàdré kpà bvò dri mónnyá akódhi ni togó dré adrézó kinílé ásà dhi ì dré!»

Kábilígyà líkíbhá ì lè Bètèlémè na

15 Ángéló ì kònga kábilígyà líkíbhá nda ì vélésè gòle bhù na dre dhi, àyi nda ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Mà kòlì dì Bètèlémè na, tà ru 'òlepi gò Mírì dré tà ni ni longózó àma dré kòdhi ni no wà!»

16 Dì ì dré ngàzo lile sírí Bètèlémè na gò, ì dré Màríyà kì kisúzó Yòséfà íbe, ìndì mvá kùrí kǎ adrélépi tá ayilé àrà kà'wá ì dré adrézó ngá nya lána dhi na nda be.

17 Ì kònò mvámvá nda dre dhi, ì dré ngàzo tà ángéló dré tá tàle àyi dré akódhi ni tà sè dhi ni títi móndí bí dhi ì dré.

18 Mónnyá títi tà nda ni yibhá dhi kì líndrí dré gàzo, tà kábilígyà líkíbhá nda ì dré tàle àyi dré dhi ni tà sè.

19 Dì, Màríyà dré ína tà títi nda kì zùzo àyi togó na, adrézó àyi kì kisù.

20 Gò kábilígyà líkíbhá nda ì dré gòzo gòle, Giká ni mǐ bhabe lanzìle, ìndì akódhi ni rú bhabe kùle, tà títi ì dré yìle ìndì nòle ngóro tá longólé àyi dré dhi tíni dhi kì tà sè.

Yésu ni fema Giká dré dhi

21 Mvámvá nda ni kítú ni nzi-dri-na akódhi ni t̃ima àmvolésè dhi sè dhi, à dré akódhi ni lwàzo gò, akódhi ni rú zizo Yésu, ngóro ángéló dré tá tàle àkò akódhi ni andre kisú rè 'a ko dhi 'á dhi t̃ini.

22 Gò Yòséfà i Màrìyà be dhi ì dré àyi ki temvézó mvámvá nda ni t̃ima àmvolésè, ngóro Mósè ni tátírítrí kúlí dré adréle tàle dhi t̃ini.* Lókyá nda kákí dre dhi, ì dré mvámvá nda ni dòzo lizo ába Yèrúsalmà na, kitswálé akódhi ni fe Mírì dré dhi bvó.

23 Tàko ko, Mírì ni tátírítrí kúlí adré tàá dhi: «Lè à kàdré ànziàgo títi kàyo ró dhi ki fe adréle lólo Mírì dré.»†

24 Kòdhi ìbe dhi, ì lì kitswálé ngá fe Mírì dré, ngóro akódhi ni tátírítrí kúlí dré adréle tàle dhi t̃ini: «À kàdré kòbhòlà r̃i dhi 'i yà, kó ngalè kòbhòlà ngbòlò r̃i dhi 'i yà dhi ki fe.»‡

Simèyónà longó kúlí pròfètà àdhya t̃ini

25 Lókyá nda sè dhi, agó àlo rú be Simèyónà dhi tá Yèrúsalmà na. Akódhi nda tá móndí gyàgya, adrélepi tròle Giká ni tà rú dhi 'i. Adré tá Mèsíyà ni letè alile Ìsèrèlè ànzi ki tidrí. Akódhi tá kpà Tírí Lólo ìbe í dri.

26 Tírí Lólo nda longó tá drá dhi, kitswá rè dràle drìdrì dré Mírì ni Mèsíyà ni nòzo dhi kandrà dhi ko.

27 Dì kítú nda sè dhi, Tírí Lólo drì tá akódhi lile file tépelò na. Yésu ni tibhá ì káfí kitswálé akódhi ni fe Giká dré ngóro tátírítrí kúlí dré adréle tàle dhi t̃ini dre dhi,

* 2:22 2:22 A kònò Lèvìtikè 12:3, 6. † 2:23 2:23 A kònò Pfòma 13:2, 12. ‡ 2:24 2:24 A kònò Lèvìtikè 12:8.

28 Sìmèyónà dré mvámvá nda ni adózó í drígá gò, Gìká ni rú bhàzo kùle, tàzoá dhi:

29 «Mírì rúku ró ni, nyànomvá dhi, mí ni kitswá ámi màrábà ni tayí dràle tà kèdríkèdri na, ngóro mí dré tá lazílé má dré dhi tíni.

30 Tàko ko, má nò dhya mí dré dra móndí ki tídrízó ni áma mì sè dre.

31 Mí bhà tá akódhi ni tà drèdrè, kòkitswáro ámi tà 'o móndyá tíí í mi.

32 Akódhi ngádra dra ámi 'òlepi sùrú tíí dhi ì dré nìle dhi 'i.

A ni kpà ámi mìlanzìlanzì tadhá ámi sùrú Ìsèrèlè ànzi í dré.»

33 Mvámvá nda ni atá í andre ni be dhi ki líndrí dré gàzo, tà tàle akódhi ni tà dri nda ki tà sè.

34 Dì Sìmèyónà dré tà tani zìzo Gìká tí àyi dri gò, tàzoá Màrìyà, Yésu ni andre dré dhi: «Mí nò rè ká! Mvámvá kònìdhi atsa kitswálé Ìsèrèlè ànzi bí dhi ki 'o ledhélé, ìndì àyi bí dhi ki 'o ngàle. Akódhi ni tà ni kpà adré tà adrézó tà ta rúa kònzì dhi 'i,

35 kitswálé tà móndí zyandre dhi ì dré adrélé kisùle dhi ì kàpfòró ngádra 'á be dhi bvó. Dì mi ró dhi, kizà ni kpà ámi tàndì ni togó so ngóro sápi tíni.»

Anà ni kúli pròfétà àdhya tíni dhi

36 Lókyá nda sè dhi, pròfétà àlo tòko ró rú be Anà dhi tá kpà tépelò na. Akódhi nda tá Fànùwélé, Asérà ni sùrú lésè dhi ni zapi 'i. Akódhi agà tá tà tàndì ró. Í gi tá agó dré tá mòle àyi kyanzì lókyá 'á dhi be ngbà 'í kóná nzi-drè-rè.

37 Agó ni ni dràma àmvolésè dhi, adré tá ngbú tàytòko ró tsàle áyi kóná dré tsarà'a nyadhi-sudri-su dhi 'á. Adré tá ngbú adrélé tépelò na, adrélé Giká ni lindri bha, adrézó tàbirí mvo, adrézó tà zi akódhi tí kítú vésè, ìndì ngátsi vésè.

38 Di lókyá Yésu ni tibhá ì dré tá adrerà'a akódhi ni fe Giká dré dhi 'á dhi, Anà nda dré áyi kisizó ànyi àyi làga gò, kidhólé adrélé àwoyà fe Giká dré mvámvá nda ni tà sè. Di dré ngàzo adrélé akódhi ni tà ta mónnyá títi adrébhá tá Yèrúsalmà ni apama letè dhi ì dré.

Yòséfà ì nzi Nàzàrétà na

39 Yòséfà ì Màriyà be dhi ì kò'o tà títi Mírì ni tátrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi ì akilé dre dhi, ì dré gòzo nzìle Yésu be bvò Gàlílàyà àdhya na, tsàle àyi ki bhàandre Nàzàrétà na.

40 Kònàle dhi, mvámvá nda adré tá mbàle rinyí sè, adrélé kpà li'wálé tògyá na. Akódhi tá kpà Giká ni togó tani íbe í rú.

Yésu mvámvá ro dhi tépelò na

41 Kóná àlo àlo títi dhi ì sè dhi, Yésu ni tibhá ì adré tá lile Yèrúsalmà na gwányá Pásikà àdhya ni tà sè.

42 Di Yésu ni kóná kòtsa mudrí-dri-rì dre dhi, ì dré ngàzo lile akódhi be gwányá nda na, ànzyà gà ì dré adrélé 'òle dhi tíni.

43 Gwányá nda kàkí dre dhi, ì dré láti dòzo nzìzo. Di, Yésu mvámvá ro nda gò ína adrélé Yèrúsalmà na, áyi tibhá ì dré atógyà àko ró.

44 Ì adré tá àyikya kisùá dhi, Yésu tá àyi ki atsiàmú ì kòfalé. Ì kòto atsi kítú ndìle dre dhi,

ì dré kidhózó akódhi ni nda àyi ki aró i kòfalé, àyi ki arúpi íbe.

⁴⁵ Di, ì kòndà akódhi tí dre dhi, ì dré gòzo àyi ki tapí gòle akódhi ni nda Yèrúsalmà na.

⁴⁶ Kítú na àmvolèsè dhi, ì dré akódhi ni kisúzó tépelò na. Lírì tá tà tadhábhá i kòfalé adrélé àyi ki yi, adrézó tà lizí àyi tí.

⁴⁷ Àyi títi nda ì adré tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, akódhi ni tògyá ni tà sè, ìndì kúlí dré tá adrélé logólé dhi ki tà sè.

⁴⁸ Di akódhi ni tibhá ì kònò akódhi dre dhi, àyi ki líndrí dré gàzo bhwăbhwa gò, andre ni dré akódhi ni lizízo: «Áma mvá, mí 'o tsì àma kònìni àdho tà sè? Mí nò rè ká! Ama ámi atá be dhi, mà adré tá ámi nda togó be lanzìlanzi.»

⁴⁹ Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Mì adré tá áma nda àdho tà sè? Mì nì tá ko tàle dhi, lè tá má kàdré áma Atá ni dzó na dhi?»

⁵⁰ Di, tà dré tàle nda ni àndu dré ína fizo àyi drìna ko.

⁵¹ Gò Yésu ì dré gòzo nzìle túmánì àyi íbe Nàzàrètà na. Kònàle dhi, akódhi adré tá áyi bha àyi ki rinyí zàle. Di andre ni adré tá ína tà títi nda ki zu tayílé áyi togó na.

⁵² Yésu adré tá mbàle rúbhá sè ìndì tògyá sè, adrélé lile drìdrì. Akódhi ni tà tá kpà dóro Giká mìlèsè ìndì móndí i mìlèsè.

3

*Yòwánì Bâtìsimò fèlèpi ledé láti Mìrì Yésu dré
(À kònò kpà Mátáyò 3:1-12; Márokò 1:1-8;
Yòwánì 1:19-28)*

1 Kàyìsàrà Tìbèrìyò nì kóná nì mudrí-drì-nzi adrézó Rómà kì ópí kàdrì ro dhi sè dhi, Pòtíyò Pìlátò tá gùvèrènére bvò Yùdáyà àdhya drìle dhi 'i. Eródè tá ína ópí bvò Gàlíláyà àdhya drìle dhi 'i. Akódhi nì adrúpi, Filípò tá ína ópí bvò Ituráyà àdhya drìle ìndì Tràkònítì àdhya drìle dhi 'i. Lìsàníyà tá ína ópí bvò Abìlénè àdhya drìle dhi 'i.

2 Dì lókyá Anà ì Kàyáfà be dhi ì dré tá adrérà'a kòwánà kì kàdrì ì ró dhi 'á dhi, Gìká nì kúlí dré tsàzo Yòwánì, Zàkàríyà nì mvá véna duku na.

3 Gò akódhi nda dré ngàzo tatsílè bvò wáyi Yòròdánè làgàsè dhi 'àsè longóába móndí ì dré dhi, ì kòladzá àyi kì togó gò, bàtìsimò dòzo, Gìká kòtrìró àyi kì tàkonzì ì be dhi bvó.

4 Dì tà nda kòdhi 'o tá ru ngóro pròfètà Èsáyà dré tá tìsìle àyi búkù na dhi tìni:

«Dhya àlo adré kúlí loyó duku na, adrézó tàà dhi:

«Mì kòledé láti Mírì dré alìzo!

Mì kòlotó láti atsálé pyà akódhi dré!

5 A nì yábhu títì dhi kì lutú,

kòngó títì kàdrìkàdrì ro ìndì tsàtsà ro dhi kì lasézó.

A nì láti gòdhógòdho dhi kì lotó atsálé pyà,

látì bhúrobhúro dhi kì lutúzó atsálé kpàkpà.

6 Dì móndyá títì dhi kì tà Gìká dré 'òle àyi kì tidrízó dhi nì no.»*

7 Dì Yòwánì adré tá tàà móndyá zyandre adrèbhá apfòle bàtìsimò do í véle dhi ì dré dhi:

«Àmi, nì àtrá kì àrèbhá nì ì, àdhi tadhá àmi dré

* 3:6 3:6 A kònò Èsáyà 40:3-5.

dhi, mì kòlapá Giká ni kombà adrélépi alìle dhi sílésè dhi nì?

⁸ Lè mì kàdré tà adrébhá tadhá dhi, mì ladzá àmi ki togó dre dhi ki 'o kòdhya. Mì kòbhà àmi adrélé kisùá àmi léna dhi <Àma àmakya Abàràrà ni ànzi 'i> dhi ko. Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Giká rìnyí íbe kítswázó ànzi 'o topfòle Abàràrà dré kírà kòni i lèsè.

⁹ A ga kùbalú fa kómvo i rú dre. Dì à ni fa títi adrébhá lò'wa dóro 'a ko dhi ki togá lebhélé àtsí na.»

¹⁰ Dì mónyá zyandre nda ì adré tá lizíá akódhi tí dhi: «Lè mà kàdré di àdho tà 'o kòdhya?»

¹¹ Dì Yòwánì adré tá logóá àyi dré dhi: «Lè dhya adrélépi kítá agá lésè dhi íbe rì dhi kòfè àlo ni dhya àkoá dhi dré. Dhya adrélépi mányàngá íbe dhi kàdré kpà lanzíá móndí tàbirí íbe dhi i dré be.»

¹² Mèdáyì lagíbhá ì dré kpà alìzo bàtìsimò do gò, ì dré akódhi ni lizíó tàzoá dhi: «Tadhálépi, mà kàdré àmakya àdho tà 'o kòdhya?»

¹³ Yòwánì logó àyi dré dhi: «Mì kòzi móndí ki làfa mèdáyì sè làgí nòle dhi ni lavú dhi ko.»

¹⁴ Gò sòdá àruka ì dré kpà akódhi ni lizíó tàzoá dhi: «Mà kàdré di àmakya àdho tà 'o?» Akódhi logó àyi dré dhi: «Mì kòtopá dhya àlo ni làfa ko. Mì kàsíkì kpà dhya àlo kinzò sè ko. Àmi ki togó kàdré kìnìlé làfa adrélé fèle àmi dré àmi ki àzì sè dhi sè.»

¹⁵ Mónyá títi nda ì adré tá Yòwánì ni tà letè nòle, adrézó lizíá àyi léna ngalè akódhi tá ína Mèsíyà 'i yà dhi.

16 Di Yòwánì dré tazoá àyi tíí i dré dhi: «Má adré mána bàtìsimò fe àmì dré yí sè. Di, dhya àlo áma lavulépi rinyí sè dhi adré ína alìle. Má kitswá akódhi nda ni lindrì sè ko. Má kitswá ndìndì akódhi ni kámókà bá trì bwà ko. Akódhi ni ína bàtìsimò fe àmì dré Tírí Lólo sè, ìndì àtsí sè.

17 Akódhi ndàkpá íbe í drígá kitswázó ngánò awá áyi àngbó drìna, lò'wa ni ni lomvózó dàle áyi kòbhó na gò, kúyí ni ni kùzo zàle àtsí adrélépi adrélé ko dhi na.»

18 Yòwánì adré tá kpà Rúbí Tani longó mónnyá nda i dré, adrézó àyi ki kodzó kúlí àruka i sè bí.

19 Kòdhi íbe dhi, Yòwánì adré tá ópí Èródè ni ndrì, dré tá adrúpi ni ni tòkó Èròdíyà ni dòle mòle dhi sè, ìndì dré tá tà kònzi àruka bí dhi ki 'òle dhi sè.

20 Gò Èródè dré ína tà kònzi kònìdhi ni bhàzo áyi tà kònzi àruka tíí dhi i dri: 'o Yòwánì rùle bhèle bádzó na.

Yésu ni bàtìsimò dòma

(À kònò kpà Mátáyò 3:13-17; Márokò 1:9-11)

21 Yòwánì ni rùma kandrá, akódhi dré tá adrérà'a bàtìsimò fe mónnyá tíí i dré dhi 'á dhi, Yésu dré kpà alìzo bàtìsimò do. Dré tá adrérà'a tà zi Gíká tí dhi 'á dhi, bhù dré ru lanzízo gò,

22 Tírí Lólo dré asízó rúbhá be sùle kòbhòlà àdhya tìni adhéle akódhi dri. Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàá dhi: «Mì áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'i. Áma togó adré kiníle àmì tà sè tò.»

Yésu ni kómvo

(À kònò kpà Mátáyò 1:1-17)

23 Lókyá Yésu dré áyi àzì kidhózó dhi sè dhi, akódhi ni kóná tá ànyíanyi nyadhi-àlo-dri-mudrí. A adré tá akódhi ni ni Yòséfà ni mvá ro. Yòséfà tá ina Elì ni mvá 'i,

24 Elì, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Léví ni mvá 'i, Léví, Mèlíkì ni mvá 'i, Mèlíkì, Yánáyì ni mvá 'i, Yánáyì, Yòséfà ni mvá 'i,

25 Yòséfà, Mátàtíyà ni mvá 'i, Mátàtíyà, Amósà ni mvá 'i, Amósà, Nàwúmà ni mvá 'i, Nàwúmà, Èsíli ni mvá 'i, Èsíli, Nàgáyì ni mvá 'i,

26 Nàgáyì, Mátà ni mvá 'i, Mátà, Mátàtíyà ni mvá 'i, Mátàtíyà, Sèmèyìnà ni mvá 'i, Sèmèyìnà, Yòséka ni mvá 'i, Yòséka, Yódà ni mvá 'i,

27 Yódà, Yòwànanà ni mvá 'i, Yòwànanà, Résà ni mvá 'i, Résà, Zòròbàbèlè ni mvá 'i, Zòròbàbèlè, Sàlàtìyélè ni mvá 'i, Sàlàtìyélè, Néri ni mvá 'i,

28 Néri, Mèlíkì ni mvá 'i, Mèlíkì, Adì ni mvá 'i, Adì, Kòsámà ni mvá 'i, Kòsámà, Elàmàdámà ni mvá 'i, Elàmàdámà, Èrè ni mvá 'i,

29 Èrè, Yòsúwà ni mvá 'i, Yòsúwà, Elìyèzèrè ni mvá 'i, Elìyèzèrè, Yòrímà ni mvá 'i, Yòrímà, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Léví ni mvá 'i,

30 Léví, Sìmèyónà ni mvá 'i, Sìmèyónà, Yúdà ni mvá 'i, Yúdà, Yòséfà ni mvá 'i, Yòséfà, Yònámà ni mvá 'i, Yònámà, Èliyàkìmà ni mvá 'i,

31 Èliyàkìmà, Mèléyà ni mvá 'i, Mèléyà, Ménà ni mvá 'i, Ménà, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Nàtánà ni mvá 'i, Nàtánà, Dàwídì ni mvá 'i,

32 Dàwídì, Yèsè ni mvá 'i, Yèsè, Yòbédè ni mvá 'i, Yòbédè, Bòwésà ni mvá 'i, Bòwésà, Sàlà ni mvá 'i, Sàlà, Nàsonà ni mvá 'i,

33 Nàsonà, Àmìnàdábà ni mvá 'i, Àmìnàdábà, Adìmínà ni mvá 'i, Adìmínà, Arínì ni mvá 'i,

Arínì, Èsèrómà ni mvá 'i, Èsèrómà, Fàrésà ni mvá 'i, Fàrésà, Yúdà ni mvá 'i,

³⁴ Yúdà, Yàkóbhò ni mvá 'i, Yàkóbhò, Isákà ni mvá 'i, Isákà, Abàramà ni mvá 'i, Abàramà, Tàrà ni mvá 'i, Tàrà, Nàkórà ni mvá 'i,

³⁵ Nàkórà, Sèrúkà ni mvá 'i, Sèrúkà, Ràgáwù ni mvá 'i, Ràgáwù, Fàlékà ni mvá 'i, Fàlékà, Èbére ni mvá 'i, Èbére, Sàlà ni mvá 'i,

³⁶ Sàlà, Kàyìnámà ni mvá 'i, Kàyìnámà, Aràfàkàsádà ni mvá 'i, Aràfàkàsádà, Sémè ni mvá 'i, Sémè, Nówè ni mvá 'i, Nówè, Làmékè ni mvá 'i,

³⁷ Làmékè, Mátúsàlà ni mvá 'i, Mátúsàlà, Ènókà ni mvá 'i, Ènókà, Yàrètà ni mvá 'i, Yàrètà, Málèlélè ni mvá 'i, Málèlélè, Kàyìnámà ni mvá 'i,

³⁸ Kàyìnámà, Ènósà ni mvá 'i, Ènósà, Sètè ni mvá 'i, Sètè, Adámà ni mvá 'i, ìndì Adámà tá ìna Gìkà ni mvá 'i.

4

*Dzáborò tabhì Yésu ni litílé duku na
(A kònò kpà Mátáyò 4:1-11; Mároko 1:12-13)*

¹ Amvolásà dhi, Yésu gàlepi Tírí Lólo sè dhi dré agòzo Yòròdánè lésè. Gò Tírí nda dré akódhi ni drìzo lizo ába duku na.

² Kònàle dhi, Dzáborò dré akódhi ni tabhizo litílé kítú nyadhì-rì. Lókyá nda sè dhi, Yésu nya ngá àlomvá ko. Dì kítú nda ì kòlavú dre dhi, tàbirí dré akódhi ni 'òzo.

³ Gò Dzáborò nda dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Gìkà ni Mvágó 'i bàti dhi, mí kòtà kírà kònìdhi dré dhi, kòladzá ru atsálé mápà ro.»

4 Di, Yésu logó drá dhi: «Gìká ni Kúlí adré tàá dhi: <Móndí adré ngbà 'í adrélé lídrì ìbe mápà sè ko.>*»

5 Gò Dzáborò dré akódhi ni drìzo mbàzo ába àrà kurú na dhi na, òpì wáyì bvò àdhyà kì tadházó drá gbă lókyá nda 'á.

6 Dré tàzoá drá dhi: «Má ni rìnyí fe mí dré rúku ìbe adrézó òpì kòdhi ì drìle tíí. Angyá ko, à tayí tà nda kòdhi ì má drígá, má kòkitswáró fèá dhyà ángùdhi má dré adrézó leá fèle drá dhi dré.

7 Di mí kòtiti ámi kórókó má kandrá áma lindrì bhàzo dhi, tà nda kì adré tíí mí dré.»

8 Yésu gò logóá drá dhi: «Gìká ni Kúlí adré tàá dhi: <Lè mí kàdré ngbà 'í Mírì ámi Gìká ni lindrì bha kòdhyà. Mí kàdré kpà lèsámbo 'o ngbà 'í akódhi ni rú sè kalóma.>†»

9 Gò Dzáborò dré akódhi ni drìzo lizo ába Yèrúsalemà na, akódhi ni bha tépelò ni drì kákú na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Gìká ni Mvágó 'ì bàti dhi, mí wa dhèle bvò dri.

10 Angyá ko, Gìká ni Kúlí adré tàá dhi: <Gìká ni tòlí fe áyì ángéló ì dré ámi tà sè, ì kàdréro sùle mí rú be dhi bvó.

11 Ayì nda kì ámi ko kító, mí kòdheró ámi pá si kírà dri ko.>‡»

12 Di Yésu gò logóá drá dhi: «Gìká ni Kúlí adré kókpà tàá dhi: <Lè mí kòtabhì Mírì ámi Gìká ko.>§»

* **4:4 4:4** A kònò Dùtèrònómè 8:3. † **4:8 4:8** A kònò Dùtèrònómè 6:13. ‡ **4:11 4:11** A kònò Longó ì 91:11-12. § **4:12 4:12** A kònò Dùtèrònómè 6:16.

13 Di Dzáborò kòtabhì Yésu litílé láti títi ì sè kpi dre dhi, dré ngàzo akódhi ni tayí, adrézó lókyá àzya dré kitswázó tà 'o dhi ni letè.

*Yésu kidhó áyi àzì 'òle bvò Gàliláyà àdhya na
(A kònò kpà Mátáyò 4:12-17; Márokò 1:14-15)*

14 Amvolásà dhi, Yésu dré gòzo gòle bvò Gàliláyà àdhya na Tírí Lólo ni rìnyí be wě. Di akódhi ni rúbí dré la'úzó bvó wáyi nda 'asè.

15 Akódhi adré tá tatsílé tà tadhábe Yúdà ànzì ki lèsàmbò dzó ì 'asè gò, mónyá títi dhi ì dré adrézó akódhi ni rú bha kùle.

*Nàzàrètàbhá ì gà Yésu rè
(A kònò kpà Mátáyò 13:53-58; Márokò 6:1-6)*

16 Gò Yésu dré lizo tsàle Nàzàrètà, bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na. Sàbátù kàtsá dre dhi, dré fizo Yúdà ànzì ki lèsàmbò dzó na, ànzyà gà dré adrélé 'òle dhi tíni. Dré ngàzo áyi totó kitswálé Giká ni Kúlí na móndí ì kandrà dhi bvó.

17 Gò búkù pàle pròfétà Esáyà àdhya ni fèzo drá. Akódhi kòkinzì búkù nda dre dhi, dré kúlí tisìle kòni ki kisúzó nàle:

18 «Tírí Mírì àdhya má dri.

Tàko ko, akódhi zì ma àlìle Rúbí Tani longó mónyá lemerè ro dhi ì dré.

Amù ma longóá mónyá bãdzó na dhi ì dré dhi, a ni àyi ki tri,

ìndì mónyá mì kùdúkùdu ró dhi ì dré dhi, a ni àyi ki mì nzi.

Amù ma mónyá adrélé mì pfòle dhi ki apá,

19 ìndì longóá mónyá títi ì dré dhi,

kóná Mírì dré dra áyi togó dóro tadházó dhi atsa dre.»*

20 Yésu kónà tà nda ì dre dhi, dré búkù nda ni pàzo logólé lísámbò dzó nda ni tà likílépi drígá gò, lírízó. Móndyá títi dzó nda 'á dhi kì mì tá akódhi dri.

21 Di dré ngàzo tàá àyi dré dhi: «Ándrò kònìdhi, tà tisìle kònì ì 'o ru, mì dré tà nda kì yirà'a dre.»

22 Ayi títi nda ì adré tá kulí kìnìkìnì dré tá adréle tàle dhi kì yi síbhálé be ngbo, adrézó akódhi ni tà ta dóro. † adré tá kpà lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tsì Yòséfà ni mvá 'ì ko?»

23 Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Má nì dóro tàle dhi, mì ni tògyakúlí kònìdhi ni ta má dré: <Kódzó, mí kòtidrí ámi tàndi.> Mì ni kpà tàá má dré dhi: <Mí kò'o tà títi mà dré yìle mí dré 'òle Kàpàrànwúmà na dhi ì kònwa ámi tàndi bha.>

24 Di má adré tà bàti ta àmi dré: A ka'ì gà pròfétà àlo dhi dòle dóro akódhi ni tàndi bha ko na.

25 Tà bàti ró dhi, pròfétà Elíyà ni lókyá 'á dhi, lókyá Gìká dré kozya kikízó kóná na tàlì sè gò, kàrábhò dré dhèzo bvò wáyì 'àsè dhi sè dhi, tàyítòkó ì ga tá Isèrélè ànzi kì bvò na bǐ.

26 Di, tágba dré tá adrézó kònìni dhi, Gìká mù tá Elíyà lile àyi nda ì véna ko. Mù akódhi lile ngbà 'ì tàyítòkó àlo Sàrèpátà na, bvò Sidónà àdhya na dhi véna.†

* 4:19 4:19 A kònò Esáyà 61:1-2. † 4:26 4:26 Tàyítòkó kònìdhi tá Yúdà mvá 'ì ko. Akódhi tá móndí sùrú twá ro dhi 'ì. A kònò 1 Ópí ì 17:1, 7-16.

27 Kòdhi íbe dhi, pròfétà Elísà ni lókyá 'á dhi, móndí kàrí dré rùle Ìsèréle ànzì ki bvò na dhi ì tá be bí. Dì, tágba kònìni dhi, Gìká tidrí tá àyi nda ki àlo ko. Tidrí ngbà 'í Nàmánà angálépi bvò Sírìyà àdhya lésè dhi kòdhya.»‡

28 Dì móndyá títi lèsámò dzó nda 'á dhi ì kòyi tà nda ì dre dhi, àyi ki togó dré aswázó tà tàndi ró.

29 Gò ì dré ngàzo akódhi ni dro bhàandre nda 'ásè. Ì dré drìzoá lizo ába kòngó bhàandre nda ni mòzo dríá dhi ni gòlòko na, kitswálé akódhi ni tikpó dhèle tàbhu ni na dhi bvó.

30 Dì, Yésu dré ína lavúzó àyi kòfalésè lyà gò, lile.

Yésu dro tirí kònzi agó àlo dhi lésè

(A kònò kpà Márokò 1:21-28)

31 Amvolásà dhi, Yésu dré lizo tsàle Kàpàrànwùmà, bhàandre àlo Gàliláyà le dhi na. Sàbátù kàtsá dre dhi, dré kidhózó adréle móndyá kònale dhi ki tadhá àyi ki lèsámò dzó na.

32 Ì adré tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, tà dré adréle tadhálé dhi ki tà sè. Tàko ko, akódhi ni kúlí ì tá lanzìlanzì ro.

33 Lèsámò dzó nda 'á dhi, agó àlo tirí kònzi íbe í léna dhi tá be. Dì dré ngàzo trèle, yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi:

34 «Á! Yésu Nàzàrétà lésè ni, tsítsì àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'i? Mí alí àma ki tà 'o akílé? Má nǐ mǐ àdhi 'i ya dhi be. Mǐ Dhya lólo Gìká àdhya 'i!»

‡ 4:27 4:27 A kònò 2 Ópí ì 5:1-14.

³⁵ Gò Yésu dré ngàzo ligílé tirí kònzi nda be, tàzoá dhi: «Mí atsú ámi tí! Mí pfò agó kònndhi lésè!» Dì tirí nda dré agó nda ni bhèzo kìní mi móndyá títi ì kòfalé gò, pfòzo lásà akódhi ni tayí líná.

³⁶ Móndyá títi nda ki línrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó tàá àyi kòfalésè dhi: «Kònini ni àdho kúlí lanzìlanzi ìndì rinyi ró dhi 'i? Akódhi adré ndìndì tòlí fe tirí kònzi ì dré gò, ì dré adrézó topfòle!»

³⁷ Dì Yésu ni rúbí dré la'úzó bvò wáyi nda 'ásè.

*Yésu tidrí dràbhá bí dhi ì
(A kònò kpà Mátáyò 8:14-17; Márokò 1:29-34)*

³⁸ Yésu kàpfò lèsámò dzó nda lésè dre dhi, dré lizo Símónà ni dzó na. Dì, Símónà ni àdrá adré tá ína kizà nya, akódhi ni rúbhá dré tá adrélé àtsi ró lavúlé dhi sè. Gò Yésu ni ti lizízó, kòtidríró tòkó nda be dhi bvó.

³⁹ Dì dré tandizo akódhi drìle, ligílé rúbhá àtsí nda dri gò, rúbhá àtsí nda dré pfòzo rúásà. Gbá kòdhwa, tòkó nda dré ngàzo kídholé ngá fe àyi dré nyàle.

⁴⁰ Kítú kòndì dre dhi, à dré dràbhá títi drà twátwa íbe dhi ki adzízó Yésu véle. Dì akódhi dré drígá bhàzo àyi àlo àlo títi dhi ì dri, àyi ki tidrízó.

⁴¹ Tirí kònzi ì dré kpà topfòzo móndí bí dhi ì lésè, adrélé loyóába dhi: «Mí Gìká ni Mvágó 'i!» Dì, akódhi adré tá ína ligílé àyi íbe, adrézó kúlí logá àyi dré, ì dré nìle akódhi Mèsíyà 'i dhi be dhi sè.

Yésu longó Gĩká ni kúlí Yúdà ànzì kì lèsámbò dzó ì 'ásè

(A kònò kpà Márokò 1:35-39)

⁴² Ngá kòwa dre dhi, Yésu dré pfòzo lile àrà mómí àko dhi na. Mómí zyandre dhi ì dré kídihózo adrélé akódhi ni nda gò, ì dré akódhi ni kisúzo. Ì adré tá akódhi ni le kíkílé, kòtayíró àyi ko.

⁴³ Dì, Yésu dré tazoá àyi dré dhi: «Adré lèá dhi, má kòlongó kpà Rúbí Tani Gĩká ni Opì àdhya bhàandre àruka títi dhi ì 'ásè be. Tàko ko, tà nda tà Gĩká dré áma amùzo 'òá dhi 'i.»

⁴⁴ Gò dré gòzo adrélé tatsilé Gĩká ni kúlí longóbe Yúdà ànzì kì lèsámbò dzó àyi kì bvò le dhi ì 'ásè. §

5

Yésu kídihó àyi lebhá kì azí

(A kònò kpà Màtáyò 4:18-22; Márokò 1:16-20)

¹ Kítú àlo dhi, Yésu totó tá ì adrélé Gĩká ni kúlí longó tǎpáriandre Gènèsàrètè àdhya mìle.* Mómí zyandre àyi kì kimóbhá akódhi làgàsè kúrú dhi ì adré tá àyi kì tribe rúásà, ì kòkítswáró Gĩká ni kúlí yi be dhi bvó.

² Yésu dré mì bhèzo kòlóngbò rì dhi kì no yǎandre nda mìle. Kosyá bhebhá ì así tá kòlóngbò nda ì lésè, adrélé àyi kì kimbá kì mì dzi.

³ Gò Yésu dré mbazo kòlóngbò nda kì àlo adrélépi Símónà àdhya ró dhi na gò, tàá drá

§ 4:44 4:44 A kitswá kpà kúlí «àyi kì bvò» kòni kì ladzá: «bvò Yúdáyà àdhya». * 5:1 5:1 Rú «Gènèsàrètè» kònìdhi tá rú àzya tǎpáriandre Gàlìlàyà àdhya dré dhi 'i.

dhi, kòkísí kòlóngbò nda vwàlè tsà yí gàrà rúsè. Dré lírízó lána gò adrélé mónnyá zyandre nda ki tadhá.

⁴ Kòtá tà akílè dre dhi, dré tàzoá Símónà dré dhi: «Mí kisé kòlóngbò táli na, mì kòbheró àmì kì kimbá ì kosyá rùzo.»

⁵ Símónà logó drá dhi: «Mírì, mà bhe kimbá ì ngá wàlè tà wóyá, mà kisé ngá àlo ko. Dì, mí dré tàlè mì dhi sè dhi, má nì go kimbá nda kì bhe tódhyá.»

⁶ Dì ì kòbhe dre dhi, ì dré kosyá rùzo zyandre ró gò, kimbá nda ì dré kidhózó adrélé tikilé.

⁷ Gò ì dré àyi kì arúpi kòlóngbò àzya na dhi kì agózó, ì kàliró drígá bha àyi vélé. Ì kàtsá dre dhi, àyi títi dhi ì dré kosyá lomvózó gàlè kòlóngbò rì nda ì sè bíbi, tsàlè kòlóngbò nda ì dré adrézó 'òlè arílè na tìni ká.

⁸ Símónà Pétèró kònò tà nda dre dhi, dré adhézó àyi kórókó títi Yésu kandrá, tàzoá dhi: «Mírì, mí kisé mì má làgàsè. Ma tàkonzì líyí 'ì!»

⁹ Tà tá kònìni tàko ko, àyi arúpi nì ìbe dhi kì líndrì ga tá gagà, kosyá zyandre ì dré tá rùlè dhi kì tà sè.

¹⁰ Tà nda tá kókpà kònìni akódhi nì àzízì, Yàkòbhò ì Yòwánì be, Zèbèdáyò nì ànzì ì dré. Dì, Yésu dré tàzoá Símónà dré dhi: «Mí ro ngá ko. Kidhólè nyànomvá dhi, mí gò vélé adrélé kosyá ru ko. Mí nì go adrélé móndí kì nda kòdhya.»

¹¹ Dì ì dré àyi kì kòlóngbò nda kì logózó yí gàrà 'a, àyi kì ngá wáyi dhi kì tayízó gò, ì dré ngàzo adrélé Yésu nì lebè.

*Yésu tidrí agó àlo kàrí dré rùle dhi
(A kònò kpà Mátáyò 8:1-4; Mároko 1:40-45)*

¹² Kĩtú àlo, Yésu dré tá adrérà'a bhàandre àlo na dhi 'á dhi, agó àlo kàrí dré rùle lavúlé dhi atsá tá àrà nda 'á. Kònò Yésu dre dhi, dré adhézó áyi mibhalé bha kìní mi gò, akódhi ni ti lizizó tàzoá dhi: «Mírì, mi rìnyí íbe kitswázó áma temvé tidrílé, mí kòlè dhi.»

¹³ Di Yésu dré áyi drígá kidzìzo akódhi ni tabè gò, tàzoá dhi: «Má lè 'í. Mí kàdré kemve kpírìkpírì wà!» Gbă kòdhwa, kàrí drà nda dré ngàzo rúàsà.

¹⁴ Gò Yésu dré lazizóá dríá dhi: «Mí kòlongó tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí lè mína ámi tadhá kòwánà dré nòle, ìndì mí fè ngá mòbòmà ro Gìká dré ámi temvema sè ngóro Mósè ni tátírítrí kúlí dré adrélé tàle dhi tìni, tadházóá mómí ì dré dhi, mí adrí dre káyà dhi.»

¹⁵ Di, Yésu ni rúbí adré tá ína la'ulé lèle drìdrì. Mómí zyandre lavúlé dhi ì adré tá alìle akódhi ni kúlí yi, kòtidrìró kpà àyi àyi ki drà ì lésè be dhi bvó.

¹⁶ Di, vèsè be bí, Yésu adré tá ína pfole kalóma, kitswálé tà ta Gìká be àrà mómí àko dhi na.

*Yésu tidrí agó àlo pá be àbvò ro dhi
(A kònò kpà Mátáyò 9:1-8; Mároko 2:1-12)*

¹⁷ Kĩtú àlo, Yésu dré tá adrérà'a mómí ki tadhá dzó àlo na dhi 'á dhi, Fàrìsáyò ì tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì lírí tá adrélé akódhi làga. Ayi nda ì angá tá bhà tíí bvò Gàliláyà àdhya lé dhi ì lésè, bvò Yùdáyà àdhya lésè, ìndì Yèrúsalémà

lèsè. Yésu tá r̄inyí Mírì àdhya kitswázó dràbhá k̄i tidrì dhi ìbe.

¹⁸ Dì móndí àruka ì dré agó àlo pá be àbvò ro dhi n̄i adózó k̄indri dri alìzo ába. Ì adré tá látì nda kitswázó file ába dzó nda na, akódhì n̄i bha Yésu kandrà dhi bvó.

¹⁹ Dì, móndyá zyandre nda k̄i tà sè dhi, ì kitswá tá àyikya látì kisú f̄izo ába bwà ko. Dì ì dré ngàzo mbàle ába dzó nda dr̄ina gò, dzó nda n̄i dr̄i awú, akódhì n̄i tirízó s̄ile k̄indri dri Yésu kandrà móndyá zyandre nda ì kòfalé.

²⁰ Dì Yésu kònò àyi k̄i tà ka'ika'ì dre dhi, dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma arúpi, à tr̄i ámi tàkonzì ì dre.»

²¹ Gò Fàr̄isáyò nda ì tátr̄itr̄i k̄ulí tadhábhá nda ìbe dhi ì dré dhèzo adrélé kisùá àyi léna dhi: «Dhya kòndi tá àdhi 'i, adrélé Giká n̄i dha kòn̄ini n̄i? Adhi n̄i kitswá tàkonzì tri n̄i, kàdré ngbà 'i Giká 'i kalóma ko dhi?»

²² Yésu dré tà ì dré adrélé kisùle nda n̄i n̄izo kyá gò, tàzoá dhi: «Mì adré àmikya tà kisù kòn̄ini àdho tà sè?

²³ Tà kitswále tàle mbèlè agó pá be àbvò ro kòn̄idhi dré dhi, ángùdhi 'i: <À tr̄i ámi tàkonzì ì dre> dhi, kó ngalè, <Mí nga, mí kidhó atsí to> dhi?

²⁴ Má adré làá mì kòn̄i dhi, Móndí n̄i Mv́á r̄inyí ìbe adrézó tàkonzì tri bvò dri.» Dì dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Má adré tàá mí dré dhi: Mí nga, mí do ámi k̄indri, ìndì mí nzi mí bhàna!»

²⁵ Gb̄ã kòdhwa, agó nda dré ngàzo móndyá títi ì misè, àyi k̄indri ì dré tá ayízó dr̄iá dhi n̄i do gò,

nzìzo í bhàna Gìká nì rú bhabe kùle.

²⁶ Dì mónnyá títi nda kì línđrì dré gàzo bhwăbhwa gò, ì dré ngàzo adrélé Gìká nì rú bha kùle. Ayì kì togó adré tá kpà gàle tirì sè bǐ gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Ándrò, mà nò tà línđrìga ró dhi ì dre!»

Yésu azì Léví

(A kònò kpà Mátáyò 9:9-13; Márokò 2:13-17)

²⁷ Amvolásà dhi, Yésu dré pfòzo gò, mèdáyì lagílepì àlo rú be Léví dhi nì no adrérà'a lirilé mèdáyì lagírà na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí lebè ma!»

²⁸ Dì Léví nda dré ngàzo áyi ngá títi dhi kì tayí gò, kídhózó adrélé Yésu nì lebè.

²⁹ Bvóá dhi, Léví dré gwányá kàdrì dhi nì 'òzo Yésu dré áyi dzó na. Gò ì dré lirízó mísá làgàsè adrélé ngá nya túmání mèdáyì lagíbhá zyandre dhi íbe, ìndì mónđí àruka íbe.

³⁰ Dì, Fàrìsáyò ì túmání tátrítí kúlí tadhábhá Fàrìsáyò ro dhi íbe dhi ì dré dhèzo adrélé kúlí tí Yésu nì lebèbhá ì rú, adrézó tàá àyi dré dhi: «Mì adré ngá nya adrézó ngá mvu túmání mèdáyì lagíbhá íbe ìndì tàkonzìbhá íbe àdho tà sè?»

³¹ Dì Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Mónnyá rúbhá be dóro dhi ì ndà gà kódzó ko na. Be ró dhi, mónnyá drà ro dhi ì adré àyíkya ndàà àyi.

³² Má alì mónnyá adrèbhá àyi kì no gyăgya dhi kì azì kòdhya ko. Be ró dhi, má alì màna tàkonzìbhá kì azì kòdhya, ì kòladzáró àyi kì togó agòzo Gìká vélé.»

A lizì Yésu tàbirì mvòma nì tà dri

(A kònò kpà Mátáyò 9:14-17; Márokò 2:18-22)

³³ Gò Fàrìsáyò nda ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Yòwánì ni lebhéhá ì Fàrìsáyò kya íbe dhi ì adré tàbirí mvo rä, adrézó tà zi Gíká tí. Dì, ámi lebhéhá ì adré àyíkya ngá nya, adrézó ngá mvu.»

³⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì ni kíswá tsì mónnyá azilé gwányá làmó àdhyá lé dhi ki 'o tàbirí mvo, ì dré adrérà'a tùmání tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzi ko!

³⁵ Dì, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tìngá àyi kòfalésè gò, ì dré kídhózó adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.»

³⁶ Yésu dré kpà adrézó tà ta àyi dré kúlí alaala sè, adrézó tàá dhi: «Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasìlépi dhi íbe dhi, asì kígá kítá tídhí ro dhi rúsè, kítá àku nda ni lebhézó ásà ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, lasí kítá tídhí nda dre, ìndì kítá tídhí ni kígá nda kíswá ína ru amú kítá àku nda be dóro ko.

³⁷ Kòdhi íbe dhi, dhya àlo dà vínò tídhí ro dhi kíní dhìle adrézó vínò líkí, akùbhá dre dhi ì léna ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, vínò tídhí nda ni abhò kíní àku nda ki lasí gò, vínò dré kutúzó, gò kíní nda ì dré abízó tíí.

³⁸ Asà dhi, à adré vínò tídhí ro dhi ni da kíní tídhí ro dhi ì léna.

³⁹ Tùmání ába dhi, dhya àlo vínò àku ró dhi ni mvùlepi dhi gò ína vínò tídhí ro dhi ni le mvùle ko na. Angyá ko, adré tàá dhi: «Vínò àku ró dhi adré kínlé tídhí ro dhi ni lavú.»»

6

*Yésu Mìrì sàbátù àdhyá 'i
(À kònò kpà Mátáyò 12:1-8; Mároko 2:23-28)*

¹ Sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavúlé amvú ngánò àdhya ì 'àsè. Dì akódhi ni lebèbhá ì dré kidhózó adrélé ngánò lò'wa vu, adrézó nyiá àyi drígá, adrézó tsiá.

² Gò Fàrìsáyò àruka ì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré àmikya tà àma ki tátírítrí kúlí dré adrélé logalé sàbátù tú dhi ni 'o àdho tà sè?»

³ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì nà rè tàdzí tà Dàwídi dré tá 'òle ì dré adrérà'a tàbirí íbe akódhi ni arúpi íbe dhi 'á dhi ko?»

⁴ Akódhi fi tá Giká ni dzó kàdrì na, mápà fèle Giká dré dhi ni adó nyàle gò, dré kpà fèzoá áyi arúpi ì dré nyàle. Tákò àma ki tátírítrí kúlí adré tá ína mápà nda ni nyàma logá àyi dré. Ngbà 'í kòwánà ki tá kitswá nyàá dhi àyi.»

⁵ Dì Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Móndí ni Mvá, Mírì sàbátù àdhya 'i.»

Yésu tídrí agó àlo dhi sàbátù tú

(A kònò kpà Mátáyò 12:9-14; Márokò 3:1-6)

⁶ Sàbátù àzya tú dhi, Yésu dré fizo Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na gò, adrélé móndí ki tadhá. Kònàle dhi, agó àlo dríagó ni dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be.

⁷ Fàrìsáyò ì tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá tà ì dré kitswázó Yésu ni asíkí àsà dhi ni nda. Dì ì adré tá akódhi ni mì ga, nòzoá ngalè akódhi ni agó nda ni tídrí sàbátù tú yà dhi.

⁸ Dì, Yésu dré ína tà ì dré tá adrélé kisùle nda ki nìzo kyá gò, tàzoá agó drígá be à'yo ró nda dré dhi: «Mí nga ámi totó móndyá títi dhi ki kító 'á.» Dì akódhi nda dré ngàzo áyi totó.

9 Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Má adré liziá àmi tí dhi: Ama ki tátrítrí kúlí adré tà ángùdhi ni ka'ì sàbátù tú dhi kòdhya: adrélé tà dóro 'o dhi, kó ngalè adrélé tà kònzì 'o dhi? Adrélé móndí tidrí dhi, kó ngalè adrélé móndí pfu dràle dhi?»

10 Di Yésu dré móndyá í làgàsè kúrú nda ki nòzo títi gò, tàzoá agó nda dré dhi: «Mí kidzì ámi drígá.» Akódhi dré kidzìzoá gò, drígá ni nda dré adrízó.

11 Di àyi nda ki togó dré aswázó lavúlé gò, ì dré ngàzo adrélé tà ta àyi kòfalésè, nìzoá ngalè ì ni 'òá Yésu ni tà sè ngíni ya dhi.

Yésu kipè móndí mudrí-drì-rì dhi i adrélé àpóstolò i ró

(A kònò kpà Mátáyò 10:1-4; Márokò 3:13-19)

12 Kítú nda ki àlo sè dhi, Yésu dré lizo mbàle kòngó àlo drìna gò, tà ta Gíká be ngá wàle tà.

13 Ngá kòwa dre dhi, dré áyi lebèbhá ki azízó gò, móndí mudrí-drì-rì dhi ki kipèzo àyi kòfalé, àyi ki zìzo àpóstolò i ró.

14 Ayi nda ì tá: Símónà (dré rú zìle Pétèró dhi), adrúpi ni Andréyà, Yàkóbhò, Yòwánì, Fìlípò, Bàràtòlòmáyo,

15 Mátáyò, Tòmá, Yàkóbhò Alàfáyò ni mvá, Símónà (adréle zìle dhya àtsi ró áyi sùrú ni tà sè dhi ró dhi),

16 Yùdásì Yàkóbhò ni mvá, ìndì Yùdásì Ìsikàrìyótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i drígá dhi).

Yésu tidrí móndí zyandre dhi i gò, tà tadházó àyi dré

(A kònò kpà Mátáyò 4:23-25)

¹⁷ Yésu ì kàsí àyi nda íbe kòngó nda drílèsè dre dhi, akódhi dré àyi kikízó àrà kpàkpà na. Móndí zyandre lavúlé adrèbhá akódhi ni lebè dhi i tá kònàle, tùmānī móndí lizólìzo angábhá bvò wáyi Yùdáya àdhya lésè, Yèrúsalmà lésè, ìndì bvò yìandre mīle, Tírè i làga Sīdónà be dhi lésè dhi íbe.

¹⁸ Í alì tá kitswálé Yésu ni yi, kòtidrírò kpà àyi àyi kī drà i lésè be dhi bvò. Móndí tirí kònzì ì dré tá adrélé lagùle dhi ì alì tá kpà gò, Yésu dré adrézó àyi kī tidrí.

¹⁹ Dì mónDYá zyandre títi nda ì adré tá láti nda kitswázó akódhi ni tabè. Tàko ko, rīnyí adré tá apfòle lāsà, adrélé àyi kī tidrí títi.

Tà adrézó lenzélé ásà dhi i

(A kònò kpà Mátáyò 5:1-12)

²⁰ Gò Yésu dré mī bhèzo àyi lebèbhá i véna, tàzoá dhi:

«Kólénzé àmi adrèbhá lemerè ro ni i dré.

Tàko ko, Giká ni Opì àmikya 'i!

²¹ Kólénzé àmi adrèbhá tàbirí íbe nyànomvá ni i dré.

Tàko ko, mī ni ngá nya pìzo!

Kólénzé àmi adrèbhá àwó ngo nyànomvá ni i dré.

Tàko ko, mī ni arí gu!

²² Kólénzé àmi dré, móndí ì kàdré togó kònzì bha àmi rú,

adrézó àmi kī ga, adrézó àmi kī lodhá,

adrézó àmi ki rú ta kònzi Móndeí ni Mvá ni tà sè dhi.

²³ Mì kàdré lenzélé lókyá nda sè, adrézó ngá to arí sè! Tàko ko, làgí múrúngú adré àmi ki letè bhù na. Ayi ki tábhí ì adré tá kpà pròfétà atú dhi ki 'o kònzi kònini.»

Tà adrézó kizà ro ásà dhi ì

²⁴ «Di, kizà àmi ki ngá 'i, àmi ngábhá ró ni ì.

Tàko ko, mì kisú àmikya tà àmi ki togó tindrilepi dhi dre!

²⁵ Kizà àmi ki ngá 'i, àmi adrèbhá ngá nya pìzo nyànomvá ni ì.

Tàko ko, mì ni adré tàbirí íbe!

Kizà àmi ki ngá 'i, àmi adrèbhá arí gu nyànomvá ni ì.

Tàko ko, mì ni àwó ngo, adrézó tongolé!

²⁶ Kizà àmi ki ngá 'i, món dyá tí tí dhi ì kàdré àmi ki rú ta dóro dhi.

Tàko ko, àyi ki tábhí ì adré tá kpà pròfétà atú kinzò ro dhi ki rú ta dóro kònini!»

Dhyá ki kàribhá ki lèma

(A kònò kpà Mátáyò 5:38-48; 7:12a)

²⁷ «Di, má adré mána tàà àmi adrèbhá áma yi ni ì dré dhi: Lè mì kàdré àmi ki kàribhá ki le. Mì kàdré món dyá adrèbhá togó kònzi bha àmi rú dhi ki 'o dóro.

²⁸ Mì kàdré kpà tà tani zi Gíká tí món dyá adrèbhá àmi ki tatrí dhi ì dri. Mì kàdré kpà tà zi Gíká tí món dyá adrèbhá àmi ki 'o kònzi dhi ì dré.

²⁹ Dhya àlo kòsa ámi kóbhólé àlo dhi dhi, mí kògò àzya ni ni alá akódhi dré kpà sàle. Dhya

àlo kòtopá ámi kítá kidhì àdhyà dhi, mí kòtayí kpà akódhi ámi kítá agá lésè dhi ni do.

³⁰ Mí kàdré ngá fe dhya ángudhi adrélépi ngá zi mí tí dhi dré. Dhya àlo kòkàrí ámi ngá dhi, mí kògò zǎá tíá ko.

³¹ Mì kàdré tà 'o móndí i dré ngóro mì dré adrélé lèle ì kò'o àmi dré dhi tíni.

³² Mì kàdré ngbà 'í móndyá adrébhá àmi ki le dhi ki le kòdhya dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà kòdhya? Ndìndì tàkonzìbhá ì adré móndyá adrébhá àyi ki le dhi ki le.

³³ Mì kàdré ngbà 'í tà dóro 'o móndyá adrébhá tà dóro 'o àmi dré dhi ì dré dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà? Ndìndì tàkonzìbhá ì adré 'òá kònìni.

³⁴ Mì kàdré ngbà 'í ngá fe màri ró móndyá kitswábhá màri nda ni logó àmi dré dhi ì dré dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà? Ndìndì tàkonzìbhá ì adré ngá fe màri ró tàkonzìbhá àruka ì dré, àyi nda ì kògòró màri nda ni logó títi àyi dré be dhi bvó.

³⁵ Dì, mì kàdré àmikya àmi ki kàribhá ki le, adrézó tà dóro 'o àyi dré. Mì kàdré ngá fe àyi dré màri tà kisù àko ró. Dì mì ni làgí múrúngú kisú ásà. Mì ni kpà adré Gǐká kurú na bhù na dhi ni ànzi ì ró. Tàko ko, akódhi adré àyi togó dóro tadhá móndyá àwoyà nibhá tàle í dré ko dhi ì dré, ìndì móndyá adrébhá tà kònzì 'o dhi ì dré.

³⁶ Mì kàdré dì móndí ki kizà bha, ngóro àmi ki Atá dré adrélé àmi ki kizà bha dhi tíni.»

*Móndí ki tàbvó tàma
(À kònò kpà Mátáyò 7:1-5)*

37 «Mì kàdré mómódí kǐ tàbvó ta ko, Gǐká kòtáro kpà àmi kǐ tàbvó ko. Mì kàdré tà bha mómódí ì dri ko, Gǐká kòbhàró kpà tà àmi dri ko. Mì kàdré mómódí kǐ tàkonzì tri, Gǐká kàdréro kpà àmi kǐ tàkonzì tri.

38 Mì kàdré ngá fe mómódí ì dré, Gǐká kàdréro kpà ngá fe àmi dré. A ni ngá ko, mùzoá, kosézóá gǎle bǐ gò, dàzoá àmi kǐ kánzì na. Tàko ko, Gǐká ni ngá ko fèle àmi dré, koma mì dré adrézó ngá ko fèle mómódí àruka ì dré ásà dhi sè.»

39 Yésu dré kpà tà àzya tàzo àyi dré kúlí alaala sè, tàzoá dhi: «Mì kùdúkùdu àlo dhi ni kǐtswá tsǐ mǐ kùdúkùdu àzya se drǐle bwà? Kò'o kònìni dhi, àyi rǐti nda kǐ zakó tsǐ ledhé bhú na?

40 Dhya adrélé tadhále dhi lavú dhya adrélépi àyi tadhá dhi ko. Di, dhya ángùdhi tà tadhále ì dré dhi kǐ nǐlepi tíí dhi ni atsá ìna dhya àyi tadhálepi dhi tǐni.

41 Mǐ adré mǐna kayísá kórònyá mvá àmi adrúpi mǐna dhi ni no gò, adrézó fa gú mǐ mǐna dhi ni atógyà ko àdho tà sè?

42 Mǐ adré àmi 'o ngǐni tàá àmi adrúpi dré dhi <Àma adrúpi, mǐ 'o má kàpèró kayísá kórònyá mvá mǐ mǐlèsè> dhi, tágba mǐ dré adrézó fa gú àmi tàndi mǐna dhi ni no ko dhi? Mǐ túrúpfú líyí 'ì! Mǐ kàpè rè zyà fa gú nda mǐ mǐlèsè 'íká, gò mǐ kògòró ngá no dra kǐtswázó kayísá kórònyá mvá nda ni apè àmi adrúpi mǐlèsè ndò.»

Fa ì lò'wa nǐ ìbe dhi

(A kònò kpà Mátáyò 7:16-20; 12:33-35)

43 «Fa dóro 'a gǎ lò'wa kònzi ko na. Fa kònzi 'a gǎ lò'wa dóro ko na.

44 A adré fa àlo àlo títi dhi ki ni àyi ki tàndi ki lò'wa sè. A ki figi lò'wa kùtsí sílé ko na. A ki kpà vìnò lò'wa áyìdhá sílé ko na.

45 Dhya dóro adré tà dóro 'o apfòle tà dóro títi í dré zùle áyi togó na dhi i lésè. Di, dhya kònzì adré ína tà kònzì 'o apfòle tà kònzì títi í dré zùle áyi togó na dhi i lésè. Angyá ko, akódhi ni ti adré tà adrélépi gàle akódhi ni togó na dhi ki ta kòdhya.»

*Dzó ni pá bhàma kírà dri dhi
(A kònò kpà Mátáyò 7:24-27)*

46 «Mì adré áma zi <Mírì, Mírì!> gò, adrézó tà má dré adrélé tàle àmi dré dhi ki 'o ko àdho tà sè?

47 Má ni tadhá àmi dré ngalè dhya adrélépi alile má véle áma kúlí yi gò adrézó ka'íá 'òle dhi, sù àdhi tíni ya dhi.

48 Akódhi nda sù ngóro agó àlo adrélépi tá dzó si gò, bhú ni ni dhizo file fifi, pá ni ni bhàzo kírà dri dhi tíni. Yí dré tizo áyi tswa dzó nda rú dhi, kitswá ína dzó nda ni wu bwà ko, à dré sìle tātá dhi sè.

49 Di, dhya adrélépi áma kúlí yi gò adrézó ka'íá 'òle ko dhi, sù ngóro agó àlo dzó sìlepi bvò mònýá dri, pá ni ni bha àko ró kírà dri dhi tíni. Yí dré tizo áyi tswa dzó nda rú dhi, dzó nda dré ndiri arízó aríarí gò, tà ni dré akízó nyínyi.»

7

*Sòdá kè kàdrì àlo dhi ka'ì Yésu bàti
(A kònò kpà Mátáyò 8:5-13)*

¹ Yésu kòtá tà nda i móndí zyandre i dré akílé dre dhi, dré gòzo lile Kàpàrànwúmà na.

² Kònàle dhi, Rómà ki sòdá ki kàdrì àlo dhi ni màràbà dré lèle tò dhi tá drà ro ànyíànyì dràdrà m̃lè.

³ Di sòdá ki kàdrì nda kòyi Yésu ni rúbí dre dhi, dré Yúdà ànzì ki bhàgo àruka ki mùzo Yésu ni ti lizí, kàlìró àyi màràbà nda ni tidrí.

⁴ Ayì nda ì kòtsa Yésu véna dre dhi, ì dré akódhi ni ti lizízó tà tándi ró, tàzoá dhi: «Agó kòdhi kitswá mí dré lizo akódhi ni màràbà tidrí.

⁵ Tàko ko, akódhi lè àma ki sùrú tò. 'O kpà àma ki lèsambò dzó s̃lè dhi ñi.»

⁶ Di Yésu dré ngàzo adrélé lile àyi íbe.

Dré adrérà'a 'òle tsàle dhi 'á dhi, sòdá ki kàdrì nda dré àyi arúpi ki mùzo tàá drá dhi: «Mírì, mí lagù mí ko. Má kitswá mána ámi lindrì sè ko. Má kitswá ndìndì mí dré afizó àma dzó lé dhi ko.

⁷ Má nò tá kpà dhi, má kitswá tá lile mí véna ko. Di, mí kòtá ndirì kúlí àlo gò, àma màràbà kàdrìró.

⁸ Tàko ko, àma tándi, ma àma kàdrì ki r̃inyí zàle. Ma kpà sòdá íbe má zàle. Má kàdré tàá àyi ki àlo dré dhi <Mí l̃i!> dhi, adré lile. Má kàdré tàá àzya ni dré dhi <Mí al̃i!> dhi, adré al̃ile. Má kàdré kó tàá àma màràbà dré dhi <Mí 'o tà kòdhi!> dhi, adré 'òá.»

⁹ Di Yésu kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni líndrí dré gàzo agó nda ni tà sè. Dré àyi alázó tàá móndí zyandre adrèbhá àyi lebè dhi i dré dhi: «Má adrè tàá àmi dré dhi: Má kisú rè dhya àlo adrélépi tà ka'ika'í íbe kòñni dhi Ìsèrèlè ànzì i kòfalé ko.»

10 Di dhya mule nda ì kògò tsàlè bhà na dre dhi, ì dré kisúzóá dhi, màràbà nda adrí dre.

Yésu tìngá tàytòkó àlo dhi ni mvá dràdrà lésè

11 Amvolàsà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé lile bhàandre àlo rú be Nàyínà dhi na. Akódhi ni lebhàhá ì móndí zyandre lavulé dhi ìbe dhi ì adré tá lile tùmání akódhi be.

12 Ì kòtsa ànyì bhàandre nda ni zèribàti dre dhi, à adré tá àbvò àlo dhi ni adó apfòzo ába lile mógó na. Dhya dràlepi nda tá tàytòkó àlo dhi ni mváagó àlo kwákwá dhi 'i. Móndí zyandre lavulé bhàandre nda lésè dhi ì adré tá alìle tùmání tòkó nda be.

13 Di Mírì kònò akódhi dre dhi, dré kizà dòzo áyi togó na akódhi ni tà sè gò, tàzoá drá dhi: «Mí tayí àwó.»

14 Dré áyi kisizó ànyì sèreké tabè. Gò dhya adrébhà tá àbvò nda ni adó dhi ì dré áyi ki kikizó. Dré tàzoá dhi: «Kàdhùrà, má adré tàá mí dré dhi, mí nga kuru!»

15 Di dhya dràlepi nda dré ngàzo lirílé gò, kìdhólé tà ta. Gò Yésu dré akódhi ni logózó andre ni drígá.

16 Di tirì dré móndyá títi nda ki rùzo gò, ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàá dhi: «Pròfétà kàdrì dhi apfò àma kòfalé dre! Giká atsa ína áyi móndyá ki lomí!»

17 Gò Yésu ni rúbí nda dré la'úzó bhà títi àyi làgàsè dhi ì 'ásè, ìndì Yúdà ànzi ki bvò wáyi 'ásè.

*Yòwánì Batisimò fèlepi amù móndí ì Yésu vélé
(À kònò kpà Mátáyò 11:2-19)*

18 Amvolásà dhi, Yòwánì ni lebèbhá ì dré tà tíí Yésu dré tá adrélé 'òlè nda ki titízó drá. Gò Yòwánì dré áyi lebèbhá rì dhi ki azizó

19 mùlè lile Mírì véna, kitswálé akódhi ni lízì tàzoá dhi: «Mì Mèsíyà adrélépi tá alìlè dhi 'ì? Kó ngalè, mà kàdré dhu rè dhya àzya ni letè?»

20 Dì àyi nda ì kàtsá Yésu vélé dre dhi, ì dré tàzoá drá dhi: «Yòwánì Bátisimò fèlepi amù àma ámi lízì: <Mì dhya adrélépi tá alìlè dhi 'ì. Kó ngalè, mà kàdré dhu rè dhya àzya ni letè kòdhya?>»

21 Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré móndí bí dhi ki tidrízó àyi ki drà ì lésè, ìndì àyi ki rúbháswa ì lésè. Dré kpà tirí kònzi ki dròzo topfòlè móndí bí dhi ì lésè. Dré kókpa mì kùdúkùdu bí dhi ki mì n̄zìzo.

22 Gò dré logózóá dhya amùlè nda ì dré dhi: «Mì gò tà mì dré nòlè ìndì mì dré yìlè kòni ki tíí Yòwánì dré: Mì kùdúkùdu ì adrè ngá no, mèrèkpè ì adrè atsí to, móndí kàrí dré rùlè dhi ì adrè adrìlé, móndí bíbhálé be kùdúkùdu ró dhi ì adrè tà yi, móndí dràbhá dre dhi ì adrè angalé dràdrà lésè, ìndì à adrè Rúbí Tani longó lemerèbhá ì dré.

23 Kólénzé dhya ángùdhi dra dhèlepi áma tà sè ko dhi dré!»

24 Dhya Yòwánì dré amùlè nda ì kòlì dre dhi, Yésu dré kídhózó adrélé Yòwánì ni tà ta móndyá zyandre ì dré, adrézó tàá dhi: «Mì lè tá duku na àdho no? Mì lè kòzó lyã dré tá adrélé v̄lè dhi ni no?

25 Mì lè tá àdho no? Mì lè móndí kíta aveave asólépi í rú dhi ni no? Mì yi rè ká! Móndyá

adrébhá kítá làgí be kàdrì dhi ki tosó, adrézó ngá dò nya dhi i àyíkya ópí ki dzó kàdrì i 'àsè be.

²⁶ Mì lè tá di àdho no? Mì lè pròfétà ni no? Ayíya! Má adré tàá àmi dré dhi: Yòwánì nda lavú pròfétà byá.

²⁷ Tàko ko, akódhi dhya tà kònìdhi ni tisìzo tà ni dri Gìká ni Kúlí na dhi 'i:
<Mí nò ká! Má ni dhya dra áma kúlí longólépi dhi ni mu lile mí kandrána.

Akódhi nda ni láti ledé mí dré mí kandrána.>^{*}

²⁸ Má adré tàá àmi dré dhi: Móndyá títi tòkó dré tìle dhi i kòfalé dhi, dhya àlo kàdrì Yòwánì nda ni lavúlépi dhi yókódhó. Di, tágba dré adrézó kònìni dhi, dhya tàko lavulé Gìká ni Opì na dhi lavú ína akódhi.

²⁹ Móndyá títi, ndìndì mèdáyì lagíbhá, Yòwánì ni kúlí yibhá dhi i nò tá Gìká ni tà nda gyǎgya gò, ì dré bàtìsimò dòzo Yòwánì véna.

³⁰ Di, Fàrisáyò i tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi i gà tá àyíkya tà Gìká dré tá lèle 'òle àyi dré dhi gò, ì dré kpà bàtìsimò dòma Yòwánì véna dhi ni gàzo.

³¹ Di má ni kitswá móndyá ándrò kòni ki tà tadhá àdho ngá rú? Ayi nda ì sù àdhibhá i tìni?

³² Ì sù ngóro ànzimvá líríbhá ngá lagírà na, adrélé kúlí loyó àyi kòfalésè dhi i tìni. Ì adré loyóá dhi:

<Mà tswà lárí àmi dré wóyá,
mì to àmíkya lárí nda ko.
Mà ngo àwó longó wóyá,
mì ngo àmíkya àwó ko.>

* 7:27 7:27 A kònò Màlákì 3:1.

³³ Tàko ko, Yòwánì Bàtisimò fèlepi nda dré alìzo dhi, nya tá mápà ko, mvu kpà vínò ko gò, mì dré adrézó tàá dhi: «Akódhi tirí kònzì íbe í léna.»

³⁴ Dì, ma, Mòndí nì Mvá, má dré alìzo dhi, má adré mána ngá nya, adrézó kpà ngá mvu gò, mì dré adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi kòvongbolo líyí 'i, wá lítsí líyí 'i, ìndì mèdáyì lagíbhá kì arúpi tàkonzìbhá íbe dhi 'i!»

³⁵ Dì, à adré Gíká nì tògyá no gyăgya, mónďyá adrébhá tògyá nda nì ka'ì dhi í rú.»

Tòkó àlo zàràbhù ro dhi dà màlási Yésu pá

³⁶ Kítú àlo dhi, Fàrısáyò kì àlo zì tá Yésu lile ngá nya í bhàna. Yésu dré tsàzo file Fàrısáyò nda nì dzó na gò, lírìlé mísá làga.

³⁷ Dì tòkó àlo tàkonzì líyí ro adrélepi bhàandre nda 'á dhi kòyi Yésu adré tá ngá nya Fàrısáyò nda bhàna dhi dre dhi, dré alìzo mòlàngì mvá ledélé àlàbàsterè sè, gàlepi màlási sè bí dhi be.

³⁸ Dré áyi kisízó ànyì Yésu àmvolésè akódhi nì pá làga. Gò dré ngàzo adréle ngòle, adréle m̀ndra da akódhi pá, adrézó pá nì kì atrì áyi drìbhí sè, adrézó pá nda kì kamú gò, adrézó màlási da dríá.

³⁹ Dì Fàrısáyò Yésu nì azílepi nda kònò tà nda dre dhi, dré dhèzo adréle kisúá í léna dhi: «Kònò dhya kòndhi kàdré tá pròfétà 'i bàti dhi, a nì tá nìá ngalè tòkó adrélepi áyi tabè nì àdhi 'i ya, ìndì adré atsílé ngìni ya dhi be. Angyá ko, akódhi tàkonzì líyí 'i.»

⁴⁰ Gò Yésu dré tàzoá Fàrısáyò nda dré dhi: «Sìmónà, ma tà íbe tàle mí dré.» Sìmónà nda tà dhi: «Tadhálépi, mí tà wà.»

41 Dì Yésu tà dhi: «Móndí rì dhi ì do tá làfa agó àlo adrélépi làfa fe màri ró dhi véna. Alo ni tá màri íbe làfa lò'wa kámá-nzi agó nda véna. Azya ni tá màri íbe làfa lò'wa nyadhi-rì-drì-mudrí.

42 Ayi rìti nda ì dré kitswálé màri nda ki logó bwà ko dhi sè dhi, agó nda dré màri àyi rú dhi ki tà tayízó. Di àyi kòfalé dhi, dhya ángùdhi ni agó nda ni le lavulé dhi ni?»

43 Sìmonà logó drá dhi: «Má adré kisùá dhi, dhya adrélépi tá màri kàdrì lavulé dhi íbe í rú gò, agó nda dré tà ni ni tayízó dhi 'i.» Yésu tà drá dhi: «Mí kisù kyá.»

44 Gò dré áyi alázó tòkó nda véle gò, tàà Sìmonà dré dhi: «Mí adré tòkó kònìdhi ni no? Má dré afízó ámi dzó 'á dhi, mí afè tá má dré yí áma pá dzìzo dhi ko. Di, akódhi dzì ína áma pá áyi m̀ndra sè gò, àyi ki atrìzo áyi drìbhí sè.

45 Mí kamú tá ma ko. Di, kidhólé má dré afirà lésè dhi, akódhi tayí ína áma pá ki kamuma ko.

46 Mí dà tá dò má dri ko. Di, akódhi dà ína màlási má pá.

47 Dì má adré tàá mí dré dhi: A trì akódhi ni tàkonzì zyandre dhi i dre. Àsà dhi, adré áyi lèle kàdrì dhi ni tadhá má dré. Di, dhya ángùdhi tàkonzì ni ni trìzo tsà dhi adré ína áyi lèle tadhá tsà.»

48 Gò Yésu dré tàzoá tòkó nda dré dhi: «À trì ámi tàkonzì i dre.»

49 Dì mónďyá adrébhá tá mísá làgàsè túmání akódhi be dhi ì dré dhèzo adrélé tàá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá àdhi 'i, adrélé ndìndì tàkonzì tri ni?»

⁵⁰ Di, Yésu dré gòzo tàá tòkó nda dré dhi: «Ámi tà ka'ika'ì tidrí mi dre. Mí lì togó be kìdríkìdri.»

8

Tòkó adrèbhá tá Yésu ni lebè dhi i

¹ Amvolásà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsilé bhàandre i 'àsè ìndì bhà tsàtsà i 'àsè, Rúbí Tanì Giká ni Opì àdhya ni longóbe móndí i dré. Akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi i tá kpà tùmání akódhi be.

² Tòkó àruka dré tá tirí kònzi ki dròzo àyi lésè dhi i, ìndì àyi dré tá tidrìlé drà lésè dhi i tá kpà tùmání akódhi be. Ayi nda i tá: Màrìyà (adrélé zìle Màrìyà Màgàdàlénè, dré tirí kònzi nzi-drì-rì dhi ki dròzo topfòle lásà dhi),

³ Yòwánà (Kúzà, ópí Èródè ni dzó ni tà ki likìlèpi dhi ni tòkó), Sùsánà, tsàle tòkó àruka bí dhi íbe. I adré tá Yésu ni ledé akódhi ni lebèbhá íbe àyi ki ngá sè.

Pídhígó agó kórì rìlèpi dhi ni tà dri dhi

(A kònò kpà Mátáyò 13:1-9; Mároko 4:1-9)

⁴ Kítú àlo dhi, móndí zyandre lavulé angábhá bhàandre twátwa i lésè dhi i alì tá ru kìmó Yésu làga gò, akódhi dré pídhígó kònìdhi ni pìzo, tazoá dhi:

⁵ «Kítú àlo dhi, agó àlo dhi pfò tá lile kórì ri áyi amvú na. Dré tá adrérà'a kórì ri dhi 'á dhi, kórì àruka i ledhé tá látì m̀le gò, atózóá gò, àrí i dré tetézóá títi.

⁶ Kórì àruka i ledhé tá kírà dri gò, i dré apfòzo ndiri 'yòle, àyi ki kídri dré yì kisúlé ko dhi sè.

⁷ Kórì àruka ì ledhé tá kùtsí kòfalé gò, kùtsí nda dré mbàzo ába àyì kì amó.

⁸ Dì, kórì àruka ì ledhé tá àyíkya kìní dóro dri gò, ì dré apfòzo mbàle lò'wa 'a dóro. Ayì àlo àlo tíí dhi ì 'a lò'wa nyadhi-nzi.» Yésu kòtà tà nda dre dhi, dré yòzoá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi.»

Yésu ngì tà í dré adrézó tà ta móndí ì dré pídhígó sè dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:10-17; Márokò 4:10-12)

⁹ Amvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré lizízóá akódhi tí, ngalè pídhígó nda adré tá làá tàle ngíni ya dhi.

¹⁰ Dì dré logózóá àyì dré dhi: «Gìká fè àmì dré tògyá àyì Opì ni tà lùzu ró dhi kì nìzo. Dì, móndyá àruka tíí ì dré dhi, má adré tà ta pídhígó sè kitswálé:

«ì kàdré gba ngá no yà dhi,
 ì kàdréro ngá nda kì no dóro ko,
 ìndì ì kàdré gba tà yì yà dhi,
 ì kàdréro tà nda kì àndu ni ko.»*

Yésu ngì pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:18-23; Márokò 4:13-20)

¹¹ Dì Yésu gò tàà àyì dré dhi: «Pídhígó nda ni àndu kònìdhi 'i: Kórì rìle nda, Gìká ni kúlí 'i.

¹² Móndí àruka ì adré kúlí nda ni ka'í ngóro kórì rìle ledhélé láti m̀ile nda ì t́ni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, Dzáborò adré ndiri atsálé kúlí nda

* **8:10 8:10** A kònò Esáyà 6:9.

ni tingá àyi ki togó lésè, ì kòka'iró adrízó ko dhi bvó.

¹³ Mónde àruka ì adré Gíká ni kúlí ka'í ngóró kórì rìle ledhélé kírà dri nda ì tìni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adré ndiri ka'íá arí sè. Di, ì dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tìle àyi ki togó na ko dhi sè dhi, ì adré ngbà 'í ka'íá lókyá tsà sè. Lókyá tà dré adrézó àyi ki tabhì dhi kàtsá dre dhi, ì adré àyi ki tà ka'íka'í nda ni tayí.

¹⁴ Mónde àruka ì adré Gíká ni kúlí ka'í ngóró kórì rìle ledhélé kùtsí kòfalé nda ì tìni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, gí ko, tà adrébhá àyi ki togó 'o lanzìle dhi ì, ngá lovó, ìndì lovó kònzì twátwa lídrì kòndì àdhya ì adré kúlí nda ni amó gò, ì dré adrézó li'wálé ko, adrézó kpà lò'wa 'a ko.

¹⁵ Di, mónde àruka ì adré àyikya Gíká ni kúlí ka'í ngóró kórì rìle ledhélé kìní dóro dri nda ì tìni. Ayi nda ì adré kúlí nda ni yi togó be gyägya ìndì dóro, adrézó tròle rúa gò, adrézó lò'wa 'a dóro landè àko ró.»

*Tà tadhále tálà ni tà rú dhi
(A kònò kpà Márokò 4:21-25)*

¹⁶ Yésu gò tàá dhi: «À dhì gà tálà bhàle lídrì zàna yà, kó ngalè lánzá zàna yà dhi ko na. Be ró dhi, à adré dhíá bhàle zá kuru mísá drìna, kítswálé mómbyá títi adrébhá aflé dzó lé dhi ì kàdré ró ngádra no be dhi bvó.

¹⁷ Tàko ko, à ni tà títi zùle zùzù dhi ki 'o apfòle ngádra 'á. A ni kpà tà títi lùzu ró dhi ki 'o mómbyá ì dré nìle dóro.

¹⁸ Di ásà dhi, lè mì kàdré àmi ki likí adrélé tà yi dóro. Angyá ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi

dré dhi, à ni tà dré nìle nda ki drì timbà. Di, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndàndi tà tsà dré kisùle nìle dhi ni tingá.»

Yésu ni andre i adrúpi ni íbe dhi

(A kònò kpà Mátáyò 12:46-50; Márokò 3:31-35)

¹⁹ Gò Yésu ni andre i adrúpi ni íbe dhi ì dré alizo kitswálé akódhi ni no dhi bvó. Di, móndí zyandre dhi ki tà sè dhi, ì kitswá tá atsálé rúa bwà ko.

²⁰ Gò tàzoá drá dhi: «Ámi andre i ámi adrúpi íbe dhi ì adré àyi ki totó kivì na. Í adré ámi le nòle.»

²¹ Di, Yésu dré logózóá dhi: «Áma andre i áma adrúpi íbe dhi i, dhya adrèbhá Giká ni kúlí yi gò ì dré adrézó ka'íá 'òle dhi 'i.»

Yésu kiki lyãandre

(A kònò kpà Mátáyò 8:23-27; Márokò 4:35-41)

²² Kítú àlo dhi, Yésu tà tá àyi lebèbhá i dré dhi: «Mà kòzya tãpãriandre ni ta'á na.» Di ì dré tombàzo bwátù na gò, ì dré kidhózó adrélé zyàle.

²³ Í dré tá adrèrà'a zyàle dhi 'á dhi, Yésu dré dhèzo adrélé ayí ko. Gbã kòdhwa, lyãandre gú dhi dré ngàzo adrélé vïle tãpãriandre nda mi. Yí dré ngàzo adrélé gàle bwátù na gò, bwátù nda dré adrézó 'òle aríle. Ayi tá ànyìànyì dràdrà mïle.

²⁴ Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré àyi ki kisízó ànyì làgá, akódhi ni toró tàzoá dhi: «Mírì, Mírì, mà adré dràle!» Di Yésu dré ngàzo ligíle lyãandre nda dri yí adrèlépi ru kãgbã nda be gò, ì dré rìzo gò, ngá dré gòzo bhùle ndiii.

25 Di Yésu dré áyi lebèbhá ki lizízó tàzoá dhi: «Àmi ki tà ka'ika'í ángwà?»

Tirì dré gàzo àyi léna bí gò, àyi ki líndrì dré gàzo bhwābhwa. Di ì dré adrézó lizíá àyi kòfalèsè dhi: «Dhya kòndi tá ína àdhi 'i, adrélé ndìndì tòlí fe lyāandre ì dré yāandre be gò, ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'í 'òle ni?»

*Yésu tídrí agó àlo tírì kònzì íbe í léna dhi
(A kònò kpà Mátáyò 8:28-34; Mároko 5:1-20)*

26 Ì kòzya tǎpǎriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsazo bvò Gèrásà kya na. Bvò nda bvò Gàliláyà àdhya tǎpǎriandre nda ni ta'á lésè dhi kandrà.

27 Yésu kàsì bwátù lésè dre dhi, agó àlo tírì kònzì íbe í léna dhi dré alìzo kítswalé ru kisú akódhi be. Akódhi nda angá tá bhāandre àlo ànyì àyi làga dhi lésè. Di, lókyá be vwàvwà ro dhi, asó tá vélé kítá ko, ayí kpà vélé dzó na ko. Adré tá ína ayílé mógó 'ásè.

28 Di kònò Yésu dre dhi, dré ngàzo trèle, adhézó akódhi pá gò, yòá kúlí 'u'ù sè dhi: «Yésu, Gíká kurú na dhi ni Mvágó, àma kòfalèsè mí be dhi, àdho tà 'i? Má adré ngòle mí rú, mí kò'oró ma kònzì ko!»

29 Tà tá kònìni tàko ko, Yésu tà tá tírì kònzì nda dri dhi, kòpfò agó nda lésè. Angyá ko, vèsè be bí, tírì kònzì nda adré tá akódhi ni ru. Tágba à kàdré akódhi ni drígá ki tí'ì pá ni íbe nyìrì sè, adrézó akódhi ni líkí dóro yà dhi, akódhi adré tá nyìrì nda ki tíkí gò, tírì kònzì nda dré adrézó akódhi ni tíkpó líle duku na.

³⁰ Gò Yésu dré lizízóá tíá dhi: «Ámi rú àdhi?» Akódhi logó drá dhi: «Áma rú <Zyandre>.» Tà tá kònini tàko ko, tirí kònzi zyandre dhi ì tífí tá akódhi léna.

³¹ Dì tirí kònzi nda ì dré dhèzo adrélé ngòle Yésu rú, kòmùró àyi lile bhú kùdù àko dhi na ko.

³² Ayi làgana kònani dhi, tìgá ki pãrí andre adré tá ngá nya kòngó drina. Dì tirí kònzi nda ì dré Yésu ni ti lizízó, kòtayíró àyi lile tífílé tìgá nda ì léna. Gò Yésu dré ka'izoá.

³³ Dì tirí kònzi nda ì dré topfòzo agó nda lésè, lile tífílé tìgá nda ì léna. Gò tìgá nda ì dré ndizo títi kòngó nda ni gòlòko 'ásè, ledhéle tápãriandre na, yí mvu gò, todràzo.

³⁴ Dì tìgá nda ki likíbhá ì kònò tà lavúlépi nda dre dhi, ì dré ngàzo ràle rúbí ni ni longóbe bhàandre na ìndì gbàbhú 'ásè.

³⁵ Gò móndí zyandre dhi ì dré apfòzo tà lavúlépi nda ni no. Í kàtsá Yésu véle dre dhi, ì dré agó tirí kònzi ki dròzo topfòle lásà nda ni kisúzó, adrérà'a lirílé Yésu làga. Akódhi tá kítá íbe í rú ìndì tà kisùkisù íbe dóro. Dì tirí dré àyi ki 'òzo lavulé.

³⁶ Gò dhya tà nda ni nobhá mǐ sè dhi ì dré agó tá tirí kònzi íbe nda adrí tá ngíni ya dhi ni títizó àyi dré.

³⁷ Dì móndyá zyandre títi bvò Gèrásà kya nda 'á dhi ì dré Yésu ni ti lizízó, kòngaró àyi ki bvò 'ásè, tirí dré gale àyi léna bí dhi sè. Dì Yésu dré mbàzo bwátù na kitswálé lile dhi bvò.

³⁸ Gò agó tirí kònzi ki dròzo topfòle lásà nda dré Yésu ni ti lizízó, ì kòlìró túmání. Dì, Yésu dré ína akódhi ni logózó, tàzoá drá dhi:

39 «Mí nzi mí bhàna, ìndì mí tíí tà tíí Gíká dré 'òle mí dré dhi ì mómí ì dré.» Di agó nda dré ngàzo lile tà tíí Yésu dré 'òle í dré dhi ki longóbe bhàandre nda 'ásè tíí.

Yésu tídrí tòkó àlo dhi, ìndì tíngá Yàyírò ni mvátòkó dràdrà lésè
(*A kònò kpà Mátáyò 9:18-26; Márokò 5:21-43*)

40 Yésu kàzyá tãpãriandre nda ni ta'á lésè agòle dre dhi, mómí zyandre adrèbhá tá akódhi ni letè dhi ì dré akódhi ni ka'izo dòle àyi kòfalé dóro.

41 Gò agó àlo rú be Yàyírò, Yúdà ànzi ki lèsámbo dzó ni kàdrì ki àlo ró dhi, dré alizo adhéle Yésu pá akódhi ni ti lizí, kòlìró í bhàna.

42 Tàko ko, akódhi ni mvátòkó àlo kwákwá, adrélépi kóná íbe ànyíànyí mudrí-drì-rì dhi tá ànyí dràdrà mīle.

Di Yésu ì dré tá adrérà'a lile dhi 'á dhi, mómí zyandre dhi ì adrè tá akódhi ni amó, adrézó àyi ki tribe rúásà.

43 Di àyi nda ì kòfalé dhi, tòkó àlo kàrí dré adrézó ràle rúásà kóná be mudrí-drì-rì dhi tá be, Akódhi nda kizá tá ngá í drígàsè akílé tíí kódzó ì dré wóyá. Di, dhya àlo kitswá tá akódhi ni tídrí bwà ko.

44 Di dré àyi kisizó ànyí Yésu àmvolésè gò, akódhi ni kítá ti tabè. Gbã kòdhwa, kàrí adrélépi ràle rúásà nda dré akízó.

45 Gò Yésu dré lizizóá dhi: «Àdhi tabè ma nì?» Di mómíyá tíí nda ì dré adrézó tàá dhi, ì 'o tá tã nda àyi ko. Gò Pétèró dré tãzoá dhi: «Mírì, mómíyá zyandre kòni ì adrè ámi gàrà ki kúru, adrézó àyi ki tribe mí rúsè.»

⁴⁶ Dì, Yésu gò ína tàá dhi: «Dhya àlo tabè ma 'í. Tàko ko, má atógyà má rú dhi, rinyí pfò má lésè dre.»

⁴⁷ Dì tókó nda kònò, í kitswá véle áyi zu bwà ko dhi dre dhi, dré alizo lyabe tirì dré adhéle Yésu pá. Dré titízóá móndyá tíí i kandrà dhi, í tabè tá akódhi àdho tà sè ya, ìndì í adrí gbă lókyá nda 'á ngíni ya dhi.

⁴⁸ Dì Yésu dré tàzoá drá dhi: «Áma zapi, ámi tà ka'íka'í tidrí mi dre. Mí lè togó be kàdríkèdri.»

⁴⁹ Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, dhya àlo angálépi Yàyíró, lèsámò dzó ni kàdrì nda bhàlésè dhi dré atsázó tàá drá dhi: «Ámi zapi drà dre. Mí kògò adrélé dhya tà tadhálépi dhi ni lagù ko.»

⁵⁰ Dì, Yésu kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá Yàyíró dré dhi: «Mí ro ngá ko. Mí kòka'í ngbà 'í ka'íka'í gò, akódhi kàdríró.»

⁵¹ Yésu kòtsa Yàyíró bhàna dre dhi, dré mómí àzya ka'izo file í be dzó nda na ko. Ka'í ngbà 'í Pétèró, Yòwánì, Yàkóbhò, tsàle mvátòkó nda ni atá i andre ni be dhi i kòdhya.

⁵² Mómíyá tíí dzó nda 'á dhi ì adré tá àwó ngo, adrézó tongólé mvámvá nda ni tà sè. Dì, Yésu dré tàzoá áyi dré dhi: «Mì tayí àwó. Angyá ko, akódhi drà ko. Adré ína ayí ko.»

⁵³ Gò ì dré dhèzo adrélé akódhi ni gu, ì dré nìle mvámvá nda drà tá bàti dhi sè.

⁵⁴ Dì, Yésu dré akódhi ni drigá rùzo gò, tàzoá kúlí 'u'ù sè dhi: «Mvámvá, mí nga!»

⁵⁵ Gbă kòdhwa, akódhi ni lídrì dré agòzo gò, dré ngàzo kuru. Gò Yésu dré tàzoá dhi, ì kòfè

drá ngá nyàle.

⁵⁶ Dì mvámvá nda ni atá i andre ni be dhi ki líndrí dré gàzo bhwăbhwa. Dì, Yésu dré lazízóá àyi dri dhi, ì kòlongó tà ru 'òlepi nda dhya àlo dré ko.

9

Yésu tibhù àyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi i lile àzì na

(A kònò kpà Mátáyò 10:5-15; Márokò 6:7-13)

¹ Amvolásà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ki azízó gò, rǐnyí fèzo àyi dré kitswázó tirí kònzi títi dhi ki dro móndí i lésè, ìndì kitswázó móndí ki tidrí àyi ki drà i lésè.

² Dré àyi ki tibhùzo lile Gìká ni Òpì ni tà longóbe, ìndì dràbhá ki tidríbe,

³ tàzoá àyi dré dhi: «Mì do ngá àlo atsí sè dhi ko. Mì kòdo kùtù fa 'i yà, kòmvo 'i yà, mápà 'i yà, làfa 'i yà, kó ngalè kítá agá lésè dhi ni àzya 'i yà dhi àmi rú ko.

⁴ Dzó ángùdhi mì dré dra fizo lána dhi, mì kàdré ayilé kònàle tsàle kítú mì dré dra ngàzo bhà nda 'ásè dhi tú.

⁵ Bhàandre ángùdhi dra àmi ki ka'izo dòle lána dóro ko dhi na dhi, mì kòpfò 'ásà, ìndì mì kòtowá tàpfulndrí àmi pásè tadházóá dhi, mì tayí àyi ki tà títi dre.»

⁶ Gò Yésu ni lebèbhá nda ì dré ngàzo adrélé tatsilé bhà àlo àlo i 'ásè, Rúbí Tani longóbe, ìndì móndí ki tidríbe àrà títi i 'ásè.

Ópí Eródè ni drì abí Yésu ni tà sè

(A kònò kpà Mátáyò 14:1-12; Márokò 6:14-29)

⁷ Lókyá nda sè dhi, Eródè adrélépi tá ópí ro bvò Gàlílàyà àdhya drìle dhi dré tà tíí adrèbhá ru 'o nda ki rúbí yízo gò, akódhi ni drì dré adrézó abílé ásà. Tàko ko, móndí àruka ì adré tá tàá dhi, Yòwánì Bàtisimò fèlepi angá ína dràdrà lésè nì.

⁸ Aruka ni ì adré tá tàá dhi, Elíyà agá móndí ì kandrá nì. Aruka ni ì adré kó tá tàá dhi, pròfétà atú dhi ki àlo angá dràdrà lésè nì.

⁹ Di, Eródè dré tàzoá dhi: «Áma tàndi, má 'o Yòwánì ni drì lile dhi 'í. Di dhya má dré adrézó rúbí ni ni yi kòdhi àdhi 'i?» Gò dré adrézó Yésu ni nda nòle.

*Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-nzi dhi ì dré
(A kònò kpà Mátáyò 14:13-21; Márokò 6:30-44;
Yòwánì 6:1-14)*

¹⁰ Apóstolò Yésu dré tá tibhùle nda ì kàgò dre dhi, ì dré tà tíí ì dré 'òle dhi ki titízó drá. Gò akódhi dré àyi ki drìzo lizo àyi pátí tsàle bhàandre rú zìle Bètèsàyídà dhi na.

¹¹ Di, móndí zyandre dhi ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré ngàzo lile akódhi vésè. Ì kòtsa akódhi véna dre dhi, dré àyi ki ka'izo dòle dóro gò, kidhózó adrélé Gíká ni Opì ni tà ta àyi dré, adrézó àyi adrèbhá tá drà íbe dhi ki tídrí.

¹² Ìndró kàtsá ànyi dre dhi, akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Áma àrà bhà àko dhi 'á. Mí kòfè di látí móndyá zyandre kòni ì dré lizo manyàngá nda àrà ayízó dhi íbe, bhà àma làgàsè dhi ì 'ásè ìndì gbàbhú 'ásè.»

¹³ Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi, mì fè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.» Ì gò logóá dhi:

«Àma ngbà 'í mápà íbe nzi ìndì kosyá íbe rì. Mí adré leà dhi, àma ki tàndi, mà kòlì mányàngá gí móndyá zyandre kòni ì dré tíí?»

¹⁴ (Angyá ko, àgo ì tá ànyíànyì ngùlù-nzi àrà nda 'á.) Dì Yésu dré tazoá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Mì tukù àyi lírílé ngbungbu nyadhi-rì-drì-mudrí.»

¹⁵ Dì lebèbhá ni ì dré 'òzoá kòni gò, móndyá nda ì dré lírízó tíí.

¹⁶ Dì Yésu kádó mápà nzi nda ì kosyá rì nda íbe dre dhi, dré mǐ tingázó kurú na bhù na, tà tani zìzo Gíká tí ngá nda ì dri. Dré ngá nda ki tonòzo lanzílé áyi lebèbhá ì dré, ì kòlanzíró móndyá zyandre nda ì dré.

¹⁷ Dì àyi tíí nda ì dré nyàzoá pìzo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzì mudrí-drì-rì dhi ì sè bíbi.

Pétèró tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'í

(A kònò kpà Mátáyò 16:13-20; Mároko 8:27-30)

¹⁸ Kítú àlo dhi, Yésu adré tá tà ta Gíká be kalóma. Akódhi ni lebèbhá ì tá ngbà 'í akódhi làga àyi. Gò dré lizízoá àyi tí dhi: «Móndí zyandre dhi ì adré tàá dhi, ma àdhi 'i?»

¹⁹ Ì logó drá dhi: «Móndí àruka ì adré tàá dhi, mi Yòwánì Bátisimò fèlepi 'i. Aruka ni ì adré tàá dhi, mi Èlìyà 'i. Aruka ni ì adré kó tàá dhi, mi pròfètà atú dhi ki àlo angálépi dràdrà lésè dhi 'i.»

²⁰ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Dì àmi ró dhi, mi adré àmikya tàá dhi, ma àdhi 'i?» Pétèró gò logóá dhi: «Mì Mèsíyà Gíká dré amùle dhi 'i.»

21 Gò Yésu dré àyi kì logázó tà tàndi ró, ì kòlongóro tà nda dhya àlo dré ko.

22 Dré tàzoá dhi: «Adré leá dhi, Mónde ní Mv́a kònya kizà lavulé, ìndì Yúdà ànzi kì bhàgo ì, kòwánà kàdrì ì, ìndì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì kògà akódhi rè. Adré kpà leá dhi, à kòpfu akódhi dràle gò, kítú ní na sè dhi, Gíká kòtingáro akódhi dràdrà lésè.»

Yésu ní lebèma

(À kònò kpà Mátáyò 16:24-28; Márokò 8:34-9:1)

23 Bvóá dhi, Yésu dré tàzoá móndyá títi dhi ì dré dhi: «Dhya àlo kàdré leá alìle má vèsè dhi, lè akódhi nda kòtayí áyi tàndi ní tà, kàdré áyi fa kipakipa adó kítú àlo àlo títi gò, kàdréro áma lebè.

24 Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi áyi tàndi ní lídrì le tidrìlé dhi, a ní áyi lídrì nda ní 'o avìle. Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína áyi lídrì fe áma tà sè dhi, a ní áyi lídrì nda ní tidrì.

25 Angyá ko, dhya àlo kòkisú ngá bvò kòndi àdhya ì títi gò, áyi tàndi ní tayízó avìle dhi, akódhi nda kisú ína àdho tà dóro 'i?

26 Dhya àlo kàdré kanyò ro áma tà sè ìndì áma kúlí kì tà sè dhi, Mónde ní Mv́a ní kókpa adré kanyò ro akódhi nda ní tà sè, lókyá í dré dra agòzo áyi mìlanzìlanzì na, áyi Atá ní mìlanzìlanzì na, ìndì ángéló lólo kya na dhi tú.

27 Má adré tà bàti ta àmi dré: Mónde àruka adrébhá àyi kì totó kònwa ní ì kitswá dràle drìdrì ì dré dra Gíká ní Òpì nòzo dhi kandrá ko.»

*Yésu ni àsú ladzá ru atsálé lagulagu ró
(A kònò kpà Mátáyò 17:1-8; Márokò 9:2-8)*

²⁸ Anyiànyi kítú nzi-drĩ-na kúlí nda i àmvolésè dhi, Yésu dré Pétèró kì drizo Yòwánì íbe ìndì Yàkóbhò be, lizo àyi íbe mbàle kòngó àlo drina, kitswálé tà ta Gĩká be.

²⁹ Dì dré adrérà'a tà ta Gĩká be dhi 'á dhi, akódhi ni mĩbhalé ni àsú dré ngàzo ru ladzá. Akódhi ni kítá ì dré kpà atsázó kemve kpírìkpírì lagulagu ró.

³⁰⁻³¹ Gbã kòdhwa, àgo rĩ, Mósè i Elíyà be dhi ì dré agázó àsú be lagulagu ró àyi kandrá, adrélé tà ta Yésu be. I adré tá Yésu ni àzì lizo dràle Yèrúsalémà na dhi ni akí ngìni ya dhi ni tà ta.

³² Pétèró i arúpi ni íbe dhi kì mĩ adré tá ayí ro. Dì ì kòlaró dre dhi, ì dré Yésu ni nòzo lagulagu ró túmání àgo rĩ adrèbhá àyi kì totó akódhi làga nda íbe.

³³ Ago nda ì dré tá adrérà'a 'òle Yésu ni tayí dhi 'á dhi, Pétèró dré tàzoá drá dhi: «Mírì, dóro ni mà dré adrélé kònwa dhi. Mà kòledé wémà na dhi i kònwa: àlo ni mí dré, àlo ni Mósè dré, ìndì àlo ni Elíyà dré.» (Akódhi nì tá tà í dré adrélé tàle dhi ko.)

³⁴ Dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, ndùrùku dré apfòzo àyi kì asó rùkù. Dì Yésu ni lebèbhá nda ì dré tá adrérà'a file ndùrùku nda na dhi 'á dhi, tirì dré àyi kì 'òzo.

³⁵ Gò kúlí dré apfòzo ndùrùku nda lésè tàá dhi: «Kònìdhi áma Mváagó má dré zìle dhi 'i. Mì kòyi akódhi!»

³⁶ A kòtà tà nda dre dhi, ì dré nòzoá dhi, Yésu tá ina kalóma. Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré tà

nda ki zùzo tayílé àyi léna. Lókyá nda sè dhi, ì tití tá tà ì dré nòle nda ì dhya àlo dré ko.

*Yésu tidrí mváagó àlo tirí kònzì íbe í léna dhi
(A kònò kpà Mátáyò 17:14-18; Márokò 9:14-27)*

³⁷ Kítú bvóá dhi sè, Yésu ì kàsí kòngó nda drílèsè lebèbhá ni íbe dre dhi, móndí zyandre lavulé dhi ì dré alìzo ru kisú akódhi be.

³⁸ Gò agó àlo móndyá zyandre nda ì kòfalé dhi dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Tadhálépi, má adré ámi ti lizí, mí kòbheró mǐ áma mváagó véna. Tàko ko, akódhi áma mvá àlo kwákwá dhi 'í.

³⁹ Tirí kònzì àlo dhi adré akódhi ni ru rà gò, dré adrézó trèle ngbǒ ró. Tirí nda dré adrézó akódhi ni kizí rǐnyí sè gò, kápùtrá dré adrézó apfòle sílása. Adré ngbà 'í akódhi ni tayí lókyá tsà gò, gòzo adrélé akódhi ni ató í pálé.

⁴⁰ Má lizí tá ámi lebèbhá ki ti, ì kòdroró tirí nda ká. Dì, ì kitswá tá àyikya bwà ko.»

⁴¹ Dì Yésu logó dhi: «Ámi, móndyá ándrò tà ka'íka'í àko ìndì àmi ki tayíbhá litílé ni ì, mà ni adré vélé àmi íbe vwàle lókyá be ángopí? Má ni àmi ki tà mvo vwàle lókyá be ángopí? Mí adrǐ ámi mvá nda alìzo ába má vélé.»

⁴² Mvámvá nda dré tá adrerà'a alìle Yésu vélé dhi 'á dhi, tirí kònzì nda dré akódhi ni bhèzo kǐní mi gò, kizízóá rǐnyí sè. Dì, Yésu dré ína ligízó tirí kònzì nda be, mvámvá nda ni tidrízó gò, logózóá atá ni véna.

⁴³ Dì móndyá títi nda ki líndrì dré gàzo bhwǎbhwa Gǐká ni tà kàdrì sè.

*Yésu gò áyi dràma ni tà longó
(A kònò kpà Mátáyò 17:22-23; Márokò 9:30-32)*

Móndyá títí nda ì dré tá adrérà'a síbhálé be ngbo tà títí Yésu dré adrélé 'òle dhi ki tà sè dhi 'á dhi, dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi:

⁴⁴ «Mì kòyi tà má dré adrélé tàle àmi dré kònìdhi dóro: A ni Móndí ni Mvá ni lefè kàribhá ì drígá.»

⁴⁵ Dì, kúlí nda fì tá ína àyi drìna ko. Andu ni zù tá ì zùzù àyi dré, ì kòkitswáró nǎá bwà ko. Ƴ adré tá kpà ngá ro tà nda ni lizima Yésu tí dhi sè.

Dhya kàdrì lavúlé dhi àdhi 'i?

(A kònò kpà Mátáyò 18:1-5; Márokò 9:33-37)

⁴⁶ Amvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, nǎzoá ngalè dhya kàdrì lavúlé àyi kòfalé dhi àdhi 'i ya dhi.

⁴⁷ Yésu dré tà ì dré adrélé kisùle nda ni nǎzo kyá gò, mvámvá àlo dhi ni adózó bhàle í làga,

⁴⁸ tàzoá àyi dré dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi mvámvá kònìdhi tìni dhi ni ka'í dòle dóro áma rú sè dhi, adré áma tàndi ni ka'í kòdhya. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'í dòle dóro dhi, adré dhya áma amùlepi dhi ni ka'í kòdhya. Tàko ko, dhya tàko lavúlé àmi títí ì kòfalé dhi ína dhya kàdrì lavúlé dhi 'i.»

Dhya adrélépi ru pfu àmi íbe ko dhi àmi ki àlo 'i

(A kònò kpà Márokò 9:38-40)

⁴⁹ Gò Yòwánì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mírì, mà nò tá agó àlo dhi adrérà'a tirí kònzi ki dro ámi rú sè. Dì mà dré akódhi nda ni logázó, dré tá adrélé áma ki àlo 'i ko dhi sè.»

50 Di, Yésu logó drá dhi: «Mì logá akódhi ko. Angyá ko, dhya ángùdhi adrélépi ru pfu àmi íbe ko dhi, àmi kí àlo 'í.»

Bhà àlo Sàmàríyà kya gà Yésu rè

51 Lókyá Yésu ni dòzo bhù na dhi kàtsá ànyi dre dhi, akódhi dré ína togó tsìzo lizo Yèrúsalmà na.

52 Di dré mómí kí mùzo lile drìdrì í kandrána gò, ì dré lizo tsàle bhà àlo Sàmàríyà kya na kitswálé àrà ledé akódhi dré.

53 Di, mómíyá kònàle dhi ì dré àyikya akódhi ni ka'íma gázo rè, dré tá adrélé lile Yèrúsalmà na dhi sè.

54 Akódhi ni lebebhá, Yàkóbhò ì Yòwánì be dhi ì kònò tà nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Mírì, mí adré làá dhi, mà kàzì àtsí asílé bhù lésè, àyi kí za vèle nyñyi?»

55 Di, Yésu dré ína àyi alázó, lawàle àyi dri.

56 Gò ì dré lizo bhà àzya na.

Mómíyá adrèbhá Yésu ni le lebèle dhi ì

(A kònò kpà Mátáyò 8:19-22)

57 Ì dré tá adrèrà'a lavúlé láti 'ásè dhi 'á dhi, agó àlo dhi dré tàzoá Yésu dré dhi: «Má ni ámi lebè àrà títi ángùdhi mí dré adrézó lile dhi ì 'ásè.»

58 Yésu logó drá dhi: «Kìlìwá ì àyi kí bhú íbe. Arí ì kpà àyi kí bhà íbe. Di, Mómí ni Mv́a ína àrà dré kitswázó àyi drì la lovózó dhi àko.»

59 Gò Yésu dré tàzoá agó àzya dré dhi: «Mí lebè ma.» Di, agó nda tà drá dhi: «Mírì, mí kòtayí rè zyà ma lile áma atá ni si 'íká.»

60 Yésu logó drá dhi: «Mí tayí mómí drèbhá dre dhi ì àyi kí àbvò kí si. Di, mí ró dhi, mí lì mína Giká ni Opì ni tà longóbe.»

⁶¹ Gò agó àzuya dhi dré tàzoá dhi: «Mírì, má ni ámi lebè. Dì, mí kòtayí rè zyà ma lile lazilé bhà na 'íká.»

⁶² Dì, Yésu logó drá dhi: «Dhya ángùdhi kibhó dòlepi kitswázó amvú 'a gò, gòzo áyi alá ngá no í àmvolé dhi kitswá ína Gǐká ni Opì sè ko.»

10

Yésu tìbhù áyi lebèbhá àruka nyadhi-na-drì-mudrì-drì-rì dhi i àzi 'o

¹ Amvolásà dhi, Mírì Yésu dré áyi lebèbhá àruka nyadhi-na-drì-mudrì-drì-rì dhi ki kipèzo gò, áyi ki tìbhùzo lile rì rì drìdrì í kandrána bhàandre wáyi, ìndì àrà wáyi í dré tá adrézó 'òle lile dhi i 'ásè.

² Dré tá adrérà'a àyi ki tìbhù dhi 'á dhi, tà àyi dré dhi: «Lànyá ka amvú na lavulé dre. Dì, àzìbhá adrèbhá lànyá nda ni lokó dhi ki àbvò yókódhó. Mì kàdré dì lànyá nda ni líyí ni ti lizí, kòmùró àzìbhá i lile áyi lànyá lokó be dhi bvó.

³ Mì lè! Mì nò rè ká! Má adré àmi ki mu ngóró kábilígyà ànzi i tìni trú kàlagí i kòfalé.

⁴ Mì kòdo làfa 'i yà, kòmvo 'i yà, kó ngalè kámókà àzuya 'i yà dhi atsí sè ko. Látì bhálèsè dhi, mì kòfè mòdo dhya àlo dré ko.

⁵ Dzó ángùdhi mì dré dra fizo lána dhi na dhi, mì kòtà rè zyà dhi: «Tà kìdrìkìdrì kàdré dzó kònìdhi 'á.»

⁶ Dhya àlo adrélèpi tròle tà kìdrìkìdrì rú dhi kàdré kònàle be dhi, tà kìdrìkìdrì mì dré zìle nda ni adrè akódhi dri. Dì, dhya kònìni dhi kàdré yó dhi, tà kìdrìkìdrì nda ni agò àmi vélé.

⁷ Mì kàdré ayilé dzó nda na, adréle ngá ì dré dra fèle àmi dré dhi kì nya ìndì mvuá. Tàko ko, adré lèá dhi, dhya àzi 'òlepi dhi kònya áyi landé. Dì mì kòlavú dzó àlo àlo ì 'ásè, àrà ayizó dhi kì ndabe ko.

⁸ Bhàandre ángùdhi mónnyá lána dhi ì dré dra àmi kì ka'izo dòle dóro dhi na dhi, mì kàdré ngá ì dré dra bhàle àmi kandrà dhi kì nya.

⁹ Mì kàdré dràbhá kònàle dhi kì tidrí, adrézó tàá mónnyá nda ì dré dhi: <Gìká ni Opì atsá ànyi àmi kòfalé dre.>

¹⁰ Dì, bhàandre ángùdhi mì dré dra fizo lána gò, àmi kì ka'izo dòle dóro ko dhi na dhi, mì kòpfò bhà nda ni látì andre bhálé, tàá àyi dré dhi:

¹¹ <Mà adré ndìndì àmi kì bhàandre ni tàpfulíndrí tròlepi àma pá dhi ni towá tadházóá dhi, mà tayí àmi kì tà tíí dre. Dì, lè mì kònì tàle dhi, Gìká ni Opì atsá ànyi dre.>

¹² Má adré tàá àmi dré dhi: Kìtú Gìká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño mónnyá bhàandre nda lésè dhi ì dri, mónnyá Sòdómà lésè dhi kya kì lavú.»

*Kizà bhàandre Yésu ni gabhá rè dhi kya
(A kònò kpà Mátáyò 11:20-24)*

¹³ Yésu gò tàá dhi: «Kizà àmi kì ngá 'i, àmi Kòràzínàbhá ro ni ì! Kizà kpà àmi kì ngá 'i, àmi Bètèsàyídàbhá ro ni ì! Angyá ko, má kò'o tá tà líndrìga ró má dré 'òle àmi véna dhi ì Tírè na ìndì Sídónà na dhi, kònò mónnyá bhàandre nda ì 'ásè dhi ì asó tá kítá lírí àyi rú kínó, lírízó àyi kì

drì pfo tópfó sè tadházóá dhi, ì ladzá àyi kì togó káyà dhi dre.

¹⁴ Asà dhi, kítú Gìká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a nì tà ño àmi dri mónyá Tírè ì lésè Sidónà be dhi kya kì lavú.

¹⁵ Di àmi Kàpàrànwúmàbhá ro nì ì, m̀i adrè tsì kisúà dhi, Gìká nì àmi kì tà tingá tsàle byá kurú na bhù na bàti? Tàdží ko! A nì àmi kì tà tirí tsàle byá mónyá dràbhá dre dhi kì àrà na.»

¹⁶ Yésu gò tàá àyi lebèbhá ì dré dhi: «Dhya ángùdhi adrélèpi àmi kì kúlí yi dhi, adrè áma kúlí yi kòdhya. Dhya ángùdhi adrélèpi àmi kì ga dhi, adrè áma ga kòdhya. Dhya ángùdhi adrélèpi áma ga dhi, adrè dhya áma amùlepi dhi nì ga kòdhya.»

Mónyá nyadhi-na-drì-mudrí-drì-rì dhi kì agòma

¹⁷ Amvolásà dhi, mónyá nyadhi-na-drì-mudrí-drì-rì nda ì dré agòzo arí be Yésu vélé, tàá dhi: «Mírì, ndìndì tirí kònzì ì adrè tà mà dré adrélé tàle àyi dri ámi rú sè dhi kì 'o, adrézó àyi kì bha àma zàle.»

¹⁸ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má nò Sàtánà adhéjà'a bhù lésè ngóro bhù lagulagu tíni.

¹⁹ M̀i yi rè ká! Má fè rinyí àmi dré kitswázó nì kì ató dàpáyà ìbe, ìndì kitswázó àmi kì kàribhá, Sàtánà nì rinyí wáyi dhi nì lavú. Di tà àlo kitswá gòle àmi kì 'o kònzì ko.

²⁰ Di, tágba dré adrézó kònìni dhi, m̀i kòlenzé tirí kònzì ì dré adrélé àyi kì bha àmi zàle dhi sè ko. Be ró dhi, m̀i kàdré àmikya lenzélé Gìká dré àmi kì rú tisìle bhù na dhi sè.»

*Yésu fè àwoyà Giká dré
(A kònò kpà Mátáyò 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu gàlepi Tírí Lólo ni arí sè bǐ dhi dré tazoá dhi: «Á! Tátá, Mírì bhù kya bvò be ni, má adré àwoyà ta mí dré, mí dré tà kòdhi ki zùle tògyabhá i dré ìndì mónnyá tà nibhá i dré gò, tà nda ki tadházó ànzimvá i dré dhi sè. Ayíya, Tátá, tàko ko, tà mí dré 'òle nda tá dóro mí mìlèsè.

²² Ama Atá tayí tà títi dhi i má drígá dre. Dhya àlo nìlepi Giká ni Mvágó àdhi 'i ya dhi yókódhó, ngbà 'í Giká Atá nǐ nǐ. Dhya àlo nìlepi Giká Atá àdhi 'i ya dhi kpà yókódhó. Ngbà 'í akódhi ni Mvágó nǐ nǐ, ìndì dhya Mvágó nda dré adrézó áyi Atá ni le tadhálé àyi dré dhi i nǐ àyi.»

²³ Gò Yésu dré áyi alázó tàá ngbà 'í áyi lebèbhá i dré dhi: «Kólénzé àmi adrèbhá tà mì dré adrélé nòle dhi ki no ni i dré!

²⁴ Angyá ko, má adré tàá àmi dré dhi: Pròfétà bǐ dhi i ópí bǐ dhi íbe dhi i lè tá tà mì dré adrélé nòle dhi ki nòle tò gò, i dré àyikya nòzoá ko. I lè tá kpà tà mì dré adrélé yìle dhi ki yìle tò gò, i dré àyikya yìzoá ko.»

Pídihígó Sàmàríyà agó dóro dhi ni tà dri dhi

²⁵ Amvolásà dhi, dhya àlo Mósè ni tátírítrí kúlí nìlepi dóro lavulé dhi dré alìzo tà kònìdhi ni lizí Yésu tí, kitswázó akódhi ni tabhì: «Tadhálépi, lè má kò'o àdho tà kòdhyà kitswázó lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú dhi?»

²⁶ Yésu logó drá dhi: «Mósè ni tátírítrí kúlí adrè tàá ngíni? Mí adré tátírítrí kúlí nda ni na ngíni?»

27 Di tátrítrí kúlí tadhálépi nda logó dhi: «Lè mí kàdré Mírì ámi Gìká nì le ámi togó sè wáyi, ámi lídrì sè wáyi, ámi rìnyí sè wáyi, ìndì ámi tà kisùkisù sè wáyi. Lè kpà mí kàdré ámi àzya nì le ngóro mí dré adrélé ámi tàndì nì le dhi tìni.»*

28 Yésu gò tàá drá dhi: «Mí logó kyá. Mí kò'o kònìni dhi, mí nì lídrì nda nì kisú.»

29 Di, tátrítrí kúlí tadhálépi nda lè tá ína áyi bhàle adrélé gyägya gò, dré lizízóá Yésu tí dhi: «Áma àzya nda ína àdhi 'i?»

30 Yésu gò logóá dhi: «Kitú àlo dhi, agó àlo dhi adré tá síle Yèrusalémà lésè lile Yèríkò na gò, dré tsàzo file trú kùgubhá i kòfalé. Ƴ dré akódhi nì ngá wáyi dhi kì topázó, akódhi nì bhwàzo gò, tayízóá ànyíànyi dràdrà mìle.

31 Kòwánà àlo dhi adré tá kpà asilé láti nda 'ásè bágí ro. Kònò agó nda dre dhi, dré ína ngá kìzo làgàsà gò lizo.

32 Bvóá dhi, agó àlo Léví nì sùrú lésè dhi dré kpà atsázó agó nda nì no gò, dré kpà ngá kìzo làgàsà gò lizo.

33 Di, Sàmàríyà agó àlo dhi adré tá kpà asilé láti nda 'ásè gò, dré atsázó àrà nda 'á. Kònò agó nda dre dhi, dré ína kizà dòzo áyi togó na akódhi nì tà sè.

34 Dré áyi kisízó ànyi akódhi làga, dò ki da vínò be akódhi nì làzí i mi gò, làzí nda kì lambézó. Dré akódhi nì dòzo bhàle áyi tàndì nì púndà dri, lizo ába tsàle kùmú kì dzó na gò, akódhi nì limvùzo kònàle.

* 10:27 10:27 A kònò Dùtèrònómè 6:5; Lèvitikè 19:18.

35 Kítú bvóá dhi sè dhi, dré làfa lò'wa rì dhi kì adózó fèle dzó nda ni líyí dré, tàzoá dhi: «Mí kòlikí agó kònìdhi dóro. Làfa ángopí ya mí dré dra kizálé làfa kòndi dri akódhi ni tà sè dhi, má ni mána logóá mí dré, má dré dra agõrà'a kònwásè dhi 'á.»»

36 Gò Yésu dré tátírítrí kúlí tadhálépi nda ni lizízó tàzoá dhi: «Mí mlésè dhi, dhya na nda i kòfalé dhi, dhya ángùdhi atsá ina agó fìlepi trú kùgubhá i kòfalé nda ni arúpi ró nì?»

37 Dì tátírítrí kúlí tadhálépi nda logó dhi: «Dhya akódhi ni kizà bhàlepi dhi 'i.» Dì Yésu tà drá dhi: «Mí lè, mí kàdréró kókpa 'òá kònìni.»

Yésu tsa Màràtà i bhàna Màrìyà be

38 Yésu ì dré tá adrérà'a lile lebèbhá ni ìbe láti 'ásè dhi 'á dhi, ì dré tsàzo bhà àlo na gò, tòkó àlo rú be Màràtà dhi dré akódhi ni ka'izo dòle dóro í bhàna.

39 Mírì kòfì dzó nda na dre dhi, tòkó nda ni amvúpi rú be Màrìyà dhi dré lirízó akódhi ni pá làga, adrélé akódhi ni kúlí yi.

40 Dì, Màràtà adrè tá ina landulé àzì wáyi dré adrélé 'òle mányàngá tà sè dhi i sè. Dré áyi kisízó ànyi Yésu làga tàá drá dhi: «Mírì, áma amvúpi dré áma tayílé adrélé àzì wáyi dhi kì 'o kalóma ni, tà nda tà tàko 'i mí mlésè? Mí kòtà dì drá dhi, kàlì drígá bha má véle wà.»

41 Dì, Mírì logó drá dhi: «Màràtà, Màràtà, mí adrè mína ámi togó bha lanzìle, adrézó kpà bhàá kuru tà bí dhi i sè.

42 Dì, tà kitswálépi à kò'o dhi ngbà 'í àlo kwákwá. Màrìyà kipè ina tà dóro lavulé dhi

kòdhya. A kitswá kpà tà nda ni tingá vélásà bwà ko.»

11

*Yésu tadhá tà zìma Gìká tí dhi ni tà
(A kònò kpà Mátáyò 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Kítú àlo dhi, Yésu adré tá tà zi Gìká tí àrà àlo dhi na. Kòzi tà akílé dre dhi, akódhi ni lebhéhá ki àlo dré tàzoá drá dhi: «Mírì, mí kòtadhá àma dré tà zìma Gìká tí dhi, ngóro Yòwánì dré tadhále áyi lebhéhá i dré dhi tìnì.»

² Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì dré adrérà'a tà zi Gìká tí dhi 'á dhi, mì kàdré tàá dhi:

«Ama ki Atá, lè mónnyá wáyi dhi ì kònì dhi, mi Gìká lólo 'i dhi be.

Ámi Opì kàtsá mónnyá wáyi i kòfalé wà.

³ Mí kàfè àma dré mápà kitswálépi àma sè kítú àlo àlo títí i sè dhi wà.

⁴ Mí kòtrì àma ki tàkonzì i.

Tàko ko, àma ki tàndi mà adré kpà mónnyá wáyi adrébhá tàkonzì 'o àma rú dhi kya ki tri.

Mí kòtayí àma tà dré tabhìle, àma ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko.»»

⁵ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Àruka ni, dhya àlo àmi kòfalé dhi ni kitswá lile áyi arúpi véna ngátsi kítógá sè, tàá drá dhi: «Ama arúpi, mí afè má dré mápà na.

⁶ Ángyá ko, àma arúpi àlo dhi alì làwú làvo lésè atsálé má vélé. Di, ma ngá àlo má dré kitswálé fèle drá dhi àko.»

⁷ Di akódhi ni arúpi dzó nda lé dhi ni go logóá drá dhi: «Mí lagù ma ko. Má asé dzóti dre. Ama

áma ànzi íbe dhi, mà ayí dre. Má kitswá ngàle ngá fe mí dré bwà ko.>

⁸ Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Gba dhya dzó nda lé nda kàdré ngàle ngá fe akódhi dré, dré adrélé áyi arúpi 'i dhi sè ko yà dhi, a ni nga ngá tíí dré adrélé lèle dhi ki fe drá, dré adrélé zǎá landè àko ró dhi sè.

⁹ Má adré dì tàá àmi dré dhi: Mì kàdré tà zi Gǐká tí gò, kò'oró tà nda àmi dré. Mì kàdré ngá nda gò, mì kòkisúró. Mì kàdré dzóti ga gò, à kònzíró àmi dré.

¹⁰ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà zi Gǐká tí dhi adré kisúá. Dhya adrélépi ngá nda dhi adré kisúá. Dhya adrélépi dzóti ga dhi dré dhi, à adré kpà nziá.

¹¹ Àmi ànzi ki atá ro ni i, àmi ki mvá kàdré kosalá zi àmi tí dhi, mì ni tsì nì fe drá kòdhya?

¹² Kó ngalè, àmi ki mvá kàdré tà'ú bhú zi àmi tí dhi, mì ni tsì dápáyà fe drá kòdhya?

¹³ Dì àmi móndí kònzì ró ni i, mì kònì adrélé ngá dóro fe àmi ki ànzimvá i dré dhi be dhi, àmi ki Atá bhù na dhi ni Tírí Lólo fe dhya adrébhá zǎá í tí dhi i dré tà tàndi ró!»

Yésu ni tà, tírí kònzì ki kàdrì àdhya be dhi

(A kònò kpà Màtáyò 12:22-30; Márokò 3:22-27)

¹⁴ Kítú àlo dhi, Yésu adré tá tírí kònzì dro agó àlo ábhábhá ro dhi lésè. Tírí kònzì nda kòpfò lásà dre dhi, ábhábhá nda dré kídhózó adrélé kúlí ta gò, móndí zyandre kònàle dhi ki líndrí dré gazo bhwábhwa.

15 Di, àyi ki àrukabhá ì dré àyikya tàzoá dhi: «Dhya kòdhi adré tirí kònzi ki dro topfòle móndí ì lésè, Bèlèzèbùlè, tirí kònzi ki kàdrì ni rĩnyí sè.»

16 Ayi ki àruka ì adré tá akódhi ni le tabhìle gò, ì dré akódhi ni ti lizízó, kò'oró tà àlo líndrìga ró angálépi Gìká vélésè dhi.

17 Di, Yésu dré ína tà ì dré adrélé kisùle nda ni nĩzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Òpì ángùdhi mónyá zálá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, òpì nda ni tà ni akí títi. Dzó ángùdhi mónyá lá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, dzó nda ni arí nyĩnyĩ.

18 Kókpà kòdhi tíni, mónyá Sàtánà ni rĩnyí zàle dhi ì kàdré ru lanzí àyi kòfalésè dhi, akódhi ni òpì ni kitswá àyi totó ngínìngìni ró? Má adré tà kòdhi ni ta, mì dré adrélé tàá dhi, má adré tirí kònzi ki dro Bèlèzèbùlè ni rĩnyí sè dhi sè.

19 Má kàdré mána tirí kònzi ki dro Bèlèzèbùlè ni rĩnyí sè dhi, àmi ki lebèbhá ì adré di àyi ki dro àdhi ni rĩnyí sè? Di ásà dhi, àyi nda ki tà mì dré adrélé tàle nda ki bvó ta àyi.

20 Di, má kàdré mána tirí kònzi ki dro Gìká ni tàndi ni rĩnyí sè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, Gìká ni Opì atsa àmi kòfalé dre káyà dhi.

21 Agó kòmbá àlo àdzú ngá íbe bí dhi kàdré àyi dzó líkí dhi, akódhi ni ngá títi dhi ì líná.

22 Di, dhya àzya rĩnyí ró akódhi ni lavúlèpi dhi kàtsá àdzú bhu akódhi be gò, lavúzóá dhi, dhya nda ni akódhi ni àdzú ngá dré àyi togó bhàzo dríá dhi ki tingá, akódhi ni ngá títi dhi ki topázó lanzílé.

²³ Dhya ángùdhi adrélépi túmǎní má be ko dhi, adré ína ru pfu má be. Dhya adrélépi móndí ki kimó túmǎní má be ko dhi, adré ína àyi ki lapé.»

*Tírí kònzi ni agòma file móndí léna dhi
(A kònò kpà Mátáyò 12:43-45)*

²⁴ Yésu gò tàá dhi: «Tírí kònzi àlo dhi kòpfò dhya àlo lésè dhi, adré anyalé àrà fà ro dhi i 'ásè, àrà í dré kitswázó lovólé lána dhi ni ndabe. Di, kòkitswá kisúá bwà ko dhi, adré tàá dhi: «Má ni go file áma dzó má dré apfòzo lásà dhi na.»

²⁵ Kògò tsàle dre dhi, adré kisúá dhi, à awá dzó nda ni 'alé, ngá lána dhi ki tobhàzo kpǎkpa dre.

²⁶ Di adré lile tírí kònzi áyi lavúbhá nzi-drǐ-rǐ dhi ki nda lizo àyi íbe gò, ì dré adrézó tífíle adrélé dhya nda léna. Di dhya nda ni tà kùdù ro dhi vélé kònzi wáláká ni ni lavú.»

Kólénzé móndyá adrébhá Gìká ni kúlí ka'í 'òle dhi i dré

²⁷ Yésu dré tá adrérà'a tà nda ki ta dhi 'á dhi, tòkó àlo móndí zyandre i kòfalé dhi dré kúlí yòzo tàzoá drá dhi: «Kólénzé tòkó ámi todólépi í léna gò, bà fèzo mí dré ndròle dhi dré!»

²⁸ Di, Yésu logó dhi: «Lavúlé dhi, kólénzé ína móndyá adrébhá Gìká ni kúlí yi gò, ì dré adrézó ka'íá 'òle dhi i dré!»

*Tà tadhálé pròfètà Yónà ni tà rú dhi
(A kònò kpà Mátáyò 12:38-42)*

²⁹ Móndí zyandre lavúlé dhi ì dré tá adrérà'a ru kimó Yésu làga dhi 'á dhi, akódhi dré ngàzo tàá dhi: «Móndyá ándrò kòni i kònzi. † adré àyikya tà líndríga ró dhi ni nda nòle. Di, à kitswá tà

àzya líndrígá ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdré ngbà 'í pròfétà Yónà àdhya 'i ko dhi.

³⁰ Tàko ko, ngóró Gíká dré tá àyi tà tadhálé Yónà rú Nínívèbhá ì dré dhi t́ni dhi, a ni kókpà àyi tà tadhá Móndí ni Mvá rú móndyá ándrò ni ì dré.

³¹ Kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, ópí kàdrì tòko ró bvò tàbhu na dhi drìle dhi ni nga tà bha móndyá ándrò ni ì dri. Tàko ko, ópí nda angá tá ína làwú làvo lésè alìle ópí Sòlòmónò ni tògyakúlí yi 'í. Dì mì nò rè ká! Dhya kàdrì Sòlòmónò nda ni lavúlèpi dhi be kònwàrè!

³² Kòdhi íbe dhi, kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, Nínívèbhá ki nga tà bha móndyá ándrò ni ì dri. Tàko ko, Nínívèbhá nda ì dré tá tà Yónà dré longólé àyi dré dhi ni ýzo dhi, ì ladzá tá àyikya àyi kì togó 'í. Dì mì nò rè ká! Dhya kàdrì Yónà nda ni lavúlèpi dhi be kònwàrè!»

Tà tadhálé tálà ni tà rú dhi
(À kònò kpà Mátáyò 5:15; 6:22-23)

³³ «À dhì gà tálà bhàle àrà lùzu ró dhi na yà, kó ngalè lìdrí zàna yà dhi ko na. Be ró dhi, à adré dhíà bhàle zá kuru mísá drìna, kítswálé móndyá tíí adrébhá afilé dzó lé dhi ì kàdréro ngádra no be dhi bvó.

³⁴ Àmì m̀, tálà adrélèpi ngádra fe ámi rúbhá dré dhi 'i. Àmì m̀ kàdré dóro dhi, ámi rúbhá wáyi dhi ngádra 'á. Dì, ámi m̀ kàdré ína drà ro dhi, ámi rúbhá wáyi dhi t́nìmvá na.

³⁵ Mí kònò dì dóro, ngádra mí léna dhi kàdréro t́nìmvá ro ko.

36 Di ásà dhi, ámi rúbhá wáyi dhi kàdré ngádra 'á gò, rúbhá nda ni kìgá àlo dhi dré adrézó tìnìmvá na ko dhi, ámi rúbhá nda ni adré rùkù ngádra kító na, ngóro tálà ni ngádra dré adrélé ngá kazá mí dré dhi tìni.»

Yésu tà tà Fàrìsáyò i rú tátrítrí kúlí tadhábhá íbe

(A kònò kpà Mátáyò 23:1-36; Márokò 12:38-40)

37 Yésu kòtà tà nda i akílé dre dhi, Fàrìsáyò àlo dhi dré akódhi ni zìzo ngá nya í bhàna. Yésu dré di lèzo file dzó nda na gò, lirílé mísá làga.

38 Di, Fàrìsáyò nda dré ína nòzoá dhi, Yésu dzì drígá drìdrì ngá nyàma kandrà ko gò, líndrí ni dré gàzo tà nda sè.

39 Gò Mírì dré tàzoá drá dhi: «Àmi Fàrìsáyò ro ni i, mì adré àmikya kópò ki rúbhá dzi sǎnì kya íbe gò, àmi léna dhi, mì dré adrézó gàle ngá lovó sè bí, ìndì tà kònzi sè bí.

40 Àmi móndí azaaza ró dhi 'i! Gìká ngá ki rúbhá ledélépi dhi, ledé kókpà ngá ki 'álé ko?

41 Di mì kòfè ngá àmi ki kópò na ìndì àmi ki sǎnì na dhi i lemerèbhá i dré gò, ngá títí dhi ì kàtsáro ndí àko àmi dré.

42 Àmi Fàrìsáyò ro ni i, kizà àmi ki ngá 'i! Mì adré ngá nzǐ tsàtsà títí mì dré adrélé lokólé àmi ki amvú na, lanzílé 'a be mudrí dhi ki àlo fe Gìká dré: ndìndì àmi ki ménètè, àmi ki rúwè, tsàle ngábí twátwa mì dré adrélé kidhílé dhi íbe.* Di, mì adré àmikya tà gyǎgya 'òma ìndì Gìká ni lèma

* **11:42 11:42** «Ménètè» ìndì «rúwè» kòni i, ngábí tàdzí be dóro adrélé kidhílé dhi 'i. A kònò Lèvítíkè 27:30; Dùtèrònómè 14:22

dhi ki tà tivì. Adré tá leá dhi, mì kàdré tà nda kòdhi ki 'o, ngá fèma Gìká dré dhi ni tivì àko ró.

⁴³ Ami Fàrìsáyò ro ni i, kizà àmi ki ngá 'i! Mì adré leá lirílé àrà lindrì àdhya lèsámò dzó i 'ásè dhi i 'ásè. Mì adré kpà leá dhi, à kàdré mòdo fe àmi dré lindrì sè ngá lagírà i 'ásè.

⁴⁴ Kizà àmi ki ngá 'i! Ami ngóró mógó rabhá akílé gò, adrézó tatsilé dríásà ni àko ró dhi i tìni.»

⁴⁵ Gò tatrítrí kúlí tadhábhá ki àlo dré tazoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kàdré tà kòdhi ki ta dhi, mí adré kókpà àma ki lodhá.»

⁴⁶ Dì Yésu logó dhi: «Àmi tatrítrí kúlí tadhábhá ro ni i, kizà kókpà àmi ki ngá 'i! Mì adré àmikya ngá lanzilanzì kítswalé dòle bwà ko dhi ki tobhà mómódí i dri gò, mì dré adrézó ndìndì drígámíí so àyi ki ledézó dhi ko.

⁴⁷ Kizà àmi ki ngá 'i! Mì adré mógó ki tobhà pròfétà i dré, tágba àmi ki tábhí ì dré àyi ki tupfúzó todràle àyi dhi.

⁴⁸ Àsà dhi, mì adré àmikya tadhá dhi, mì ka'í tà àmi ki tábhí ì dré tá 'òle nda i. Tàko ko, ì tupfú tá àyikya pròfétà nda i gò, mì dré àmikya adrézó àyi ki mógó ki tobhà.

⁴⁹ Tà nda sè dhi, Gìká tà tá àyi tògyá sè dhi: <Má ni pròfétà ki tibhù àpóstolò íbe lile àyi véna. Dì, ì ni àyi ki àruka ki tupfú todràle, adrézó àruka ni ki mì pfo.>

⁵⁰ Dì ásà dhi, Gìká ni pròfétà títi kidhólé tupfúlé todràle bvò bhàrà lésè atsálé ándrò dhi ki kàrí ni tà zi mómódya ándrò ni i tí,

⁵¹ kidhólé Abélè ni kàrí rú, atsálé Zàkàríya pfùle dràle àlètàrì i kòfalé àrà lólo be dhi ni kàrí

ru. Ayíya, má adré tàá àmi dré dhi: Giká ni àyi títi nda ki kàrí ni tà zi mónnyá ándrò ni i tí.

⁵² Ami tátrítrí kúlí tadhábhá ro ni i, kizà àmi ki ngá 'i! Mì kíkí láti adrézó Giká ni tà ni dhi dre. Ami ki tàndi, mì fi láti nda 'àsè ko gò, mì dré kpà mónnyá adrébhá tá làá file dhi ki logázó.»

⁵³ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, Fàrísáyò nda i tátrítrí kúlí tadhábhá nda íbe dhi ì dré ngàzo adrélé ligilé akódhi be rinyí sè, adrézó akódhi ni lizí tà bí dhi i sè,

⁵⁴ kitswázó akódhi ni 'o la'ìle kúlí dré tá adrélé tàle dhi i sílé dhi bvó.

12

*Yésu kodzó áyi lebhá i tà twátwa i sè
(A kònò kpà Mátáyò 10:26-33)*

¹ Lókyá nda sè dhi, móndí lìzólìzo lavulé dhi ì kimó tá ru, tsale ì dré adrérà'a àyi ki pá ató àyi kòfalésè dhi 'á. Gò Yésu dré zyà kidhózó tà ta áyi lebhá i dré, tàzoá dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí tàkú Fàrísáyò kya ni tà sè. Tàkú nda àyi ki túrúpfú tà 'i.

² Tà bàti ró dhi, à ni tà títi lùzu ró dhi ki tadhá ngádra 'á. A ni kpà tà títi zùle zùzù dhi ki 'o apfòle móndí ì dré nìle dóro.

³ Di àsà dhi, tà mì dré tàle tìnímvá na dhi i, à ni yíá ngádra 'á. Tà mì dré tàle àmi ki àzya bína kòyàyà sè dzó ki 'a kìle dhi i 'àsè dhi i, à ni longóá dzódrì i lésè.

⁴ Áma arúpi i, má adré tàá àmi dré dhi: Mì kòro dhya adrébhá móndí ki rúbhá ki tupfú todràle gò, ì dré kitswázó tà àzya 'o bwà ko dhi i ko.

5 Má ni dhya kitswálépi m̀̀ dré r̀̀le dhi ni tadhá àmi dré: M̀̀ kàdré G̀̀ká, m̀̀ndí ki r̀̀bhá ki tupfuma àmvolésè, adrélépi r̀̀nyí íbe kitswázó àyi ki bhe líferò na dhi ni r̀̀ kòdhya. Ayíya, má adré tàá àmi dré dhi: M̀̀ kàdré akódhi nda ni ro kòdhya.

6 A adré zakó tsì k̀̀sìk̀̀r̀̀nyà nzi dhi ki lagí làfa lò'wa nzí r̀̀ dhi i sè? Di tágba dré adrézó k̀̀nini dhi, G̀̀ká adré àyi nda ki àlo ni tà tivì ko.

7 Kàdré di àmi ki tà sè dhi, akódhi nà nd̀̀nd̀̀ àmi ki drìbhí i títi nàna. Di m̀̀ k̀̀ro ngá ko. Àmi ki tà lavú k̀̀sìk̀̀r̀̀nyà zyandre dhi kya byá!

8 Má adré tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi adrélépi tàá m̀̀ndí i kandrà dhi í ka'í ma dre dhi, M̀̀ndí ni Mv́́ ni k̀̀kpà tàá G̀̀ká ni ángéló i kandrà dhi, í ka'í akódhi nda dre.

9 Di, dhya ángùdhi adrélépi ína áma ga m̀̀ndí i kandrà dhi, má ni k̀̀kpà akódhi nda ni ga G̀̀ká ni ángéló i kandrà.

10 Dhya ángùdhi adrélépi k̀̀lì k̀̀nzi ta M̀̀ndí ni Mv́́ r̀̀ dhi, G̀̀ká ni akódhi nda ni tàkonzì tri. Di, dhya adrélépi ína làdhá dha Tirí Lólo r̀̀ dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkonzì tri ko.

11 A kàdré àmi ki dri tàbvó tàle lìsám̀̀bò dzó ki kàdrì i kandrásè, ópí i kandrásè ìnd̀̀ m̀̀ndí kàdrì i kandrásè dhi, m̀̀ k̀̀bhà àmi ki togó adrélé lanzile tà m̀̀ dré dra tàle àmi r̀̀sè yà, k̀̀ ngalè m̀̀ ni tà nda ni ta ngíni ya dhi dri dhi ko.

12 Angyá ko, Tirí Lólo ni tà m̀̀ dré kitswálé tàle dhi ni tadhá àmi dré gbá lókyá nda sè dhi ǹ̀.»

Pídhígò ngá líyí azaaza ró dhi ni tà dri dhi

13 Gò dhya àlo mónnyá zyandre nda i kòfalé dhi dré tazoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kòtà áma adrúpi dré dhi, kòlanzí ngá àma kí atá dré tayílé dhi i àma dré tùmání í be.»

14 Di, Yésu logó drá dhi: «Arúpi, àdhi bhà ma adrélé tà àmi kòfalé dhi kí bvó lanzí dhi nì?»

15 Gò tàá mónnyá títi dhi i dré dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréró àmi kí líkí ngá lovó kára be títi dhi kí tà sè. Angyá ko, dhyá kí lídrì adré ína áyi totó dhyá kí ngá i dri ko, gba à kàdré ngá íbe zyandre ró yà dhi.»

16 Gò dré pídhígó kònìdhi ni pìzo àyi dré, tazoá dhi: «Ngá líyí àlo dhi ni amvú ka tá lànnyá dóro.

17 Di akódhi dré ngàzo adrélé kisùá í léna dhi: «Má ni 'òá ngíni? Arà má dré adrézó áma lànnyá bha líkílé dhi kitswá ko.»

18 Gò tàá dhi: «Má ni 'òá kònìni: Má ni áma kòbhó kí awú, àruka ni kàdrì áyi kí lavúbhá dhi kí sizo gò, áma lànnyá wáyi bhàzo líkílé lána, áma ngá àruka íbe.

19 Di má ni go tàá má léna dhi: «Ma ngá dóro má dré lokólé dhi íbe bí. Ngá nda kí kitswá áma ledé kóná bí. Nyànomvá dhi, má ni rè lovó, adrélé ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó lenzélé.»

20 Di, Gíká gò ína tàá drá dhi: «Mì móndí azaaza 'í! Àndrò, ngátsi kònìdhi sè dhi, à ni ámi lídrì tingá. Di ngá mí dré lokólé mí dré dhi kí go adrélé àdhi dré?»»

21 Yésu gò tàá dhi: «Tà nda ni adré kókpà kònìni dhya ángùdhi adrélépi ngá lokó áyi tàndi dré gò, adrézó lemerè ro Gíká véna dhi dré.»

Dhyá ki togó bhàma lanzìle ko dhi
(A kònò kpà Mátáyò 6:25-34)

22 Gò Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá i dré dhi: «Tà nda sè dhi, má adré tàá ámi dré dhi: Mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzìle àmi ki lídrì ni tà sè ko, ngalè mì ni dra àdho ngá nya ya dhi. Mì kòbhà kpà àmi ki togó adrélé lanzìle àmi ki rúbhá ni tà sè ko, ngalè mì ni dra àdho asó àmi rú ya dhi.

23 Tàko ko, àmi ki lídrì lavú mányàngá byá. Àmi ki rúbhá lavú kpà kítá byá.

24 Mì nò rè àrí i ká. Ƴ kidhí ngá ko na. Ƴ akónà kpà ngá ko na. Ayi kúkú àko, ìndì kòbhó àko. Dì, Gìká adré ína ngá fe àyi dré tèle. Dì àmi ki tà lavú tsì àrí kya ko?

25 Àmi kòfalé dhi, àdhi ni kitswá áyi lídrì ni lókyá ni drì timbà tsà, dré adrélé áyi togó bha lanzìle dhi sè bwà dhi nì?

26 Dì mì kòkitswá tà mvá tsà kòdhi nì 'o bwà ko dhi, mì adré dì àmi ki togó bha adrélé lanzìle tà àruka i sè àdho tà sè?

27 Mì nò rè ngalè pfò mbì na dhi ì adré topfòle ngíni ya dhi ká. Ƴ 'o àzí ko na. Ƴ ledé kpà kítá ko na. Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Ndìndì ópí Sòlòmónò rúku ni íbe títi dhi asó tá kítá aveave pfò nda ki àlo àdhya tíni dhi ko.

28 Gìká kàdré kó mbì adrélépi ándrò kònwa gò, kǐdru dra bhèzoá àtsí na dhi ki tosó kònìni be dhi, a ni dì vélé àmi ki tosó dóro àyi ki lavú ngíni? Àmi àmikya móndí tà ka'ika'í íbe tsà dhi 'i!

29 Mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzìle, adrézó ndàá nìle ngalè mì ni dra àdho ngá nya ya, kó ngalè mì ni dra àdho ngá mvu ya dhi ko.

³⁰ Tàko ko, pàgánò tíí bvò kòndi àdhyà ì adré àyíkya ngá nda kì nda kòdhyà landè àko ró. Àmi kì Atá nì kpà tàle dhi, àmi lovó íbe ngá nda kì kisúzó dhi be.

³¹ Dì, mì kàdré àmíkya Gĩká nì Opì nda kòdhyà gò, akódhi kòtìmbàró kpà ngá nda ì àmi dré.

*Ngá làgí be kàdrì dhi kì lokoma bhù na dhi
(A kònò kpà Mátáyò 6:19-21)*

³² Àmi pàrí mvá pabhá má làgàsè nì ì, mì kòro ngá ko. Tàko ko, àmi kì Atá mìlèsè dhi dóro áyì Opì fèzo àmi dré.

³³ Dì mì kòlagí àmi kì ngá, làfa nì nì fèzo lemerèbhá ì dré. Mì kòledé àmi dré tsungà kítswábhá akùle bwà ko dhi ì. Mì kòlokó àmi dré ngá làgí be kàdrì, kítswábhá akílé bwà ko dhi ì bhù na. Kònàle dhi, kùgú fì gà ko na. Órò sǐ kpà gà ngá ko na.

³⁴ Tàko ko, àrà ángùdhi àmi kì ngá làgí be kàdrì dhi dré adrézó lána dhi na dhi, àmi kì togó nì adré kókpà kònàle.»

Màràbà adrèbhá tà̀mìga dri dhi ì

³⁵ «Mì kàdré gànzi ró, adrélé àmi kì káfà 'ìle àmi kì kípílé 'á dhi íbe, ìndì àmi kì tálà dhìle adrélé kòle dhi íbe.

³⁶ Mì kàdré ngóro màràbà adrèbhá àyì kì mírì nì letè anzirà'a gwányá làmó àdhyà lésè, kònì dra atsá dzóti ga dhi, ì kònzìró akódhi dré be dhi ì tǐnì.

³⁷ Kólénzé nì adré màràbà àyì kì mírì dré dra atsázó àyì kì kisú adrerà'a tà̀mìga dri dhi ì dré! Má adré tà bàti ta àmi dré: Akódhi nì kítá àzì

àdhya ni asó í rú, àyi ki 'òzo lirílé mísá làgàsè gò, ngá fèzo àyi dré nyàlè.

³⁸ Kólénzé ni adré àyi dré, àyi ki mírì kòkisú àyi adrérà'a tàmbàgà dri, gba kàtsá ngátsi kítógá sè yà, kó ngalè ngátsi kítógá àmvolésè yà dhi!

³⁹ Dì, lè mì kònì tà kònìdhi dóro: Dzó líyí kònì tá lókyá ángùdhi kùgú dré kitswázó atsálé dhi be dhi, kònò kitswá tá akódhi ni tayí áyi dzóti ño ko.

⁴⁰ Dì àmi ró dhi, mì kàdré kókpà gànzi ró. Tàko ko, Mónde ni Mvá ni atsá sáà mì dré adrélé kisulè ko dhi sè.»

*Màrabà tògya ró mírì ni dré kitswálé ka'ile dhi
(A kònò kpà Mátáyò 24:45-51)*

⁴¹ Gò Pétèró dré akódhi ni lizizó tàzoá dhi: «Mírì, mí adré ngbà 'í kúlí alaala kòdhi ni ta àma dré àma pátí? Kó ngalè, mí adré tàà móndyá títi ì dré?»

⁴² Dì Mírì logó dhi: «Màrabà tògya ró mírì ni dré kitswálé ka'ile dhi, àdhi 'i? Akódhi nda, dhya mírì ni dré dra bhàlè áyi màrabà àruka ì drìlè, kitswálé mánýàngá fe àyi dré nyàlè lókyá kitswálépi dhi sè dhi 'i.

⁴³ Màrabà nda ni mírì kàtsá akódhi ni kisú adrérà'a 'oá kònìni dhi, kólénzé ni adré akódhi dré!

⁴⁴ Má adré tà bàti ta àmi dré: Akódhi ni mírì ni akódhi ni bha adrélé áyi ngá títi dhi ì drìlè.

⁴⁵ Dì, màrabà nda kàdré ína kisùá í léna dhi <Àma mírì adré gile agòma sè> gò, dré kidhózó adrélé màrabà àgo ró ìndì tòko ró dhi ki tswa, adrézó ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó kpà wá tsi dhi,

⁴⁶ akódhi ni mírì ni atsá kítú dré adrélé letèle ko dhi tú, ìndì sáà dré adrélé nìle ko dhi sè. Dì a ni akódhi ni togá, akódhi ni tà bhàzo adrélé tùmání mónnyá Gíká ni ka'ìbhá ko dhi kya ìbe.

⁴⁷ Màràbà ángùdhi adrélépi tà áyi mírì dré adrélé lèle dhi ki ni gò, adrézó tà nda ki 'o ko, adrézó kpà gànzi ró ko dhi, à ni akódhi nda ni bhwa vèsè be bǐ.

⁴⁸ Dì, màràbà ángùdhi adrélépi tà nda ki ni ko gò, adrézó tà kitswábhá à kòbhwà akódhi ásà dhi ki 'o dhi, à ni akódhi nda ni bhwa vèsè be tsà. Tàko ko, dhya ángùdhi tà bǐ dhi ki fèzo drá dhi tí dhi, à ni tà bǐ dhi ki zi kòdhya. Dhya ángùdhi tà bǐ dhi ki bhàzo drígá dhi tí dhi, à ni tà bǐ lavulé dhi ki zi kòdhya.»

*Yésu alì tà ru lanzízó dhi ni bha móndí i kòfalé
(A kònò kpà Mátáyò 10:34-36)*

⁴⁹ «Má alì kitswálé àtsí so bvò dri. Má lè tá dhi, àtsí nda kòko dre!

⁵⁰ Dì, adré leá dhi, má kòdo rè zyà bàtísimò kizà àdhya. Ama togó adré kizà nya tò, tsàle lókyá tà nda dré dra ru 'òzo kitswálé tí tí dhi 'á.

⁵¹ Mì adré kisùá dhi, má alì bvò dri kitswálé tà kìdrìkìdri fe kòdhya? Kóko! Be ro dhi, má adré tàá àmì dré dhi: Má alì mána kitswálé tà ru lanzízó dhi ni bha móndí i kòfalé kòdhya!

⁵² Tàko ko, kidhóle nyànomvá dhi, móndí nzi dzó àlo na dhi ki ru lanzí àyi kòfalésè: na dhi ki àyi ki alá rǐ dhi i rú, ìndì rǐ dhi ki àyi ki alá na dhi i rú.

⁵³ Ì ni ru lanzí: Atá ni áyi alá áyi mváagó rú, ìndì mváagó ni áyi alá áyi atá rú. Andre ni áyi

alá áyi mvátòkó rú, ìndì mvátòkó ni áyi alá áyi andre rú. Adrá ni áyi alá áyi àdramvá rú, ìndì àdramvá ni áyi alá áyi àdrá rú.»

Lókyá nìma lanzílé dhi
(A kònò kpà Mátáyò 16:2-3)

⁵⁴ Yésu gò tàá mónnyá zyandre nda i dré dhi: «Mì kàdré ndùrùku no adrérà'a angalé kítú dré ndìrà lésè dhi, mì adré tàá dhi: <Gí ko, bhù ni dra dhi> gò, bhù nda dré dhìzo bàti.

⁵⁵ Lyǎ kàdré avilé tàbhu lésè dhi, mì adré tàá dhi <Kítú ni dra ka> gò, dré kàzo bàti.

⁵⁶ Amì túrúpúbhá 'i! Mì nǐ kó bvò kǐ làsú bhù mǐbhalé be dhi lanzílé dhi be dhi, mì kitswá dǐ àmíkya lókyá ándrò kòndi ni tà ni lanzílé bwà ko àdho tà sè?»

Mì lotó àmì kǐ tà tàbvó tàma kandrá
(A kònò kpà Mátáyò 5:25-26)

⁵⁷ «Mì kitswá adrélé tà kǐ kòfalé ni lanzílé, adrézó tà gyǎgya kipè 'òle dhi bwà ko àdho tà sè?

⁵⁸ Mì kàdré lǐle dhya adrélépi ámi asíkǐ dhi be tàbvó tǎrà na dhi, lè mí kòndà láti mì dré kitswázó ru yi akódhi be drǐdrǐ mì dré tsàzo dhi kandrá. Mí kò'o kònìni ko dhi, akódhi ni ámi dri tàbvó tàlepi kandrá, tàbvó tàlepi nda dré ámi fèzo pòlísǐ drígá gò, akódhi nda dré ámi bhèzo bǎdzó na.

⁵⁹ Má adré tàá mí dré dhi: Mí kitswá apfòle kònalésè ko, tsàle lókyá mí dré dra màri nda ni logózó akílé títi dhi 'á.»

13

Dhyá kî togó ladzama

¹ Lókyá nda sè dhi, móndí àruka ì dré alìzo Yésu vélé, móndí àruka Gàlíláyà lésè dhi kî tupfuma ni tà longó drá. Pílátò 'o tá àyi nda ì tupfúlé todràle, ì dré tá adrérà'a mòbòmà fe Gîká dré dhi 'á.

² Di Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Mì adré kisúá dhi, dhya Gàlíláyà lésè nda ì 'o tá tàkonzì mónnyá àruka títi Gàlíláyà na dhi kya kî lavú, ì dré kizà nyàle todràzo làsú be kònìni dhi sè?»

³ Kóko! Di, má adré mána tàá àmi dré dhi: Mì kòladzá àmi kî togó ko dhi, mì ni kókpà todrà akílé títi àyi nda ì tíni.

⁴ Kàdré ngalè dhya mudrí-drì-nzi-drì-na dzó mvumvù Silòwámà àdhya dré tá arízó àyi dri àyi kî tupfú dhi kî tà sè dhi, mì adré kisúá dhi, àyi nda ì 'o tá tàkonzì mónnyá àruka títi adrébhá Yèrúsalémà na dhi kya kî lavú?

⁵ Kóko! Di, má adré mána tàá àmi dré dhi: Mì kòladzá àmi kî togó ko dhi, mì ni kókpà todrà akílé títi àyi nda ì tíni.»

Pídhígó figi fa lò'wa 'àlepi ko dhi ni tà dri dhi

⁶ Yésu gò pídhígó kònìdhi ni pi àyi dré, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá figi fa áyi amvú vínò àdhya na. Bvóá dhi, dré lizo lò'wa nda sílá ká, di, dré kisúzóá ko.

⁷ Gò dré tàzoá amvú nda ni líkílepi dré dhi: <Mí nò rè ká! Kóná na, má landú lò'wa nda kile figi fa kònìdhi sílé ká, di, má dré kisúzóá ko. Mí ga di akódhi. Adré bvò kíkí àngyá àdho tà sè?>

⁸ Di, amvú likílépi nda gò logóá drá dhi: «Mírì, mí gò rè tayiá kóná kònìdhi sè ká. Má ni kìní zálá dhi ni agá kúrú gò, mbì àṅwá dàzo dríá.

⁹ Aruka ni, a ni go lò'wa 'a kóná adrélépi alìle dhi sè. Di, kò'a ko dhi, mí ni kitswá 'òá gàle.»

Yésu tidrí tòkó àlo dhi sàbátù tú

¹⁰ Sàbátù àlo dhi, Yésu adré tá tà tadhá Yúdà ànzì ki lisámbo dzó ki àlo na.

¹¹ Di tòkó àlo tirí kònzi dré rúbhá ni ni 'òzo adrélé drà ro dhi tá kpà kònale. Tirí nda 'o tá akódhi ni àmvò atrulé vwàle kóná be mudrí-drì-nzi-drì-na gò, akódhi dré kitswázó áyi kidzì bwà ko.

¹² Di Yésu kònò tòkó nda dre dhi, dré akódhi ni azízó, tàzoá drá dhi: «Tòkó, à atrì mì ámi drà lésè dre!»

¹³ Dré drígá bhàzo akódhi dri gò, gbă kòdhwa, akódhi dré áyi kidzìzo gò kidhólé adrélé Giká ni rú bha kùle.

¹⁴ Di, lisámbo dzó nda ni kàdrì ni togó dré aswázó Yésu rú, dré móndí tidrìlé sàbátù tú dhi sè. Gò dré tàzoá mónnyá zyandre kònale dhi i dré dhi: «Kìtú adrézó àzì 'o ásà dhi i nzi-drì-àlo. Lè mì kàdré di alìle àmi ki 'o tidrìlé kítú nda i sè, kítú sàbátù àdhya sè ko.»

¹⁵ Di, Mírì logó drá dhi: «Àmi túrúpfúbhá 'i! Sàbátù tú dhi, àmi àlo àlo títi dhi i, mì adré àmi ki tí 'i yà, kó ngalè àmi ki púnda 'i yà dhi ki atrì àrà i dré adrézó ngá nya dhi lésè, adrézó àyi ki se lile yì mvu dhi ko?

¹⁶ Adré di tá leá ko, à kàtrì tòkó Abàramà ni zapi ró Sàtánà dré tá 'ile vwàle kóná be mudrí-drì-nzi-drì-na kònìdhi sàbátù tú dhi?»

17 Yésu kòtá tà nda dre dhi, akódhi ni kàribhá títi dhi ì adré tá vélé kanyò ro. Di, mónnyá zyandre títi dhi ì adré tá àyikya lenzélé, tà títi líndrìga ró dré tá adrélé 'òle dhi ki tà sè.

*Tà tadhále mùtáđi lò'wa ni tà rú dhi
(A kònò kpà Mátáyò 13:31-32; Márokò 4:30-32)*

18 Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Gìká ni Opì sù ngóró àdho tíni? Má ni tà ni ni tadhá àdho ngá rú?

19 Opì nda sù ngóró mùtáđi lò'wa dhya àlo dré dòle rìle áyi amvú na dhi tíni. Lò'wa nda dré apfòzo mbàle atsálé fa tíni gò, àrì ì dré bhà sizo kólá ni ì drìna.»

*Tà tadhále tàkú ni tà rú dhi
(A kònò kpà Mátáyò 13:33)*

20 Yésu gò tàá dhi: «Má ni kitswá Gìká ni Opì ni tà tadhá àdho ngá rú?

21 Opì nda sù ngóró tàkú mvá tsà tòkó àlo dré adólé amulé fónδρο kàdrì dhi be gò, tàkú nda dré fónδρο nda ni 'òzo avólé títi dhi tíni.»

*Fìma dzóti wàlepi ko dhi 'ásè dhi
(A kònò kpà Mátáyò 7:13-14, 21-23)*

22 Yésu dré tá adrérà'a lile Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, adré tá lavulé tà tadhábe bhàandre ì 'ásè ìndì bhà tsàtsà ì 'ásè.

23 Gò mónđí àruka ì dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mírì, mónnyá dra lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisúbhá dhi ki ngbà 'í adré tsà?» Di Yésu logó àyi dré dhi:

24 «Mì kàdré àmi ki rìnyí fe títi fizo Gìká ni Opì na dzóti wàlepi ko dhi 'ásè. Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Mónđí zyandre dhi ki láti nda

kitswázó tá file lána ká. Di, ì kitswá àyikya file bwà ko.

²⁵ Lókyá dzó líyí dré dra ngàzo dzóti asé dhi tú dhi, a ni àmi kì kì kivì na. Gò mì dré kidhózó adrelé dzóti ga, adrezó tàá dhi: <Mírì, mí nzi àma dré dzóti wà!> Di, a ni logóá àmi dré dhi: <Má nǐ àmi ko. Má nǐ ngalè mì angá ángolésè ya dhi ko.>

²⁶ Di mì ni tàá dhi: <Mà nya tá ngá, ìndì mà mvu tá ngá túmání mí be. Mí tadhá tá kpà tà àma kì látì andre i 'ásè.>

²⁷ Di, dzó líyí nda ni go logóá àmi dré dhi: <Má nǐ àmi ko. Má nǐ ngalè mì angá ángolésè ya dhi ko. Àmi tà kònzì 'obhá títi nǐ i, mì nga má mìlésè!>

²⁸ Di mì ni Abàràrà kì no, Isákà íbe, Yàkóbhò be, ìndì pròfètá títi dhi íbe Gìká ni Opì na gò, àmi kì bhèzo kivì na. Kònàle dhi, à ni adré tongólé, adrezó kpà síkálándrà tsi.

²⁹ Mòndí kì alì kítú dré apfòrà lésè, kítú dré ndìrà lésè, kurú lésè, ìndì tàbhù lésè gò, lírìlé mísà làgásè Gìká ni Opì na.

³⁰ Di, mì yi rè ká! Mòndí àruka adrebhá bvólé ro nyànomvá dhi kì go adrelé drìdrì. Mòndí àruka adrebhá drìdrì nyànomvá dhi kì go adrelé bvólé ró.»

*Yésu ngo Yèrúsalmà ni tà sè
(A kònò kpà Mátáyò 23:37-39)*

³¹ Lókyá nda sè dhi, Fàrìsáyò àruka ì dré àyi kì kisízó ànyi Yésu làga, tàá drá dhi: «Mí nga kònwásè lile àrà àzya na! Tàko ko, Eródè adré ína ámi le pfùle dràle.»

³² Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mì lè tàá kùlìwá kòdhi dré dhi: <Ándrò tsàle kǐdru dhi, má ni tǐrǐ kònzǐ kǐ dro topfòle móndí ì lésè, adrézó móndí kǐ tǐdrǐ àyi kǐ drà ì lésè. Kítú ni na sè dhi, má ni áma àzǐ 'o akílé títí.>

³³ Di, ándrò, kǐdru, tsàle kítú bvóá dhi tú dhi, adré leá dhi, má kògò adréle ìle drǐdrǐ. Tàko ko, kitswá à kòpfu pròfétà àlo dràle àrà twá Yèrúsalémà rúsè dhi na dhi ko.

³⁴ Á! Yèrúsalémà, Yèrúsalémà, mi adrélépi pròfétà kǐ tupfú todràle, adrézó kpà dhya Gǐká dré adréle amùle mí vélé dhi kǐ lebhé todràle kǐrà sè ní! Tsàle vésè be ángopí, má lè tá àmi ànzǐ kǐ kímólé má zàle, ngóró tà'ú dré adréle áyi ànzǐmvá kǐ kímó áyi kupfú zàle dhi tǐni dhi? Di, mì lè tá àmikya ko.

³⁵ Di mì yi rè ká! A tayí àmi kǐ dzó ngbo dre. Má adré tàá àmi dré dhi: Mì gò vélé áma no ko, tsàle lókyá mì dré dra tàzoá dhi <Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Mírǐ ni rú sè dhi dri!> dhi 'á.»*

14

Yésu tǐdrǐ agó àlo dhi sàbátù tú

¹ Sàbátù àlo dhi, Yésu lè tá ngá nya Fàrísáyò kǐ kàdrǐ kǐ àlo bhàna. Món dyá kònàle dhi ì adré tá akódhi ni mǐ ga.

² Gò agó àlo rúbhá tovólépi dhi dré alizo áyi totó Yésu kandrá.

³ Di Yésu dré lizízóá Fàrísáyò ì tí tǐtrǐtrǐ kúlǐ tadhábhá ìbe dhi: «Àma kǐ tǐtrǐtrǐ kúlǐ ka'ǐ, à

* 13:35 13:35 A kònò Longó ì 118:26.

kàdré mǒndí kǐ tidrǐ sàbátù tú dhi 'í? Kó ngalè, ka'í ko?»

⁴ Dì, ì dré àyikya adrézó kírì. Dì Yésu dré drígá bhàzo agó nda dri, akódhi nì tidrízó gò, láti fèzo drá dré lizo.

⁵ Dré gòzo lizíá àyi tí dhi: «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré mvámvá íbe yà kó ngalè tí àlo dhi íbe yà gò, dré dhèzo bhú na sàbátù tú dhi, dhya nda kitswá tsǐ aséá gbǎ kítú nda sè ko?»

⁶ Dì, ì kitswá tá àyikya kúlí logó tà nda dri bwà ko.

Dhyá kǐ tà bhàma kǐnǐ mi dhi

⁷ Gò Yésu dré atógyàzoá dhi, mǒndyá azilé ngá nya nda ì adré tá àyikya lirírà lindrì àdhya kǐ kípè kòdhya. Dì dré tà tadházó àyi dré kònìni:

⁸ «À kàdré ámi zi gwányá làmó àdhya na dhi, mí kòlirí àrà lindrì àdhya na ko. Tàko ko, àruka nì, dhya ámi zìlepi nda zi kpà mǒndí àzya ámi lavúlépi lindrì sè dhi 'í.

⁹ Kàdré kònìni dhi, a nì àlì tàá mí dré dhi: <Mí tayí lirírà kònìdhi dhya kòdhi dré.> Dì kanyò nì ámi 'o, mí dré adrérà'a lile lirílé àrà kùdù ro dhi na dhi 'á.

¹⁰ Dì, à kàdré ámi zi ngá nya dhi, mí kòlirí mína àrà kùdù ro dhi na, kitswálé dhya ámi zìlepi nda kònì atsá dhi, kòtáro mí dré dhi: <Àma arúpi, mí nga lile lirílé àrà lindrì àdhya na!> Dì tà nda nì lindrì fe mí dré mǒndyá tí tí mǐ dré adrézó lirílé mísá làgàsè túmání àyi íbe dhi ì mǐlèsè.

¹¹ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kuru dhi, Gíká nì akódhi nda nì tà tirí kǐnǐ mi.

Dì, dhya adrélépi áyi tà bha kìní mi dhi, Gìká ni akódhi nda ni tà tingá kuru.»

12 Gò Yésu dré tàzoá dhya áyi azilépi nda dré dhi: «Mí kàdré gwányá 'o móndí i dré dhi, gba kàdré kítú rírí sè yà, kó ngalè ìndró sè yà dhi, mí kòzi ámi arúpi i 'i yà, ámi adrúpi i 'i yà, ámi aró i 'i yà, kó ngalè ámi bhàzì ngábhá ro dhi i 'i yà dhi ko. Tàko ko, mí kàdré 'òá kònìni dhi, àyi nda ki go kpà ámi zi ngá nya, tà mí dré 'òle àyi dré nda ni vúdrì logózó mí dré.

13 Dì, mí kàdré gwányá 'o dhi, mí kòzi mína lemerèbhá i, móndí rúbhá be yà yà dhi i, mèrèkpè i, ìndì mǐ kùdúkùdu íbe kòdhya.

14 Dì Gìká ni tà tani bha mí dri ásà. Tàko ko, àyi nda ngá àko logólé mí dré. Dì, Gìká ni ína tà mí dré 'òle nda ni vúdrì logó mí dré, kítú móndyá gyägya dhi i dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi nì.»

*Pídhigó gwányá kàdrì ni tà dri dhi
(A kònò kpà Mátáyò 22:1-10)*

15 Móndyá adrèbhá tá mísá làgàsè tùmǎni Yésu be dhi ki àlo kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Kólénzé ni adrè dhya dra gwányá nyabhá Gìká ni Opì na dhi i dré!»

16 Gò Yésu dré tàzoá drá dhi: «Agó àlo dhi adrè tá gwányá kàdrì dhi ni 'o gò, dré móndí zyandre dhi ki azizó kitswálé ngá nya.

17 Lókyá gwányá nda ni nyàzo dhi kòkìswá dre dhi, dré áyi màrábà ni mùzo lile tàà móndyá í dré tá azilé nda i dré dhi: «Mì alì wà! Tà títi dhi i gànzi ró.»

18 Di, àyi àlo àlo títi nda ì dré ngàzo adrélé taa dhi, à kòdo àyi kònzi ko. Tà logá àyi nì. Dhya drìdrì dhi tà tá dhi: <Má gí mána amvú. Adré leá dhi, má kòlì nòá. Má adré ámi ti lizí, mí kòdoró ma kònzi ko!>

19 Azya ni tà tá dhi: <Má gí mána tí mudrí dhi i. Má adré lile tí nda ki tabhì. Má adré ámi ti lizí, mí kòdoró ma kònzi ko!>

20 Azya ni tà tá dhi: <Má mo rè tòkó nyànomvá. Àsà dhi, má kitswá lile kònale bwà ko.>

21 Gò màrábà nda dré agòzo ta nda ki longó áyi mirì dré. Di dzó líyí nda ni togó dré aswázó gò, dré tàzoá áyi màrábà nda dré dhi: <Mí lè mbèlè bhàandre ni láti andre i 'ásè ìndì láti tsàtsà i 'ásè. Mí adri lemerèbhá i, móndí rúbhá be yàya dhi i, mì kùdúkùdu i, tsàle mèrèkpè íbe, alìzo àyi íbe kònwa.>

22 Gò màrábà nda dré gòzo agòle taa dhi: <Mirì, má 'o tà mí dré tàle dhi dre. Di, àrà àngyá dhi dhu rè be.>

23 Di dzó líyí nda dré tàzoá áyi màrábà nda dré dhi: <Mí lè láti gbàbhú na dhi i 'ásè, ìndì láti amvú làga dhi i 'ásè. Mí 'o móndí i afilé rinyí sè áma dzó lé, áma dzó kògaró móndí i sè bí be dhi bvó.>

24 Tàko ko, má adré taa àmi dré dhi: Dhya má dré tá azilé drìdrì nda ki àlo kitswá ina áma gwányá tabhì nyàle ko.>>

*Tà títi dhi kì gàma adrézó Yésu ni lebè dhi
(A kònò kpà Mátáyò 10:37-38)*

25 Móndí zyandre lavulé dhi ì adré tá lile túmání Yésu be láti 'ásè. Gò akódhi dré áyi alázó taa àyi dré dhi:

26 «Dhya ángùdhi adrélépi alìle má véle gò, dré adrézó áma le áyi atá ni lavú, áyi andre ni lavú, áyi tòkó ni lavú, áyi ànzi ki lavú, áyi adrúpi ki lavú, áyi amvúpi ki lavú, ìndì áyi tàndi ni lídrì lavú ko dhi, dhya nda kitswá adrélé áma lebèlepi ró ko.

27 Dhya ángùdhi adrélépi áyi fa kipakipa do, adrézó alìle má vésè dhi ko dhi, kitswá kpà adrélé áma lebèlepi ró ko.

28 Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré dzó mvumvù le sile dhi, adré zakó rè zyà lirílé làfa í dré dra dzó nda ni sizo ásà dhi ni nda nìle 'íká, nòzoá ngalè ì làfa íbe kitswázó dzó nda ni si akílé títi bwà yà dhi?

29 Tàko ko, kòbhà dzó nda ni pá gò, kitswázó sĩa akílé bwà ko dhi, mónyá títi dra dzó nda ni nobhá dhi ki akódhi ni gu,

30 adrézó tàà dhi: <Mì nò ká! Agó kòdhi kidhó tá dzó sile gò, dré kitswázó sĩa akílé bwà ko!>

31 Kó ngalè, ópí àlo dhi kàdré 'òle lile àdzú bhu ópí àzya be dhi, adré zakó rè zyà lirílé kisùá 'íká ngalè àyi áyi sòdá ngùlù-mudrí dhi íbe dhi ki kitswá ópí àzya ì sòdá ni ngùlù-nyadhi-àlo dhi íbe adrébhá alìle dhi ki lavú bwà yà dhi?

32 Akódhi kònò ì kitswá ko dhi, adré móndí ki mu lile ópí àzya nda véna, dré rè dhu adrérà'a vwàvwà ro dhi 'á, akódhi ni ti lizí àdzú kàdréró àyi kòfalésè yó.

33 Kókpà kòdhi tíni, dhya ángùdhi àmi kòfalé, áyi ngá títi dhi ki gàlepi ko dhi, kitswá ína adrélé áma lebèlepi ró ko.

34 Tà'í ngá dóro 'i. Di, tà'í ni aswaaswa kòtì akílé lásà dhi, à ni kitswá logóá ngíni?

35 Akódhi ni àzì vélé kìnì dré yà, kó ngalè kòròsò ànwá dré yà dhi yó. A adré vélé ndiri kutúákutua.

Dhya ángudhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!»

15

Pídhígó kábilígyà avìlepi dhi ni tà dri dhi (A kònò kpà Mátáyò 18:12-14)

1 Kítú àlo dhi, mèdáyì lagíbhá bí dhi ì ìndì móndí bí adrélé nòle tàkonzìbhá ro dhi íbe dhi ì adré tá àyi kì kisi ànyi Yésu làga kitswálé akódhi ni kúlí yi.

2 Di Fàrìsáyò ì tátrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì dré dhèzo adrélé Yésu ni ndri, adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi adré ína tàkonzìbhá kì ka'í, adrézó ngá nya tùmáni àyi íbe!»

3 Di Yésu dré pídhígó kònìdhi ni pìzo àyi dré, tàzoá dhi:

4 «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kábilígyà íbe nyadhi-nzi gò, àyi kì àlo dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsì kábilígyà nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su nda kì tayí ngálángbá 'á gò, lizo akódhi avìlepi nda ni ndabe, tsàle lókyá dré dra kisúzóá dhi 'á.

5 Di kòkísú kábilígyà nda dre dhi, a ni adóá abhélé í kembé,

6 nzìzo ába í bhàna arí sè. Kòtsa dre dhi, a ni àyi arúpi kì azí àyi bhàzì íbe, tàzoá àyi dré dhi:

«Mà kòlenzé tùmǎní àmi íbe wà! Angyá ko, má kisú kábilígyà mána avìlepi ni dre.»

⁷ Má adré tàá àmi dré dhi: Kókpà kòdhi t́ni, arí adré gàle bhù na bí tàkonzì líyí àlo áyi togó ladzálépi dhi ni tà sè, arí mǒndí gyǎgya nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su avìbhá ko dhi kì tà sè dhi ni lavú.»

Pídihíó làfa lò'wa avìlepi dhi ni tà dri dhi

⁸ «Kó ngalè, tòkó àlo dhi kàdré làfa lò'wa íbe mudrí gò àlo ni dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsì tálà dhi, adrézó áyi dzó 'alé awá títi adrézó làfa lò'wa nda ni nda, tsàle lókyá dré dra kisúzóá dhi 'á.

⁹ Dì kòkisú dre dhi, a ni áyi arúpi kì azí áyi bhàzǐ íbe, tàzoá àyi dré dhi: «Mà kòlenzé tùmǎní àmi íbe wà! Angyá ko, má kisú làfa lò'wa mána avìlepi ni dre.»

¹⁰ Má adré tàá àmi dré dhi: Kókpà kòdhi t́ni, arí adré gàle ángeló Giká àdhya i kòfalé bí, tàkonzì líyí àlo áyi togó ladzálépi dhi ni tà sè.»

Pídihíó mváagó avìlepi dhi ni tà dri dhi

¹¹ Yésu gò pídihíó kònìdhi ni pi, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi tá ànziàgo íbe rǐ.

¹² Gò mvá tùgu ró dhi dré tàzoá áyi atá dré dhi: «Tátá, mí afè má dré ngá má dré kitswálé kisulé ámi tàyilé ro dhi i.» Dì akódhi ni atá dré tàyilé nda ni lanzízó áyi dré kàyo ni be.

¹³ Gí ko, mvá tùgu nda dré áyi ngá títi nda kì lagízó, làfa ni ni dòzo lizo ába làwú làvo na. Kònàle dhi, dré ngàzo tatsílé tà swà 'obe, làfa ína ni kizázó.

14 Kòkizá ngá nda akílé tí tí dre dhi, kàràbhò dré dhèzo bvò nda na gò, ngá dré kitswálé nyàle dhi dré vélé adrézó yókódhó.

15 Dì dré ngàzo lìle àzì lizì 'òle bhàmvá àlo bvò nda lé dhi véna. Gò bhàmvá nda dré akódhi ni mùzo lìle áyi amvú na adrélé áyi tìgá kì líkì.

16 Mv́à tùgu nda tá lovó íbe tò mányàngá tìgá nda ì dré tá adrélé nyàle dhi kì adózó nyàle. Dì, à fè tá drá ngá àlo dré kitswálé nyàle dhi ko.

17 Tà nda kòfì akódhi rú dre dhi, dré ngàzo kisùá í léna dhi: <Áma atá ni àzibhá ángopí dhi ì mányàngá íbe bǐ gò, má dré mána adrézó dràle tàbirí dré dhi?

18 Má ni nga nzìle áma atá bhàna gò, tàá drá dhi: Tátá, má 'o tàkonzì Gìká rú, ìndì mí rú.

19 Kitswá vélé mí dré gòzo adrélé áma zi ámi mv́a ro dhi ko. Mí kòdo vélé ma ngóro ámi àzibhá kì àlo tìni.>

20 Gò dré ngàzo láti do nzìzo áyi atá bhàna.

Dré rè dhu adrérà'a vwàvwà ro bhà rúsè dhi 'á dhi, atá ni dré akódhi ni nòzo, kizà dòzo áyi togó na akódhi ni tà sè gò, ràzo dhèle agá akódhi ni kamú.

21 Gò mv́a tùgu nda dré tàzoá drá dhi: <Tátá, má 'o tàkonzì Gìká rú, ìndì mí rú. Kitswá vélé mí dré gòzo adrélé áma zi ámi mv́a ro dhi ko.>

22 Dì, atá ni dré ína tàzoá áyi màràbà ì dré dhi: <Mì adó kánzò avélépi lavulé dhi asolé akódhi rú mbèlè. Mì adó trónó asolé drìgá, kámókà kì adózó kpà tosolé pá.

23 Mì asé tí ngbòlò dò ro dhi lìle, mà kònyaró gwányá lenzézó lavulé.

24 Tàko ko, áma mvá kònìdhi drà tá ína dràdrà gò, dré gòzo adrílé! Avì tá ína avìavì gò, má dré gòzo kisúá!> Dì ì dré kidhózó adrélé gwányá 'o.

25 Lókyá nda sè dhi, agó nda ni mvá kàyo tá amvú na. Dré tá adrérà'a anzilé atsálé ànyì bhà làga dhi 'á dhi, dré lãrí yìzo longó íbe.

26 Dì dré màrábà kì àlo azízó gò, lizízóá tíá ngalè kònàle àdho tà 'i ya dhi.

27 Màrábà nda dré logózóá drá dhi: <Ámi adrúpi anzí nì gò, ámi atá dré tí ngbòlò dò ro dhi nì 'òzo lile, dré gòle akódhi ni kisú líná dhi sè.>

28 Dì mvá kàyo nda ni togó dré ngàzo aswálé gò, dré ína fíma dzó na dhi ni gàzo rè. Atá ni kòyi tà nda dre dhi, dré apfòzo akódhi ni ti lizí, kòfíró be dhi bvó.

29 Dì, mvá kàyo nda dré ína logózóá áyi atá dré dhi: <Mí nò rè ká! Kóná bǐ, má 'o àzì mí dré ámi màrábà tǐni, ámi tòlǐ kì àlo ño àko ró. Dì, mí afè ndìndì má dré ndrǐ mvá àlo dhi, mà kònyaró lenzézó tùmǎní áma arúpi íbe dhi ko.

30 Dì, ámi mváagó ámi ngá títí dhi kì kizálépi akílé tòkó zàràbhù kì tà dri kòdhi kànzí dre dhi, mí dré mína tí ngbòlò dò ro dhi ni 'òzo lile drá!>

31 Atá ni gò tàá drá dhi: <Áma mvá, àma ngbú tùmǎní mí be. Ngá títí mána i, mína 'i.

32 Dì, adré tá leá dhi, mà kò'o gwányá lenzézó. Angyá ko, ámi adrúpi kòdhi drà tá ína dràdrà gò, dré gòzo adrílé! Avì tá ína avìavì gò, mà dré gòzo kisúá!>>

Pídhígó dhya ngá líkílépi tògyá sè dhi ni tà dri dhi

1 Gò Yésu dré pídhígó kònìdhi ni pìzo áyi lebèbhá i dré, tàzoá dhi: «Ngá líyí àlo dhi bhà tá dhya àlo adrélé áyi ngá kí líkí. Gò à dré akódhi nda ni asíkìzo ngá líyí nda véna, tàzoá dhi: <Akódhi adrélé ámi ngá kí kizá.>

2 Dì ngá líyí nda dré akódhi ni azizó, lizízóá tíá dhi: <Tà má dré adrélé yìle ámi tà dri kòdhi, àdho tà 'i? Mí tà rè má dré, mí 'o àzì bhàle mí drígá dhi ngíni ya dhi ká! Angyá ko, mí kitswá véle adrélé áma ngá líkílépi ró ko.>

3 Dì ngá líkílépi nda dré ngàzo kisùá í léna dhi: <Má ni 'oá ngíni? Tàko ko, áma mírì adrélé 'òle àzì kòndi ni tingá má drígàsè. Áma rìnyí kitswá ína má dré amvú 'àzo dhi ko. Ngá zizì ni tá kpà adrélé má dri kanyò ro.>

4 Má nì tà má dré dra 'òle dhi be, à kònì dra àzì kòndi ni tingá má drígàsè dhi, móndí ì kòka'iró ma dòle àyi véna dóro.>

5 Dì dré ngàzo móndyá áyi mírì ni màri íbe àyi rú dhi kí azì àlo àlo tíí. Gò dré lizízóá dhya drìdrì dhi tí dhi: <Áma mírì ni màri mí rú dhi ángopí?>

6 Akódhi nda logó dhi: <Dò òlívè àdhya tsímangóro nyadhi-nzi.> Dì ngá líkílépi nda tà drá dhi: <Mí adó ámi wárágà, lírízó mbèlè tisiá dhi: nyadhi-rì-drì-mudrí.>

7 Gò dré lizízóá àzya ni tí dhi: <Mì, áma mírì ni màri mí rú dhi ángopí?> Akódhi logó dhi: <Ngánò sákì nyadhi-nzi.> Dì ngá líkílépi nda tà drá dhi: <Mí adó ámi wárágà tisiàzoá dhi: nyadhi-su.>

8 Amvolásà, mírì nda kòyi tà áyi ngá likílépi gyǎgya ko nda dré 'òle dhi dre dhi, dré akódhi ni tà bhàzo kuru, dré tá tà 'òle tògyá sè dhi sè. Tàko ko, móndyá bvò kòndi àdhya ì adré àyikya tà 'o tògyá sè àyi kòfalèsè, móndyá ngádra àdhya kya ki lavú.

9 Má adré di tàá àmi dré dhi: Mì kàdré móndí ki 'o adréle àmi ki arupi ì ró làfa bvò kòndi àdhya sè, kitswálé làfa nda kònì dra akí dhi, à kòka'író àmi file bhà dra adrèbhá kóná vèsè kólyá dhi ì 'àsè be dhi bvó.

10 Dhya ángùdhi kitswálépi adrélé ka'ìle tà tsà sè dhi, a ni kókpà kitswá adrélé ka'ìle tà kàdrì sè. Di, dhya adrélépi tà 'o gyǎgya tà tsà sè ko dhi, a kitswá kókpà tà 'o gyǎgya tà kàdrì sè ko.

11 Di mì kòkitswá adrélé ka'ìle ngá bvò kòndi àdhya sè ko dhi, àdhi ni àmi ki ka'ì, ngá tàndi bhù àdhya ki tayízó àmi drígá dhi nì?

12 Mì kòkitswá kpà adrélé ka'ìle ngá móndí àzya àdhya sè ko dhi, àdhi ni ngá fe àmi dré adrélé àmikya ró dhi nì?

13 Màràbà àlo dhi kitswá mírì rì dhi ki tà 'o lókyá àlo sè bwà ko. Tàko ko, kàdré 'oá kònìni dhi, a ni àlo ni ni ga, adrézó àzya ni ni le. Kó ngalè, a ni tro àlo ni rú, adrézó àzya ni ni ayízè. Di mì kitswá adrélé Gìká ni tà 'o, adrézó kpà làfa ni tà 'o àyi ki màràbà tíni lókyá àlo sè bwà ko.»

14 Fàrìsáyò adrèbhá tá làfa le tò dhi ì kòyi tà nda ì títi dre dhi, ì dré dhèzo adrélé Yésu ni gu.

15 Di akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré àmikya àmi ki bha gyǎgya móndí ì kandrà dhi àmi. Di, Gìká nǐ ína àmi ki togó be. Angyá ko, tà

móndí ì dré adrélé bhàle kuru àyi kòfalé dhi, tà gàle gàgà dhi 'i Gĩká mìlésè.»

Tà àzya Yésu dré tadhále dhi ì

(A kònò kpà Mátáyò 11:12-13; 5:31-32; Márokò 10:11-12)

¹⁶ «À longó tá tà tisìle Mósè ni tátírítrí kúlí na ìndì pròfétà ki búkù ì 'àsè dhi ì, tsàle Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ni lókyá 'á. Dì kidhólé lókyá nda sè dhi, à adré Rúbí Tani Gĩká ni Òpì àdhyà ni longó kòdhyà gò, móndyá tíí dhi ì dré adrézó àyi ki rìnyí fe fizo lána.

¹⁷ Dì, tágba dré adrézó kònìni dhi, bhù ì bvò be dhi ki kitswá akilé mbèlè lavúlé tà mvá tsà tisìle tátírítrí kúlí nda léna dhi rúsè.

¹⁸ Dhyà ángùdhi áyi tòkó ni òngálépi gò gòzo tòkó àzya adó mòle dhi, adré ìna múná tà 'o. Kòdhi ìbe dhi, dhyà ángùdhi tòkó òngálé dre dhi ni adólépi mòle dhi, adré kpà múná tà 'o.»

Pídihígo ngá líyí ì Làzàrò be dhi ki tà dri dhi

¹⁹ Yésu gò tàá dhi: «Agó àlo ngá líyí ro dhi tá be. Adré tá kítá aveave làgí kyàkyà dhi ki asó í rú, adrézó ngá dóro nya, adrézó kpà lenzélé kítú àlo àlo tíí ì sè.

²⁰ Dì, akódhi nda ni bhà'álé tí dhi, à la tá agó àlo lemerè ro rú be Làzàrò, adrélépi làzì ìbe bí í rú dhi.

²¹ Akódhi nda tá lovó ìbe tò kitswázó ngá kórònyá adrèbhá tá ledhélé ngá líyí nda ni mísá drílèsè dhi ki nya ká. Dì, kitswá tá ìna bwà ko. Kòkí ì adré tá ndìndì àlìle akódhi ni làzì ki m̀lèmbé.

22 Kùdù ro dhi, agó lemerè ro nda dré dràzo gò, ángéló ì dré akódhi ni dòzo lizo bhàá ànyì Abàràrà mà làga. Ngá líyí nda dré kókpà dràzo gò, sìzoá.

23 Akódhi kòkisú ì adrèrà'a rúbhá aswálé dràbhá kì àrà na dre dhi, dré mì tingázó Abàràrà mà kì no làwú làvo na, tùmání Làzàrò ànyì làgá dhi be.

24 Di dré kúlí yòzo tàzoá dhi: <Tátá Abàràrà, mí bhà áma kizà wà! Mí amù Làzàrò áyì drígámbílí so yí na, tìle áma làdra dri. Angyá ko, áma rúbhá adré aswálé àtsí kònìdhi 'á tò.>

25 Di, Abàràrà logó drá dhi: <Áma mvá, mí kisù rè ngá dóro tíí mí dré tá kisulé mí dré adrèrà'a lídrì be dhi 'á dhi ì ká. Di, Làzàrò kisú tá ngbà 'í tà kònzi dhi ì kòdhya. Nyànomvá dhi, à adré di akódhi ni togó tindrì kònwa. Di, ámi rúbhá adré ína aswálé.>

26 Kòdhi íbe dhi, à bhà yábhu andre àma kì kòfalé 'á àmi íbe dre. Àsà dhi, dhya adrélépi làá lavulé àmi véna dhi kitswá lavulé bwà ko. A kitswá kpà azyálé kònalésè àma véle dhi bwà ko.>

27 Di ngá líyí nda tà dhi: <Tátá, kàdré kònìni dhi, má adré ámi ti lizí, mí kòmùró Làzàrò lile áma atá ni dzó na,>

28 kòlongóró tà áma adrúpi nzi dhi ì dri, ì kàlìró kpà àrà rúbháaswa àdhya kònìdhi lé ko.>

29 Abàràrà logó drá dhi: <Áyì tà Mósè ì dré tisìle pròfètà íbe dhi íbe. Ì kòyi tà nda ì kòdhya.>

30 Di, ngá líyí nda tà dhi: <Kóko, Tátá Abàràrà! Di, dhya àlo ngàlepi dràdrà 'ásè dhi kòlì ína àyì véna dhi, ì ni àyì kì togó ladzá.>

31 Di, Abàràrà tà drá dhi: «Ì kòyi Mósè ni kúlí pròfétà kya íbe dhi i ko dhi, tágba dhya àlo kònga dràdrà lésè yà dhi, ì kitswá kpà dhya nda ni kúlí yi ka'izoá bwà ko.»»

17

Tàkonzì ì tàkonzì trìma be dhi

(A kònò kpà Mátáyò 18:6-7, 21-22; Mároko 9:42)

¹ Yésu gò tàá áyi lebèbhá i dré dhi: «Tà bàti ró dhi, tà kitswábhá mómí ki 'o ledhéle tàkonzì na dhi ki dra atsá. Di, kizà ni adré kàdrì dhya ángùdhi adrélépi tà nda ki àndu bha dhi dré!

² Akódhi nda kàdré ndìndì ànzimvá kòni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, dóro ni tá kírà kàdrì 'ìle akódhi kembé gò, akódhi ni bhèzo dràle yìandre na dhi.

³ Di mì kàdré àmi ki líkí be!

Àmi adrúpi ki àlo kò'o tàkonzì mí rú dhi, mí kòtadhá akódhi ni tàkonzì nda drá. Akódhi kòladzá áyi togó tà nda sè dhi, mí kòtrì akódhi ni tàkonzì.

⁴ Gba kò'o tàkonzì mí rú vésè be nzi-drì-rì kítú àlo sè gò, dré adrézó agòle mí véle vésè àlo àlo títi nda i sè adrélé tàá dhi «Má ladzá áma togó dre» dhi, mí kòtrì akódhi ni tàkonzì nda i títi.»

Tà ka'ika'ì ni tà

⁵ Apóstolò ì tà Mírì Yésu dré dhi: «Mí kòtimbà àma ki tà ka'ika'ì wà.»

⁶ Di Mírì logó dhi: «Mì kàdré tà ka'ika'ì íbe tsámvá ngóro mùtáđì lò'wa tíni dhi, mì ni kitswá tàá fa kàdrì kònìdhi dré dhi «Mí ngi mì lizo ámi

bhe tìle yǎndre na> gò, fa nda dré àmì kì kúlí ka'izo 'òle.»

Tà kitswálépi màrábà dóro dhi dré 'òle dhi

⁷ «Dhya àlo àmì kòfalé dhi kàdré màrábà adrélépi amvú 'a yà, kó ngalè adrélépi kábilígyà líkí yà dhi íbe gò, akódhi nda dré agòzo amvú lésè dhi, dhya nda adré tàá drá ngíni? Adré tsì tàá drá dhi: <Mí afí mbèlè lírìlé ngá nya?»

⁸ Kóko! Dì, adré be ína tàá dhi: <Mí ladhí ngá má dré kitswálé nyàle. Mí topfó ámi kítá, ngá bhàzo má dré nyàle ìndì má dré mvùle 'íká, gò mí kògòró mína nì nya, ìndì mína nì mvu ndò.>

⁹ Bvóá dhi, mírì nda adré tsì àwoyà ta màrábà nda dré, dré tà tàle í dré dhi kì 'òle dhi sè 'í? Kóko!

¹⁰ Dì tà nda kòdhi kókpà kònìni àmì dré. Mì kò'o tà títi tàle àmì dré dhi ì dre dhi, mì kàdré tàá dhi: <Ama màrábà tàko dhi 'i. Mà 'o ngbà 'í tà kitswábhá mà dré 'òle dhi ì kòdhyà.>»

Yésu tídrí móndí mudrì kàrí dré rùle dhi ì

¹¹ Yésu dré tá adrérà'a lile Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, adré tá lavulé bvò Galíláyà àdhyà kì bvò Sàmàríyà àdhyà be dhi 'ásè.

¹² Dré tá adrérà'a file bhà àlo na dhi 'á dhi, móndí mudrì kàrí dré rùle dhi ì dré alizo kitswálé ru kisú ába. Ayì nda ì dré ayì kì kíkízó vwàvwà ro tsà gò,

¹³ kúlí loyó tàzoá dhi: «Yésu, Mírì, mí bhà àma kì kizà wà!»

¹⁴ Yésu kònò àyi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Mì lè àmì kì rúbhá kì tadhá kòwánà ì dré.» Dì ì dré adrérà'a lile dhi 'á dhi, ì dré adrízó.

15 Di àyi kɛ̀ àlò kònò í adrí dre dhi dre dhi, dré agòzo Gĩká nì rú bhabe kùlè kúlí 'u'ù sè.

16 Dré adhézó Yésu pá, áyi mǐ bha kǐnǐ mǐ gò, àwoyà tazo drá tà dré tá 'òlè í dré nda nì tà sè. Di akódhi nda tá ína Sàmàríyà agó 'ì.

17 Gò Yésu dré lizízóá mǐndí í làga dhi ì tí dhi: «Àyi adríbhá kòdhi ì tá tsi mudrí ko? Di àruka nì nzi-drǐ-su nda ì ángwà?»

18 Dhya àlò àyi kòfalé agòlepi Gĩká nì rú bha kùlè dhi yókódhó, ngbà 'í agó sùrú twá ro kònìdhi 'ì?»

19 Gò dré tazoá agó nda dré dhi: «Mí nga lǐlè. Àmi tà ka ìka ì tidrí mǐ dre.»

Gĩká nì Opì nì atsama

(A kònò kpà Mátáyò 24:23-28, 37-41)

20 Kítú àlò dhi, Fàrisáyò ì lizí tá Yésu tí dhi: «Gĩká nì Opì nì atsá ángutú?» Di Yésu logó àyi dré dhi: «Gĩká nì Opì adré ína alǐlè ngóro mǐndí ì dré adrélé ngá letè nòlè dhi tǐnǐ ko.

21 A kitswá kpà tàá dhi <Mǐ nò ká, Gĩká nì Opì kònwa!> yà, kó ngalè <Gĩká nì Opì kònàlè!> yà dhi ko. Tàko ko, Gĩká nì Opì àmi kòfalé be.»*

22 Dré gòzo tàá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Lókyá adrélépi alǐlè dhi sè dhi, mǐ nì adré lovó ìbe tò kitswázó ndìndì Mǐndí nì Mvá nì kítú kǐ àlò no. Dì, mǐ kitswá àmíkya nòá ko.

23 Mǐndí kǐ tàá àmi dré dhi <Mǐ nò ká, akódhi kònàlè!> yà, kó ngalè <Akódhi kònwa!> yà dhi. Dì, mǐ lǐ àmíkya ràlè àyi vésè ko.

* **17:21 17:21** A kitswá kpà kúlí tisìlè Gĩrìkǐ tǐ sè kòni kǐ ladzá kònini: «Gĩká nì Opì àmi léna be.»

24 Tàko ko, kítú Móndeí ni Mvá dré dra agòzo dhi tú dhi, a ni agò ngóro bhù dré adrélé lagulé ngá kazá bhù mibhalé ni bvó àlo lésè tsàle bvó ni àzya na dhi t́ni.

25 Di, adré leá dhi, akódhi kònya rè zyà kizà lavulé, ìndì móndyá ándrò kòni ì kògà rè zyà akódhi.

26 Lókyá Móndeí ni Mvá dré adrérà'a 'òle agòle dhi 'á dhi, tà ki adré ngóro Nówè ni lókyá 'á dhi t́ni.

27 Móndeí ì adré tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ru mo, adrézó àyi ki ànzi ki fe mòle, tsàle kítú Nówè dré fìrà'a bwátù kàdrì na dhi 'á. Gò yí lìti andre dré atsázó ngbò ró àyi ki tupfú todràle títí.

28 Tà nda ki adré kpà ngóro Lótò ni lókyá 'á dhi t́ni. Móndeí ì adré tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ngá gi, adrézó ngá lagi, adrézó ngá kidhí, adrézó kpà dzó si.

29 Di, kítú Lótò dré apfòzo Sòdómà lésè dhi sè dhi, àtsí ì bàrúti ìbe dhi ì dré adàzo ngbò ró bhù lésè àyi ki tupfú todràle títí.

30 Tà nda kòdhi ki adré kókpà kònini kítú Móndeí ni Mvá dré dra apfòzo dhi tú.

31 Kítú nda sè dhi, lè dhya dra adrélépi áyi dzó drina dhi kàsí file dzó na, áyi ngá ki do lapázó ába dhi ko. Kókpà kòdhi t́ni, dhya dra adrélépi amvú na dhi kògò nzìle í bhàna ko.

32 Mì kisù rè tà atsálepì Lótò ni tòkó rú dhi ká!

33 Dhya ángùdhi adrélépi áyi tàndì ni lídrì le likilé dhi, a ni áyi lídrì nda ni 'o avìle. Di, dhya

ángùdhi adrélépi ína áyi lídrì fe dhi, a ni áyi lídrì nda ni líkí.

³⁴ Má adré tàá àmì dré dhi: Ngátsi nda sè dhi, mómí rì dhi kí adré ayílé lánká àlo dri. A ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí.

³⁵ Tòkó rì dhi kí adré ngá 'i tùmání. A ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí.» [

³⁶ †]

³⁷ Yésu ni lebèbhá ì gò lizíá dhi: «Mírì, tà nda kí ru 'o ángolé?» Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Àrà ángùdhi àbvò dré adrézó lána dhi drìle dhi, àrì àgáàga dhi kí kókpà ru kimó kitswálé àbvò nda ni te.»

18

Pídhigó tàyítòkó ì tàbvó tàlepi be dhi kí tà dri dhi

¹ Gò Yésu dré pídhigó kònndhi ni pìzo, tadházóá áyi lebèbhá ì dré dhi, lè ì kàdré tà zi Gíká tí landè àko ró ngíni ya dhi.

² Tà dhi: «Tàbvó tàlepi àlo dhi tá bhàandre àlo dhi na. Adré tá ína Gíká ni ro ko, adrézó kpà mómí kí tà kisù ko.

³ Dì tàyítòkó àlo bhàandre nda 'á dhi adré tá ína alìle akódhi vélé rä, adrélé tàá dhi: <Mí lanzí rè tà àma kòfalé áma kàrìbhá be dhi ni bvó, tà gyágya 'òzo má dré dhi ká!>

⁴ Lókyá be vwàvwà ro dhi, tàbvó tàlepi nda adré tá tà nda ni ga rè. Dì, kùdù ro dhi, dré ína

† **17:36 17:36** Wárágà Gíká ni Kúlí tisizo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni kí kisú kònwa ko: [Ago rì dhi kí adré amvú na. A ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí.]

kisùzoá í léna dhi: <Gba má dré adrézó Gĩká ni ro ko yà, adrézó kpà móndí ki tà kisù ko yà dhi,

⁵ má ni tà gyăgya 'o tàyítòkó kòdhi dré, dré adrélé áma lagù tò dhi sè. Tàko ko, má kò'o kònìni ko dhi, akódhi ni ngbú adrélé alìle áma drì kizá.>>

⁶ Dì Mírì gò tàá dhi: «Mi yi rè tà tàbvó tàlepi gyăgya ko nda dré tàle dhi ká.

⁷ Dì Gĩká kitswá tsì tà gyăgya 'o mónďyá í dré zìle gò ì dré adrézó liyílé í rú kítú vésè ìndì ngátsi vésè dhi i dré ko? A ni tsì lókyá tigí àyi ki ledézó?

⁸ Má adré tàá àmi dré dhi: A ni tà gyăgya 'o àyi dré mbèlè. Dì, lókyá Móndí ni Mv́á dré dra agòzo dhi tú dhi, a ni tsì mónďyá adrèbhá àyi ka'ì bàti dhi ki kisú bvò dri dhi 'í?>>

Pídhigó Fàrisáyò i mèdáyì lagílèpi be dhi ki tà dri dhi

⁹ Gò Yésu dré pídhigó kònìdhi ni pìzo mónďyá adrèbhá tá àyi ki no gyăgya gò, adrézó mónďyá àruka títi dhi ki ayízè dhi i dré.

¹⁰ Tà dhi: «Àgo rĩ dhi ì mbà tá tépelò na kitswálé tà ta Gĩká be. Alo ni tá Fàrisáyò 'i. Azya ni tá mèdáyì lagílèpi 'i.

¹¹ Dì Fàrisáyò nda totó tá i adrélé tà ta Gĩká be í léna kònìni: <Á! Gĩká, má adré àwoyà ta mí dré, má dré adrélé mónďyá àruka títi dhi i tìni ko dhi sè. Ayi nda i ngá lovó bhabhá 'i, tà kònzi 'obhá 'i, ìndì múná tà 'obhá 'i. Má adré kpà àwoyà ta mí dré, má dré adrélé mèdáyì lagílèpi kòdhi tìni ko dhi sè.

¹² Má adré mána tàbirí mvo, adrézó tà zi mí tí vésè be rĩ pòsò àlo sè. Má adré kpà ngá títi má

dré adrélé kisúlé, lanzílé 'a be mudrí dhi ki àlo fe mí dré.»

¹³ Di, mèdáyì lagílépi nda totó tá ína i lará ro, adrélé ndìndì áyi mǐ le tingá lé kurú na bhù na ko. Adré tá áyi agá di kizà dré, adrézó tàá dhi: <Á! Giká, ma tàkonzì líyí 'i. Mí bhà áma kizà wà!>

¹⁴ Má adré tàá àmi dré dhi: Mèdáyì lagílépi nda gò ína nzìle í bhàna móndí Giká dré bhàle gyágya dhi ró dhi nì. Di, Fàrìsáyò nda nzi ína kònìni ko. Tàko ko, Giká ni dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kuru dhi ni tà tirí kǐní mi. Di, a ni dhya adrélépi áyi tà bha kǐní mi dhi ni tà tingá kuru.»

Yésu zi tà tani Giká tí ànzimvá i dri

(A kònò kpà Mátáyò 19:13-15; Márokò 10:13-16)

¹⁵ Amvolásà dhi, móndí ì adré tá àyi ki ànzimvá ki adó alizo àyi íbe Yésu vélé, kòtabèró àyi, tà tani zizo Giká tí àyi dri be dhi bvó. Akódhi ni lebhèbhá ì kònò tà nda dre dhi, ì dré dhèzo adrélé lawàle móndyá nda i dri tà nda sè.

¹⁶ Di, Yésu dré ína ànzimvá nda ki azizó í vélé gò, tàzoá áyi lebhèbhá i dré dhi: «Mì tayí ànzimvá kòni i alìle má vélé. Mì logá àyi ko. Angyá ko, Giká ni Opì móndyá adrébhá àyi nda i tíni dhi i dré.

¹⁷ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Opì ka'í ànzimvá kya tíni ko dhi, kitswá tàdzí fìle lána ko.»

Yésu i agó àlo ngá líyí ro dhi be dhi

(A kònò kpà Mátáyò 19:16-30; Márokò 10:17-31)

18 Amvolásà dhi, Yúdà ànzì kì kàdrì kì àlo dré alizo Yésu vélé akódhi ni lizí, tàzoá dhi: «Dhya dóro adrélépi tà tadhá ni, lè má kò'o àdho tà kòdhya kitswázó lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú dhi?»

19 Yésu logó drá dhi: «Mí adré áma zi dhya dóro dhi ró àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi yókódhó, ngbà 'í Gìká 'i kalóma.

20 Mí nì tà tatrítrí kúlí dré adrélé tale à kò'o dhi i be: «Lè mí kò'o múná tà ko. Mí kòpfu móndí dràle ko. Mí kòkugù ngá ko. Mí kòtà tà móndí rú kinzò sè ko. Mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be.»

21 Dì agó nda tà drá dhi: «Má líkí tòlí nda kòdhi i tíí, kídhólé má dré tá adrérà'a kàdhúra ro dhi 'á.»

22 Yésu kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Tayí rè dhu mí dré tà àlo kòdhya: Mí lì ámi ngá tíí dhi kì lagí, làfa ni ni lanzízó lemerèbhá i dré gò, mí kàdréro ngá làgí be kàdrì dhi íbe bhù na. Dì mí alì adrélé áma lebé.»

23 Agó nda kòyi tà nda dre dhi, kizà dré akódhi ni 'òzo lavulé, dré tá adrélé ngá íbe zyandre ró dhi sè.

24 Yésu kònò akódhi tá kizà ro dhi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Ngábhá kì fíma Gìká ni Opì na dhi kòkóròko!

25 Ngá líyí ni fíma Gìká ni Opì na dhi ína kòkóròko lavulé, kàmílò ni fíma lavulé síndánì ni bhálé 'àsè dhi rúsè!»*

26 Gò móndyá kúlí nda kì yibhá dhi ì dré lizízóá dhi: «Kàdré kònìni dhi, àdhi ni di kitswá lídrì

* 18:25 18:25 «Kàmílò» kònìdhi, kà'wá kàdrì dònjí tíni dhi 'i.

kóná vésè kólyá dhi ni kisú nì?»

²⁷ Yésu logó dhi: «Tà kitswálé 'òle bwà ko mómí ì mílèsè dhi, tà Gíká dré kitswálé 'òle nì dhi 'ì.»

²⁸ Gò Pètèró dré tazoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí àma ki ngá tíí dhi ì adrézó ámi lebe.»

²⁹ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi àyi dzó 'ì yà, àyi tòkó 'ì yà, àyi adrúpi ì 'ì yà, àyi tibhá ì 'ì yà, kó ngalè àyi ànzì ì 'ì yà dhi ki tayílépi Gíká ni Opì ni tà sè dhi,

³⁰ a ni ngá nda ki vúdrì kisú tsàle vésè be bí lókyá kònìdhi sè. Kòdhi íbe dhi, a ni kókpà lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú lókyá adrélépi alìle dhi sè.»

Yésu gò tódhyá àyi dràma ni tà longó, àyi ngàma dràdrà 'ásè dhi be

(A kònò kpà Màtáyò 20:17-19; Márokò 10:32-34)

³¹ Amvolásà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá mudrì-drì-rì dhi ki drìzo gàrà dri gò, tazoá àyi dré dhi: «Mì yi rè ká! Mà adré mbàle Yèrúsalémà na. Kònàle dhi, tà tíí pròfétà ì dré tisìle Mómí ni Mvá ni tà dri dhi ki ru 'o.

³² A ni akódhi ni lefè págánò ì drígá. Ayi nda ì dré akódhi ni gùzo, lodházóá, túsú lufúzó mǎá,

³³ tswàzoá gò, pfùzoá dràle. Dì kítú ni na sè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»

³⁴ Dì, tà Yésu dré tàle nda ki àlo fì tá ína àyi drìna ko. Tà nda ki àndu zù tá ì zùzù àyi dré. Dì ì nǐ ngalè Yésu adré tá àdho tà ta ya dhi ko.

Yésu tidrí agó àlo m̀i be kùdúkùdu ró dhi
(A kònò kpà Mátáyò 20:29-34; Márokò 10:46-52)

³⁵ Yésu dré tá adrérà'a tsàle ànyi Yèríkò làga dhi 'á dhi, agó àlo m̀i kùdúkùdu ró dhi lírí tá láti làga adréle ngá zi móndí ì tí.

³⁶ Akódhi nda kòyi móndí zyandre ì adrérà'a lavúle dre dhi, dré lizízóá ngalè tà nda àdho tà 'i ya dhi.

³⁷ Gò logózóá drá dhi: «Yésu Nàzàrètà lésè dhi adré lavúle nì.»

³⁸ Kòyi tà nda dre dhi, dré ngàzo adréle loyóá dhi: «Yésu, Dàwídì nì Mv́á, mí bhà áma kizà wà!»

³⁹ Mòndyá adrébhá lavúle drìdrì dhi ì dré adrézó tetréle akódhi dri, kòtayíró kúlí adrézó kíri. Dì, dré gòzo véle adréle kúlí loyó wáláká nì nì lavú: «Dàwídì nì Mv́á, mí bhà áma kizà wà!»

⁴⁰ Gò Yésu dré áyi kikízó tàá dhi, à kàdrì agó nda alìzo ába í véle. Akódhi nda kàtsá ànyi dre dhi, Yésu dré lizízóá tíá dhi:

⁴¹ «Mí adré leá má kò'o mí dré àdho tà kòdhya?» Akódhi logó dhi: «Mírì, má lè ngá nòle!»

⁴² Dì Yésu tà drá dhi: «Mí kònò ngá. Ámi tà ka'ika'ĩ tidrí m̀i dre.»

⁴³ Gbá kòdhwa, akódhi dré kidhózó adréle ngá no. Gò dré ngàzo adréle Yésu nì lebè adrézó Gíká nì rú bha kùle. Mòndyá títi dhi ì kònò tà nda dre dhi, ì dré kpà adrézó Gíká nì rú bha kùle.

19

Yésu ì Zàkáyò be dhi

1 Yésu dré fizo Yèrikò na gò adrélé lavulé bhàandre nda 'ásè.

2 Di agó àlo rú be Zàkáyò, adrélépi mèdáyì lagíbhá ki kàdrì ro ìndì ngá líyí ro dhi tá kpà bhàandre nda na be.

3 Akódhi nda adré tá lèá nòle ngalè Yésu àdhi 'i ya dhi. Di, móndí zyandre dhi ki tà sè dhi, kitswá tá ína nòá bwà ko, dré tá mbàle tàli dhi sè.

4 Gò dré ràzo drìdrì mbàle fa rú be sikhómórò dhi drìna, kitswálé Yésu ni no dhi bvó. Tàko ko, akódhi nda adré tá 'òle lavulé láti nda 'ásè.

5 Yésu kàtsá àrà nda 'á dre dhi, dré mì tingázó Zàkáyò ni no gò, tàzoá drá dhi: «Zàkáyò, mí así mbèlè. Angyá ko, adré lèá dhi, má kàyí àndrò mí bhàna.»

6 Di Zàkáyò dré asízó mbèlè gò, dré Yésu ni ka'izo dòle í bhàna arí sè.

7 Móndyá títi tà nda ni nobhá dhi ì adré tá Yésu ni ndri, adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi lè ína file ayílè tàkonzì líyí ni dzó na!»

8 Di, Zàkáyò dré ngàzo áyi totó Mírì kandrá tàá drá dhi: «Mírì, mí nò rè ká! Má ni áma ngá títi lanzílé 'a be rì dhi ki àlo fe lemerèbhá i dré. Kòdhi íbe dhi, má kòkàrí móndí ni làfa túrúpfú sè dhi, má ni làfa nda ni logó drá, àzya ni ni bhàzo dríá vèsè be na.»

9 Di Yésu tà drá dhi: «Ándrò, tà tidrízó dhi afi dzó kònìdhi lé dre. Tàko ko, dhya kònìdhi kókpà Abàráma ni ànzi ki àlo 'i.

10 Angyá ko, Móndí ni Mvá alì kitswálé móndyá avìbhá dhi ki nda, àyi ki tidrízó dhi bvó.»

*Pídhigó màrábà mudrì dhi ki tà dri dhi
(A kònò kpà Mátáyò 25:14-30)*

11 Mòndyá zyandre nda ì dré tá adrèrà'a Yésu ni yi dhi 'á dhi, dré gòzo pídhígó àlo dhi ni pi àyi dré. Tàko ko, akódhi tá ànyi Yèrúsalémà làga, ìndì ì adré tá àyikya kisùá dhi, Gìkà ni Opì ni atsá gbã lókyá nda sè.

12 Di tà àyi dré dhi: «Agó àlo ópí ki sùrú lésè dhi adré tá 'òle lile bvò vwàvwà ro dhi na, à kòbhàró ì adrélé ópí ro gò, í kàgòró adrélé áyi òpì nya be dhi bvò.

13 Di dré áyi màràbà mudrí dhi ki azízó, làfa lò'wa mudrí dhi ki lanzízó àlo àlo àyi drígàsè gò, tàzoá àyi dré dhi: <Mì kàdré àzì 'o làfa kònìdhi sè adrézó timbàá, tsàle lókyá má dré dra agòzo dhi 'á.>*

14 Di, mòndyá akódhi ni bvò nda lé dhi ì adré tá àyikya togó kònzì bha akódhi rú. Gò ì dré mómí mùzo lile akódhi vésè tàá dhi: <Mà adré leá dhi, dhya kòdhi kònya òpì àma dri dhi ko.>

15 Di, tágba kònìni dhi, à dré akódhi ni bhàzo ópí ro gò, dré agòzo. Dré màràbà mudrí í dré tá làfa tayízó àyi drígá nda ki azízó gò, àyi ki lizízó nìzoá ngalè ì timbà tá àyi làfa ni drì ángopí ya dhi.

16 Dhya drìdrì dhi kàtsá dre dhi, dré tàzoá dhi: <Mìrì, má 'o àzì làfa lò'wa mína sè gò, làfa lò'wa mudrí àruka ki kisúzó bhàle drìá.>

17 Di ópí nda tà drá dhi: <Àma màràbà dóro ni, mí 'o dóro! Mí dré kitswálé má dré ka'ile tà mvá tsà sè dhi sè dhi, má ni ámi bha adrélé bhàandre mudrí dhi ì drìle.>

* **19:13 19:13** A adré tá làfa lò'wa kònìdhi ni rú zi «mínà». Mínà àlo dhi tá làfa adrélé fèle mómí àlo dré àzì 'òle mbã na sè dhi tí dhi 'i.

18 Gò màràbà ni rĩ dré atsázó tàá dhi: <Mírĩ, má 'o àzì làfa lò'wa mína sè gò, làfa lò'wa nzi àruka ki kisúzó bhàle drĩa.>

19 Dì ópí nda tà drá dhi: <Má ni ámi bha adrélé bhàandre nzi dhi i drĩle.>

20 Gò màràbà ni na dré atsázó tàá dhi: <Mírĩ, làfa lò'wa mína kònìdhi. Má zù tá làfa nda tayílé kítá na.>

21 Má adré tá ámi ro, mí dré adrélé agó tòmbá 'i dhi sè. Mí adré mína ngá mí dré bhàle ko dhi ki do, adrézó kpà ngá mí dré kidhílé ko dhi ki akónà.>

22 Dì ópí nda tà drá dhi: <Mi, màràbà kònzi ni, má ni ámi tàbvó ta ámi tàndi ni kúlì sè. Mí nĩ tá tàle dhi, ma agó tòmbá 'i dhi be. Má adré ngá má dré bhàle ko dhi ki adó, adrézó ngá má dré kidhílé ko dhi ki akónà.>

23 Mí bhà di tá làfa mána dzó adrézó làfa 'o lendrélé dhi na ko àdho tà sè? Kònò má ni tá kitswá làfa nda ni adó àmupi ni be.>

24 Gò dré tàzoá móndí í làga dhi i dré dhi: <Mi do làfa lò'wa kòdhi akódhi drígásè, fèle dhya adrélépi ába mudrí dhi dré.>

25 Dì ì tà drá dhi: <Mírĩ, akódhi nda làfa lò'wa íbe mudrí!>

26 Akódhi logó àyi dré dhi: <Má adré tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi adrélépi ngá íbe dhi dré dhi, à ni akódhi ni ngá nda ki drĩ òmbà. Dì, kàdré ína dhya adrélépi ngá àko dhi ni tà sè dhi, à ni ndìndì ngá mvá tsà dré adrézó ába dhi ni do drígàsà.>

27 Dì, kàdré áma kàribhá lèbhá tá má kònya òpì àyi dri ko nda ki tà sè dhi, mì adrĩ àyi alizo àyi ki tilí todràle má kandrá.>>

Yésu fɛ Yèrúsalémà na ópí tɛnɛ
(A kònò kpà Mátáyò 21:1-11; Márokò 11:1-11;
Yòwánì 12:12-19)

²⁸ Yésu kòtá tà nda ì dre dhi, dré gòzo láti do adrézó mbàle Yèrúsalémà na.

²⁹ Kòtsa ànyì bhà rú zìle Bètèfágè ìndì Bètàníyà dhi ì kandrá, ànyì kòngó Olívè fa kya làga dre dhi, dré àyì lebèbhá rì dhi ki mùzo lile drìdrì,

³⁰ tàzoá àyì dré dhi: «Mì lì bhà àmì kandrá kònàdhi léna. Mì kòfì lána dre dhi, mì ni púndà mvá 'ìle, à dré dhu rè mbàzo dríá ko dhi ni kisú. Mì atrì akódhi, alìzo ába má véle.

³¹ Dhya àlo kòlízì àmì tí dhi: <Mì adré trìá àdho tà sè?> ya dhi, mì kòtá drá dhi: <Mírì adré leá nì.>»

³² Dì dhya mùle nda ì dré lizo tà nda ni kisú ngóro Yésu dré tá tàle àyì dré dhi tɛnɛ.

³³ Ì dré tá adrérà'a púndà mvá nda ni atrì dhi 'á dhi, púndà nda ni líyì ì dré lizízóá àyì tí dhi: «Mì adré púndà mvá kòdhi ni trì àdho tà sè?»

³⁴ Ì logó dhi: «Mírì adré leá nì.»

³⁵ Gò ì dré púndà mvá nda ni asézó atsázó ába Yésu véle. Ì dré àyì ki kítá bhèzo dríá gò, Yésu ni 'òzo lírìlé dríá.

³⁶ Dì akódhi dré tá adrérà'a lile dhi 'á dhi, mómí zyandre dhi ì adré tá àyì ki kítá ki lasé láti mǐsè, kòlavúro dríàsà be dhi bvó.

³⁷ Ì kòtsa ànyì Yèrúsalémà làga láti adrélépì síle kòngó Olívè fa kya drílèsè dhi 'á dre dhi, akódhi ni lebèbhá zyandre tí tí dhi ì dré ngàzo adrélé lenzélé lúlúgyá be, adrézó Giká ni rú bha kùle tà tí tí líndrìga ró ì dré nòle dhi ki tà sè.

³⁸ Ì adré tá tàá dhi:

«Tà tani kàdré ópí adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri!

Tà kìdrìkìdri kàdré bhù na, ìndì rúku kàdré Gìkà kurú na bhù na dhi dré!»†

39 Gò Fàrìsáyò àruka mónnyá zyandre nda ì kòfalé dhi ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kòlawà ámi lebèbhá ni ì dri, ì kòtayíró kúlí!»

40 Dì Yésu logó dhi: «Má adré tàá àmi dré dhi: Ì kòtayí kúlí dhi, kírà ki lúlúgyá ga nì!»

Yésu ngo Yèrúsalémà ni tà sè

41 Yésu kòtsa ànyì Yèrúsalémà làga bhàandre nda ni no dre dhi, dré ngàzo ngòle tà ni sè,

42 tàzoá dhi: «Á! Yèrúsalémà, kònò mí kònì tá tà kìtswálépi tá tà kìdrìkìdri fe mí dré lókyá ándrò kònìdhi sè dhi be dhi! Dì, nyànomvá dhi, tà nda zù ì zùzù mí dré.

43 Tàko ko, lókyá ni atsa ámi ki gò, ámi kàribhá ì dré ámi gàrà kizo kúru, ngá tobhàzo kìtswázó àdzú bhu mí rú gò, ì dré àdzú bhùzo mí be ámi gàrà títi dhi ì 'ásè.

44 Ì ni àmi ki bhe kinyílé kìnì mi, ámi ànzì mí lé dhi íbe. Ì kìtswá kírà ki àlo tayí àzya ni dri ko. Angyá ko, mí nì tá mína lókyá Gìkà dré alìzo kìtswalé ámi tidrí dhi ko.»

Yésu dro mónnyá adrèbhá ngá lagí dhi ì topfòle tépelò 'ásè

(À kònò kpà Màtáyò 21:12-17; Márokò 11:15-19; Yòwàni 2:13-22)

† 19:38 19:38 A kònò Longó ì 118:26.

⁴⁵ Amvolásà dhi, Yésu dré fizo tépelò na gò, dré ngàzo mónnyá adrèbhá tá ngá lagí kònàle dhi ki dro topfòle 'ásà.

⁴⁶ Dré tàzoá àyi dré dhi: «Gìká ni Kúlí adré tàá dhi: <Àma dzó ni adré dzó adrézó tà ta má be dhi 'i.> Di, mì gò àmíkya dzó nda ni bha adrélé àrà kùgubhá ì dré adrézó àyi ki zu dhi ró!»‡

⁴⁷ Kítú àlo àlo títi ì sè dhi, Yésu adré tá tà tadhá tépelò na. Kòwánà kàdrì ì, tátírítrí kúlí tadhábhá ì tsàle Yúdà ànzì ki drì kobhá íbe dhi, ì adré tá láti nda kitswázó akódhi ni pfu dràle.

⁴⁸ Di, ì kitswá tá àyíkya láti kisú bwà ko. Angyá ko, mónnyá títi dhi ì adré tá akódhi ni kúlí yi lovó sè.

20

A lizí Yésu tí ngalè akódhi ni rìnyí angá ángolésè ya dhi

(A kònò kpà Mátáyò 21:23-27; Márokò 11:27-33)

¹ Kítú àlo dhi, Yésu adré tá móndí ki tadhá tépelò na, adrézó Rúbí Tani longó àyi dré. Gò kòwánà kàdrì ì, tátírítrí kúlí tadhábhá ì ìndì bhàgo íbe dhi ì dré alìzo akódhi véle,

² lizíá tíá dhi: «Mí tà rè àma dré ká: Rìnyí mí dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ína ángolésè? Adhi fè rìnyí nda mí dré nì?»

³ Yésu logó àyi dré dhi: «Má ni kókpà tà àlo dhi ni lizí àmì tí. Mì tà rè má dré ká!

⁴ Bátisimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína ángolésè: Gìká vélésè, kó ngalè móndí ì vélésè?»

‡ 19:46 19:46 A kònò Esáyà 56:7; Yèrèmiyà 7:11.

⁵ Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàà dhi: «Mà kòtà dhi <Bàtìsimò nda angá Gíká vélésè> dhi, akódhi ni go liziá àma tí dhi: <Mì ka'í di Yòwánì ko àdho tà sè?>

⁶ Di, mà kòtà kó dhi <Bàtìsimò nda angá móndí i vélésè> dhi, móndyá títi dhi kì àma kì lebhé todràle kírà sè. Angyá ko, ì adré ka'íá dhi, Yòwánì tá ina pròfétà 'i.»

⁷ Di ì dré logózóá drá dhi: «Mà nǐ ngalè bàtìsimò nda angá ángolésè ya dhi ko.»

⁸ Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Kàdré kònìnì dhi, má kitswá kókpà tàà àmi dré ngalè rǐnyí má dré adrézó tà nda kì 'o dhi angá ángolésè ya dhi ko.»

*Pídihígó vǐnò líkíbhá kònzi dhi kì tà dri dhi
(A kònò kpà Mátáyò 21:33-46; Márokò 12:1-12)*

⁹ Gò Yésu dré pídihígó kònìdhi ni pìzo móndí ì dré, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá vǐnò áyi amvú na. Dré amvú nda ni tayízó vǐnò líkíbhá àruka ì drígá gò, lizo atsí na lókyá be vwàvwà ro.

¹⁰ Lókyá vǐnò lò'wa kizo dhi kòkitswá dre dhi, dré áyi màrábà kì àlo mùzo lǐle vǐnò líkíbhá nda ì véna, ì kòfèró í dré lò'wa ina tíni dhi be dhi bvó. Di, vǐnò líkíbhá nda ì dré àyikya màrábà nda ni tswàzo gò, logózóá nzìle drígálé sè.

¹¹ Gò amvú líyí nda dré màrábà àzya mùzo lǐle àyi véna. Di, ì dré kpà akódhi nda ni tswàzo, kanyò fèzo drá gò, logózóá drígálé sè.

¹² Dré gòzo màrábà ni na mu lǐle gò, ì dré akódhi nda ni pfùzo bí íbe gò, dòzoá bhèle amvú 'ásè kǐvì na.

¹³ Di amvú líyí nda kòyi tà nda dre dhi, dré kisùzoá í léna dhi: <Má ni 'òà ngíni? Má ni áma

mváagó má dré lèlè tò dhi ni mu kòdhya. Aruka ni, ì ni akódhi ni lindrì bha.»

14 Di, vínò likíbhá nda ì kònò mváagó nda adrérà'a alìlè dre dhi, ì dré tàzoá àyi kòfalèsè dhi: «Kònàdhi dhya dra amvú kònìdhi ni kisúlèpi tàyilè ro dhi 'i. Mà kòpfu akódhi dràlè, amvú dré tá kitswálé kisulé tàyilè ro nda kàdréro àma dré!»

15 Di ì dré ngàzo akódhi ni ru bhèlè amvú nda 'àsè kivì na gò, pfùzoá dràlè.»

Yésu gò lizíá dhi: «Mì adré kisùá dhi, amvú líyí nda ni 'óá ngíni àyi kì tà sè dhi?»

16 Akódhi ni tsa vínò likíbhá nda kì tupfú todràlè gò, gòzo amvú vínò àdhya nda ni tayí móndí àruka ì dríá.»

Di móndyá zyandre nda ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Tà nda kòdhi ì kò'o ru tàdzí ko!»

17 Di Yésu dré àyi kì nòzo diíi gò, tàzoá dhi: «Tà tisìlè Gíká ni Kúlí na kònìdhi adré di lèá tàlè ngíni?»

«Kírà dzó sibhá ì dré gàlè gàgà dhi,
gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó
dríá dhi ró.»*

18 Dhya ángùdhi dra dhèlepi kírà nda dri dhi ni ño. Kòdhi íbe dhi, kírà nda ni dhya ángùdhi ì dré dra adhézó dríá dhi ni kinyí.»

19 Gbã lókyá nda sè dhi, tátírítrí kúlí tadhábhá ì kòwánà kàdrì íbe dhi ì dré látì ndàzo kitswázó Yésu ni ru. Angyá ko, ì nì tá tàlè dhi, akódhi pí tá pídhígó nda àyi rú dhi be. Di, ì dré tá adrélé móndyá zyandre dhi kì ro dhi sè dhi, ì dré akódhi ni tayízó.

* 20:17 20:17 A kònò Longó ì 118:22.

*Kàyìsàrà, Rómà kì ópí kàdrì nì mèdáyì gìma
(A kònò kpà Mátáyò 22:15-22; Mároko 12:13-17)*

²⁰ Dì ì dré ngàzo adrélé Yésu nì mǐ ga gò, mǒndí àyì kì 'obhá adrélé mǒndí gyăgya ró dhi kì mùzo lùzu ró ìlè Yésu véna. Ayì nda ì adré tá akódhi nì le 'òle la'ìle kúlí dré tá adrélé tàle dhi ì sílé, ì kòkìswáró akódhi nì fe Rómà kì gùvèrènerè drígá.

²¹ Dì ì dré akódhi nì lizízó tàzoá dhi: «Tadhálépi, mà nǐ tàle dhi, tà mí dré adrélé tàle ìndì tadhálé dhi ì gyăgya dhi be. Mí adré mǒndí kì no twátwa ko. Mí adré kpà Gìká nì tà tadhá tà bàti sè.

²² Dì mí tà rè àma dré ká: Ama kì tátrírí kúlí ka'ì, mà kàdré Kàyìsàrà nì mèdáyì gí dhi 'í? Kó ngalè, ka'ì ko?»

²³ Dì, Yésu dré ína àyì kì túrúpfú tà nǐzo kyá gò, logózóá àyì dré dhi:

²⁴ «Mì afè dènári àlo dhi má dré nòle.» Ì kòfè làfa lò'wa nda drá dre dhi, dré lizízóá dhi: «Mǒndí líndrí kònìdhi tsàle rú tísìle dríá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'í?» Ì logó drá dhi: «Kàyìsàrà àdhya 'i.»

²⁵ Dì Yésu tà àyì dré dhi: «Mì kàdré dì ngá Kàyìsàrà àdhya nì fe Kàyìsàrà dré, adrézó kpà ngá Gìká àdhya nì fe Gìká dré.»

²⁶ Dì ì kìtswá tá akódhi nì 'o la'ìle kúlí dré tá tàle mǒndí ì kandrá dhi ì sílé bwà ko. Be ró dhi, àyì kì líndrí ga tá kúlí dré logólé nda sè gò, ì dré kúlí tayízó adrézó kírì.

*Tà lizílé ngangà dràdrà 'ásè dhi ni tà dri dhi
(A kònò kpà Mátáyò 22:23-33; Márokò 12:18-27)*

²⁷ Amvolásà dhi, Sàdùkáyò àruka ì dré alizo Yésu vélé kitswálé tà lizí tíá. (Ayí nda ì adré tàá dhi, ngangà dràdrà 'ásè dhi yókódhó.) Di ì tà drá dhi:

²⁸ «Tadhálépi, Mósè tisi àma dré dhi: <Agó àlo adrélépi mvá àko dhi kòdrà áyi tòkó ni tayí dhi, lè adrúpi ni kòdo tàyítòkó nda mòle, kitswázó ànzi ti áyi adrúpi dràlepi nda dré.>†

²⁹ Di àgo nzi-drì-rì adrúpi ró dhi ì tá be. Ayí ki kàyo dré tòkó àlo dhi ni mòzo gò, dràzo tólò mvá ti àko ró.

³⁰ Adrúpi ni ni rì dré tòkó nda ni dòzo mòle gò, dré kpà dràzo tólò mvá ti àko ró.

³¹ Tà nda dré kpà ru 'òzo kònìni adrúpi ni ni na rú, tsàle byá adrúpi ni ni nzi-drì-rì rú. Ayí títi nda ì todrà mvá ti àko ró.

³² Kùdù ro dhi, tòkó nda dré kpà dràzo.

³³ Di kítú móndí ì dré dra ngàzo dràdrà 'ásè dhi tú dhi, adrúpi nzi-drì-rì nda ì kòfalé dhi, tòkó nda ni adré tsítsi dhi àdhi dré? Angyá ko, àyi títi nda ì do tá akódhi mòle àyi dré tòko ró.»

³⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Móndyá ándrò kòni ì adré ru mo, adrézó kpà àyi ki ànzi ki fe mòle.

³⁵ Di, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, móndyá kitswábhá Gíká mìlésè ì kòngaró dràdrà 'ásè dhi ì gò adréle ru mo ko, adréle kpà àyi ki ànzi ki fe mòle ko.

† 20:28 20:28 A kònò Dùtèrònómè 25:5-6.

36 I kitswá kpà gòle dràle ko. Angyá ko, ì ni àyíkya adré ngóro ángéló i tìni. Ayi Gìká ni ànzi 'i, ànzi ngabhá dràdrà 'ásè dhi 'i.

37 Di, kàdré ína ngangà dràdrà 'ásè dhi ni tà sè dhi, ndìndì Mósè tadhá tá ngádra 'á dhi, mónnyá dràbhá dre dhi ki nga dràdrà 'ásè dhi 'í. Tàko ko, dré tá fanzi adrélépi kòle àtsi ró dhi ni tà tìsizo dhi, zi Mírì <Gìká Abàramà àdhya, Gìká Isákà àdhya, ìndì Gìká Yàkóbhò àdhya.>‡

38 Di Gìká nda Gìká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ína Gìká mónnyá lídrì ro dhi kya 'i. Angyá ko, akódhi m̀lèsè dhi, àyi títì nda i lídrì ro.»

39 Di tátírítrí kúlí tadhábhá ki àruka ì logó drá dhi: «Tadhálepì, mí tà tà kòdhi kyá!»

40 Di dhya àlo dré gòzo véle tà tabhì lizilé akódhi tí ko.

Mèsíyà i Dàwídi be dhi

(A kònò kpà Mátáyò 22:41-46; Márokò 12:35-37)

41 Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adré tàà dhi, Mèsíyà Dàwídi ni mvá 'i dhi ngíni?

42 Tàko ko, Dàwídi ni tàndì tà tá búkù Yúdà ànzi ki Longó kya na dhi:

<Mírì Gìká tà áma Mírì dré dhi:
Mí alì lirílé áma driágó lésè,

43 tsàle lókyá má dré dra ámi kàribhá ki bhàzo adrélé ámi pá zàle dhi 'á.>§

44 Kòdhi Dàwídi adré Mèsíyà ni zi áyi Mírì ro. Di Mèsíyà nda ni kitswá kpà adrélé akódhi ni mvá ro ngíningíni ró?»

‡ 20:37 20:37 A kònò Pfòma 3:6. § 20:43 20:43 A kònò Longó i 110:1.

Yésu se áyi lebèbhá ki bì tátrítrí kúlí tadhábhá ki tà sè

(A kònò kpà Màtáyò 23:1-36; Márokò 12:38-40)

⁴⁵ Móndeýá zyandre títi dhi ì dré tá adrérà'a Yésu ni yi dhi 'á dhi, dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi:

⁴⁶ «Mì kàdré àmi ki líkí tátrítrí kúlí tadhábhá ki tà sè. Angyá ko, áyi nda ì adré kánzó kàtswákàtswa dhi ki le asólé àyi rú, adrézó tatsilé ába móndí ì kòfalésè. Ì adré leá dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré lindrì sè ngá lagírá ì 'ásè. Ì adré leá lírìlé àrà lindrì àdhya lèsámbo dzó ì 'ásè dhi ì 'ásè, adrézó kpà leá lírìlé mísá lindrì àdhya gwányá ì 'ásè dhi ì làgásè.

⁴⁷ Ì adré tàyítòkó ki ngá ki kàrí títi. Ì adré kpà tà zi Gíká tí vwàvwà ro, à kònòró àyi be dhi bvó. Dì kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, à ni tà ño àyi dri tà tándi ró.»

21

Ngá tàyítòkó àlo lemerè ro dhi dré fèle Gíká dré dhi

(A kònò kpà Márokò 12:41-44)

¹ Yésu dré tá adrérà'a tépelò na dhi 'á dhi, dré m̀ tingázó ngábhá ki no adrérà'a àyi ki làfa bhe kpúkúbhú adrézó làfa líkí dhi na.

² Dré kpà tàyítòkó àlo lemerè ro dhi ni nòzo làfa lò'wa nzí tsàtsà rì dhi ki bherà'a lána.

³ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Tàyítòkó lemerè ro kòdhi bhà ína làfa kàdrì, móndeýá àruka títi dhi kya ki lavú.

⁴ Tàko ko, àyi títi nda ì adó àyikya àyi ki ngá ki drì fèle kòdhya. Dì, tòkó lemerè ro nda adó ína

ngá tíí í dré tá adrézó ába kitswázó adrílé ásà dhi í fèle kòdhyà.»

Yésu longó tépelò ni pfùma ni tà

(A kònò kpà Mátáyò 24:1-2; Márokò 13:1-2)

⁵ Yésu ni lebèbhá àruka ì adré tá tépelò ni tà ta, kírà aveave tépelò nda ni sizo ásà dhi íbe, ìndì ngá fèle Gíká dré tépelò nda ni 'òzo avélé ásà tò dhi íbe. Dì, Yésu dré ína tàzoá dhi:

⁶ «Kàdré ngá mì dré adrélé nòle kòni kì tà sè dhi, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à gò véle kírà kòni kì àlo kisú ázya ni dri ko. A ni kírà nda kì lebhé tíí kìnì mi.»

Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi í

(A kònò kpà Mátáyò 24:3-14; Márokò 13:3-13)

⁷ Gò ì dré Yésu ni lizízó tàzoá dhi: «Tadhálépi, tà kòdhi kì atsá ángutú? Adho tà ni ru 'o dřídri tadházóá dhi, tà nda ì adré 'òle ru 'o káyà dhi nì?»

⁸ Yésu logó dhi: «Mì kàdré àmi kì líkí dóro, à kòlitíró àmi ko. Tàko ko, móndí bí dhi kì alì áma rú sè adrélé tàá dhi: <Ma Mèsíyà 'í!> ìndì <Lókyá kitswá dre!> Dì, mì kòlì àmikya àyi vésè ko.

⁹ Mì ni àdzú kì rúbí yi, móndí kì ligìma àyi kì ópí íbe dhi kì rúbí be. Dì, mì kòtayí àmi kì togó adrélé gàle tírì dré ko. Tàko ko, adré lèá dhi, tà nda kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Dì, lókyá kùdù kitswá ína atsálé mbèlè ko.»

¹⁰ Gò tàá àyi dré dhi: «Súru kì àdzú bhu súru àruka íbe. Opì kì kpà àdzú bhu opì àruka íbe.

¹¹ Kàdíkàdi ni bvò kosé rĩnyí sè, ìndì kàràbhò ni dhe drà kònzì íbe àrà twátwa í 'ásè. Tà dra tírì

febhá dhi ki ru 'o, ìndì tà kàdrì líndrígá ró dhi ki agá bhù m̀bhalé 'á.

¹² Di, tà tíí nda i kandrà dhi, à ni àmi ki turú adréle m̀ pfòle. A ni àmi ki lefè tàbvó tàle lísám̀bò dzó i 'ásè, adrézó àmi ki lebhé bãdzó i 'ásè. Ama tà sè dhi, à ni àmi ki tidrì topfòzo àmi íbe ópí kàdrì i kandrásè ìndì gùvèrènerè i kandrásè.

¹³ Tà nda ni látì nzi àmi dré kitswázó áma tà m̀ dré nòle ìndì m̀ dré yìle dhi ki longó àyi dré.

¹⁴ Di ásà dhi, m̀ kòbhà àmi ki togó adréle lanzile, adrézó m̀ ni tà ta àmi rúsè ngini ya dhi ni kisù drìdrì dhi ko.

¹⁵ Tàko ko, má ni mána kúlí fe àmi dré kitswálé logólé tògyá sè àmi ki kàribhá i tí, ì kòkitswáró kayíá ko, ìndì ì kòkitswáró tà ta rúásà twá ko dhi m̀.

¹⁶ Ndìndì àmi ki tibhá i, àmi ki adrúpi i, àmi ki aró i, tsàle àmi ki arúpi íbe dhi ki àmi ki lefè kàribhá i drígá gò, àmi ki àruka ki tufúzó todràle.

¹⁷ Mòndyá tíí dhi ki togó kònzi bha àmi rú áma tà sè.

¹⁸ Di, tágba kònini dhi, àmi ki drìbhí ki àlo kitswá ína tavìle ko.

¹⁹ M̀ kàdré togó tsi, adrézó àmi ki totó tātā dhi, m̀ ni lídrì kisú.»

Yésu longó Yèrúsalémà ni pfuma ni tà

(A kònò kpà Mátáyò 24:15-21; Márokò 13:14-19)

²⁰ «M̀ kònò sòdá zyandre dhi i adrérà'a Yèrúsalémà ni gàrà ki kúrú dre dhi, m̀ ni nǎá

tàle dhi, bhàandre nda ni pfùma atsá ànyi dre dhi be.

²¹ Lókyá nda sè dhi, lè mónnyá dra adrèbhá bvò Yùdáyà àdhya na dhi ì kòlapá ràle kòngó i drìna, àyi adrèbhá Yèrúsalmà na dhi ì kàpfò lásà, ìndì àyi adrèbhá gbàbhú 'àsè dhi ì kòfi bhàandre nda na ko.

²² Tàko ko, kítú nda kòna ki adrè kítú tà nòzo móndí i dri dhi 'i, kitswálé tà títi tisìle Gìká ni Kúlí na dhi ì kò'oró ru be dhi bvò.

²³ Kítú nda i tú dhi, kizà ni adrè kàdrì tòkó adrèbhá 'a íbe dhi i dré, ìndì tòkó adrèbhá bà fe ànzimvá i dré dhi i dré. Kizà ni adrè kàdrì lavulé bvò nda na, ìndì Gìká ni kombà ni adrè kàdrì sùrú nda rú.

²⁴ A ni àyi ki àruka ki tupfú todràle sápi sè, àruka ni ki turúzó lizo àyi íbe bvò títi sùrú twá ro dhi i 'àsè. Gò mónnyá sùrú twá ro dhi ì dré Yèrúsalmà ni atózó àyi pálé, tsàle mónnyá sùrú twá ro nda ki lókyá dré akírá'a títi dhi 'á.»

Móndí ni Mvá ni agòma

(A kònò kpà Mátáyò 24:29-31; Mároko 13:24-27)

²⁵ «Tà twátwa líndrìga ró dhi ki agá kítú mi, mbá mi, ìndì bhìbhínyà i mi. Dì sùrú títi bvò dri dhi ki togó ki adrè kizà ro lavulé, àyi ki drì dré adrézó abílé, yìandre dré dra adrélé ru kàgbá adrélé kpòrò 'o lavulé dhi sè.

²⁶ Móndí ki dra tirì dré, ì dré adrérà'a tà adrèbhá alìle bvò dri dhi ki letè dhi 'á. Angyá ko, rìnyí bhù na dhi ki ru kizí.

27 Di lókyá nda sè dhi, móndyá tíí dhi ki Móndí ni Mv́a ni no adrérà'a alìle ndùrùku i 'ásè, rìnyí kàdrì be ìndì mìlanzìlanzì kàdrì be.

28 Di tà nda kòdhi i kòkìdhó adrélé ru 'o dre dhi, mì kòtotó àmi àmi ki drì tingá kuru, adrézó gànzi ró. Tàko ko, lókyá Giká dré dra àmi ki apázó dhi atsá ànyi dre.»

Tà tadhále figì fa ni tà rú dhi

(A kònò kpà Mátáyò 24:32-35; Mároko 13:28-31)

29 Gò Yésu dré tà kònìdhi ni tàzo àyi dré kúlí alaala sè, tàzoá dhi: «Mì nò rè figì fa tùmání fa àruka tíí dhi íbe dhi i ká!

30 Mì kàdré àyi ki bí no adrérà'a ròle dhi, mì nǐ tàle dhi, yǐgú ànyi dhi be.

31 Kókpa kòdhi tǐni, lókyá mì dré dra tà nda kòdhi ki nòzo adrérà'a ru 'o dhi tú dhi, lè mì kònǐ tàle dhi, Giká ni Opì ànyi káyà dhi.

32 Má adré tà bàti ta àmi dré: Móndyá dra adrèbhá lídrì íbe lókyá nda sè dhi i kitswá dràle tíí drìdrì tà tíí nda i dré dra ru 'òzo dhi kandrá ko.

33 Bhù i bvò be dhi ki akí. Di, áma kúlí i kitswá àyikya tàdzí akílé ko.

34 Mì kònò dóro, mì kòbhàró àmi ki togó adrélé lanzìle gwányá 'òma ni tà sè, wá tsìma ni tà sè, ìndì tà bvò kòndì àdhya ki kisùma ni tà sè ko, kítú tàbvó tàzo nda kòkiró àmi ngbǒ ró ko.

35 Tàko ko, kítú nda ni atsá móndyá tíí bvò dri dhi i dré.

36 Lè mì kàdré di tàmiǵa dri, adrélé tà zi Giká tí lókyá wǎyi sè, mì kòkitswáró tà tíí adrèbhá

alile nda ki lavú, kitswázó àmi ki totó kanyò àko Móndeí ni Mvá kandrà.»

³⁷ Kítú àlo àlo tíí ì sè dhi, Yésu adré tá tà tadhá tépelò na gò, ngátsi sè dhi, dré adrézó p̄fòle mbàle ayilé kòngó Olívè fa kya dr̄ina.

³⁸ Dì drùbh̄i kínó, mónnyá tíí dhi ì adré tá lile akódhi ni yi tépelò na.

22

Yùdásì ì yi ru kòwánà kàdrì íbe, kòleferó Yésu àyi drígá

(A kònò kpà Mátáyò 26:14-16; Márokò 14:10-11)

¹ Yúdà ànzi ki gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya, adréle kpà rú z̄ile Pásikà dhi adré tá atsálé ànyi.

² Kòwánà kàdrì ì tátrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá láti nda kitswázó Yésu ni p̄fu dr̄ale lùzu ró. Tàko ko, ì adré tá àyikya mónnyá zyandre dhi ki ro.

³ Dì Sàtánà dré fizo Yùdásì adréle kpà rú z̄ile Ísikàrìyótà dhi na. Akódhi nda tá Yésu ni lebèbhá mudrì-dr̄i-r̄i dhi ki àlo 'ì.

⁴ Gò dré ngàzo lile tà ta kòwánà kàdrì íbe ìndì tépelò líkíbhá ki kàdrì íbe, í ni Yésu ni lefè àyi drígá ngíni ya dhi ni tà dri.

⁵ Ayi nda ì dré lenzézó tà nda sè gò, ì dré lazizóá dhi, ì ni làfa fe drá.

⁶ Dì Yùdásì dré ka 'izoá gò, kidhózó adréle lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda, mónnyá zyandre dhi ì kòniró ko.

A ledé tà Yésu ì dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo lebhéhá ni íbe

(A kònò kpà Mátáyò 26:17-25; Márokò 14:12-21; Yòwánì 13:21-30)

⁷ Gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya tú dhi, kítú adrézó kábilíyà mvá Pásikà àdhya ni pfu dràle mòbòmà ro dhi dré atsázó.

⁸ Dì Yésu dré Péteró kì mùzo Yòwánì be, tàzoá dhi: «Mì lè ngá ladhí àma dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo.»

⁹ Ì lizí akódhi tàzoá dhi: «Mí adré leá dhi, mà kòlì ladhíá ángwà?»

¹⁰ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kòfì bhàandre na dre dhi, mì ni drì si agó àlo adrélépi yí do lèdrí na dhi be. Mì dhe akódhi nda bvó, tsàle dzó dré dra fízo lána dhi na.

¹¹ Mì kòtà dzó nda ni líyí dré dhi: «Dhya tà tadhá lépi dhi adré ámi lizí: Dzó 'a kìle mà dré kitswázó Pásikà nya áma lebhéhá íbe dhi ángwà?»

¹² Dì akódhi nda ni dzó 'a kìle kàdrì kurú na dhi ni tadhá àmi dré. A tobhà mísá ì ngá àruka íbe tayílé lána dre. Mì kòladhí ngá àma dré kònàle.»

¹³ Dì ì kòlì dre dhi, ì dré tà títi nda kì kisúzó ngóro Yésu dré tá tàle àyi dré dhi tíni. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

Mìrì ni rúbhá ì kàrí ni be dhi

(A kònò kpà Mátáyò 26:26-30; Márokò 14:22-26; 1 Kòrìtòbhá ì 11:23-25)

¹⁴ Lókyá kòkitswá dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lírìlé mísá làgàsè túmání akódhi ni àpòstolò mudrì-drì-rì dhi íbe.

15 Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Ma tá lovó íbe tò atsálé nyànomvá dhi, mà kònyaró Pásikà kònìdhi túmání àmi íbe áma kizà nyàma kandrà.

16 Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Má gò véle nyàá ko, tsàle lókyá tà ni ni dré dra ru 'òzo kitswálé tíí Gìkà ni Òpì na dhi 'á.»

17 Di dré kópò adózó, àwoyà fèzo Gìkà dré gò, tàzoá dhi: «Mì do vínò kópò kònìdhi lé ni lanzílé àmi kòfalésè.

18 Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Má gò véle vínò mvu ko, tsàle lókyá Gìkà ni Òpì dré dra atsázó dhi 'á.»

19 Dré mápà adózó, àwoyà fèzo Gìkà dré gò, òzoá fèle áyi lebèbhá i dré gò, tàzoá dhi: «Kònìdhi áma rúbhá má dré adrélé fèle àmi ki tà sè dhi 'i. Mì nya, ìndì mì kàdré 'òá kònìni adrézó áma tà kisù.»

20 Ngá nyàma àmvolésè dhi, dré kókpà 'òzoá kònìni kópò sè. Adó kópò nda, tàzoá dhi: «Kópò kònìdhi adré tà tídhí Gìkà dré bhàle ru yízo móndí íbe áma kàrí kutulépi àmi dré dhi sè dhi ni tà tadhá.

21 Di, mì yi rè ká! Dhya adrélépi 'òle áma lefè kàribhá i drígá dhi adré lirílé túmání má be mísá kònìdhi làga.

22 Tà bàti ró dhi, Móndí ni Mv́a ni li dràle ngóró Gìkà dré tá tà ni ni bhàle drìdrì dhi tíni. Di, kizà ni ína adré kàdrì dhya dra Móndí ni Mv́a nda ni lefèlepi dhi dré!»

23 Di ì dré kìdhózó adrélé lizíá àyi kòfalésè, ngalè àdhi àyi kòfalé dhi ni tà nda ni 'o nì ya dhi.

Dhya kàdrì lavulé dhi àdhi 'i?

²⁴ Gò Yésu ni lebèbhá nda ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, nǐzoá ngalè dhya kàdrì lavulé àyi kòfalé dhi àdhi 'i ya dhi.

²⁵ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Móndyá bvò kòndi àdhya ki ópí ì adré àyikya òpì nya àyi dri rinyí sè. Dhya kàdrìkàdrì àyi drìle dhi ì adré kpà àyi ki tàndi ki zi móndí ki ledébhá ì ró.

²⁶ Dì, adré leá dhi, àmi ki tà kàdré kònìni ko. Be ró dhi, lè dhya kàdrì lavulé àmi kòfalé dhi kàdré àmi ki tùgumvá t́ni. Lè kpà dhya adrélépi àmi ki dri ko dhi kàdré tà 'o àmi ki màràbà t́ni.

²⁷ Angyá ko, mì adré kisúá dhi, dhya kàdrì lavulé dhi àdhi 'i: dhya adrélépi ngá nya mísá na dhi, kó ngalè, dhya adrélépi ngá bha nyàle dhi? Zakó tá dhya adrélépi ngá nya mísá na dhi 'i? Dì, ma mána àmi kòfalé dhi ngóro dhya adrélépi tà 'o àmi dré dhi t́ni.

²⁸ Àmi ró dhi, àmi tá ngbú dhya adrébhá t́mání má be tà dré adrérà'a áma tabhì dhi 'á dhi 'i.

²⁹ Dì má adré àmi ki bha adrélé òpì nya, ngóro áma Atá dré áma bhàle adrélé òpì nya dhi t́ni,

³⁰ mì kàdréro ngá nya ìndì ngá mvu áma mísá làgàsè áma Opì na. Kònàle dhi, mì ni lírì lírìrà adrézó òpì nya dhi ì drìsè, adrélé Ìsèrélè ànzi ki sùrú mudrí-dri-rì dhi ki tàbvó ta.»

Yésu longó dhi, Péteró ni áyi ga

(A kònò kpà Mátáyò 26:31-35; Márokò 14:27-31; Yòwání 13:36-38)

³¹ Yésu gò tàá dhi: «Simónà, Simónà, mí yi rè ká! Sàtánà zi tà Gìká tí, kòfèró láti í dré àmi ki tabhizo, ngóro à dré adrélé ngánò kiyá dhi t́ni.

³² Di, má zi mána tà Gĩká tí mí dré, mí kòtayíró ámi tà ka'ika'ĩ ko dhi bvó. Di mí kògò agòle má véle dre dhi, mí kòtimbà ámi adrúpi i àyi ki tà ka'ika'ĩ na.»

³³ Di, Pétèró tà drá dhi: «Mírì, ma gànzi ró lile bã nya, ìndì lile dràle túmání mí be.»

³⁴ Yésu logó drá dhi: «Pétèró, má adré tàá mí dré dhi: Ándrò drìdrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí nì áma ga vésè be na tàzoá dhi, mí nì ma ko.»

Yésu tà àyi lebèbhá i dré dhi, i kòlotó àyi kitswále àdzú bhu

³⁵ Yésu gò liziá àyi tí dhi: «Lókyá má dré tá àmi ki mùzo lile làfa àko, kòmvo àko, ìndì kámókà àzya àko dhi sè dhi, ngá àlo dhi pi tá àmi vélé?»* † logó dhi: «Kóko.»

³⁶ Akódhi tà àyi dré dhi: «Di, nyànomvá dhi, dhya adrélépi làfa íbe dhi, kòdo làfa nda be. Dhya adrélépi kòmvo íbe dhi, kòdo kpà be. Dhya adrélépi sápi àko dhi, kòlagí àyi kítá kidhì àdhya kitswázó sápi gi í dré.

³⁷ Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Lè tà tisìle áma tà dri Gĩká nì Kúlí na kònìdhi kàtsá má rú: <À amú akódhi nàle tatrítrí kúlí ñobhá íbe.>† Tà bàti ró dhi, tà tisìle áma tà dri kòdhi adré 'òle ru 'o.»

³⁸ Akódhi nì lebèbhá i gò tàá dhi: «Mírì, sápi rì dhi i be kònìdhi.» Akódhi logó àyi dré dhi: «Kòdhi kitswá dre.»

* 22:35 22:35 A kònò Lúkà 9:3; 10:4. † 22:37 22:37 A kònò Esàya 53:12.

*Yésu zi tà Gìká tí kòngó Olìvè fa kya drìna
(A kònò kpà Mátáyò 26:36-46; Márokò 14:32-42)*

³⁹ Yésu kàpfò kònalésè dre dhi, dré lizo mbàle kòngó Olìvè fa kya drìna, ànzyà gà dré adrélé 'òle dhi tíni. Akódhi ni lebèbhá ì dré kpà akódhi ni lebèzo.

⁴⁰ † kòtsa àrà nda na dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì kàdré tà zi Gìká tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko.»

⁴¹ Gò dré lizo vwàle àyi rúsè ànyíànyi ngóró kírà vîle dhi dré adrélé lîle adhéle dhi pí. Dré dhèzo àyi kórókó titì, tà zîzo Gìká tí kònîni:

⁴² «Tátá, mí kòlè dhi, mí kòdo kópò kizà àdhya kòdhi má vélésè wà. Dì, mí kò'o tà má dré adrélé lèle dhi kòdhya ko. Be ró dhi, mí kò'o tà mí dré adrélé lèle dhi kòdhya.» [

⁴³ Gò ángéló àlo bhù lésè dhi dré agázó akódhi kandrá, rînyí fe drá.

⁴⁴ Yésu ni togó dré adrélé kizà ro lavúlè dhi sè dhi, dré gòzo adrélé tà zi Gìká tí togó wáyi sè. Gò kúrî adrélépi apfòle rúásà dhi dré atsázó kàrí tíni, adrélé titìle kíni mi.]‡

⁴⁵ Akódhi kòzi tà nda akílè dre dhi, dré ngàzo gòle àyi lebèbhá nda ì véna, àyi ki kisú adrérà'a ayí ko kizà dré.

⁴⁶ Dì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì adrè ayí ko àdho tà sè? Mì nga adrélé tà zi Gìká tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko.»

‡ 22:44 22:44 Wárágà àruka Gìká ni Kúlí tisizo àyi dri dhi ì léna dhi, à adrè 22:43-44 ki kisú ko.

Yésu ni rùma
(A kònò kpà Mátáyò 26:47-56; Márokò 14:43-50; Yòwánì 18:3-11)

⁴⁷ Gbă kòdhwa, Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, mómí zyandre dhi ì dré atsázó. Dì dhya rú zìle Yùdàsì, Yésu ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi kì àlo dhi adrì tá ìna àyi nì. Gò dré àyi kಿಸಿಸó ànyi Yésu làga, kitswálé akódhi ni kamú.

⁴⁸ Dì, Yésu dré tàzoá drá dhi: «Yùdàsì, mí adrè tsì Mómí nì Mv́a nì kamú, kitswázó akódhi nì lefè kàribhá ì drígá bàti?»

⁴⁹ Yésu ni lebèbhá ì kònò tà adrélèpi 'òle ru 'o nda dre dhi, ì dré akódhi nì lizízó: «Mírì, mà kòtogá àyi sápi sè wà?»

⁵⁰ Gò àyi kì àlo dré kòwánà kì kàdrì nì màrábà nì bí dríagó lésè dhi nì bwwàzo kile.

⁵¹ Dì, Yésu dré ìna tàzoá dhi: «Mì tayí! Kòdhi kitswá dre!» Dré agó nda nì bí tabèzo, akódhi nì tidrízó.

⁵² Gò Yésu dré tàzoá kòwánà kàdrì ì, tépelò likíbhá kì kàdrì ì ìndì bhàgo atsábhá àyi ru dhi ì dré dhi: «Ma vo kùgú 'i gò, mì dré adrézó alìle sápi íbe ìndì fa íbe kitswálé áma ru ni?»

⁵³ Kítú àlo àlo títi ì sè, má adrè tá àmi kòfalé tépelò na dhi, mì bhà tá drígá má rú ko. Dì, lókyá kònìdhi àmìkya 'i, ìndì dhya adrélèpi àyi rìnyí tadhá tìnìmvá na dhi àdhya 'i.»

Péteró gà Yésu rè
(A kònò kpà Mátáyò 26:57-58, 69-75; Márokò 14:53-54, 66-72; Yòwánì 18:12-18, 25-27)

54 Gò ì dré Yésu ni rùzo, drìzoá lizo ába kòwánà ki kàdrì ni dzó na. Di Pétèró adré tá ína àyi ki lebè lará ro.

55 Ayi ki àruka ì turú tá àtsí bhà'álé nda ni kító 'á gò, ì dré lirízó làgàsà. Di Pétèró dré kpà lirízó àyi kòfalé.

56 Gò mvátòkó àlo màrábà ro dhi dré akódhi ni nòzo adrérà'a lirílé àtsí mìle. Dré mì tingbózó dríá gò, tàzoá dhi: «Dhya kòndi tá kókpà tùmání Yésu be.»

57 Di, Pétèró dré ína tà nda ni gazo rè, tàzoá dhi: «Tòkó, má nǐ akódhi ko.»

58 Gí ko, dhya àzya dré akódhi ni nòzo gò, tàzoá dhi: «Mì kókpà àyi ki àlo 'i.» Di Pétèró logó dhi: «Kóko, ma 'i ko!»

59 Anyiànyi sáà àlo àmvolésè dhi, dhya àzya dré gòzo tàá rinyí sè dhi: «Bàti, dhya kòndi tá tùmání Yésu be! Angyá ko, akódhi kókpà móndí angálépi Gàliláyà lésè dhi 'i.»

60 Di Pétèró logó dhi: «Agó, má nǐ ngalè mí adré àdho tà ta ya dhi ko!» Gbǎ lókyá dré adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, àgólòwa dré tsírà bhèzo.

61 Gò Mírì Yésu dré áyi alázó Pétèró ni no dǐí. Di kúlí Mírì dré tá tàle Pétèró dré dhi dré agázó lána. Tà tá dhi: «Ándrò, drìdrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí ni áma ga vésè be na.»

62 Di Pétèró dré pfòzo kivi na gò, ngòle ka'íle ka'ika'i kizà dré.

*A gu Yésu, akódhi ni tswàzo
(À kònò kpà Màtáyò 26:67-68; Márokò 14:65)*

63 Di dhya adrébhá Yésu ni likí dhi ì adré tá akódhi ni gu, adrézó akódhi ni tswa.

64 I dré akódhi ni mĩ dròzo gò, adrézó tàá drá dhi: «Mí tà rè àma dré pròfètà ro dhi, ngalè àdhi sa mi nì ya dhi ká!»

65 Di ì adré tá akódhi ni lodhá kanyò kúlí àruka bĩ dhi ì sè.

Yésu pfò kòwánà kì kàdrì ì kandrà bhàgo kàdrì ìbe

(A kònò kpà Mátáyò 26:59-66; Márokò 14:55-64; Yòwánì 18:19-24)

66 Ngá kòwa dre dhi, Yúdà ànzi kì bhàgo kàdrì ì, kòwánà kàdrì ì ìndì tátrítrí kúlí tadhábhá ìbe dhi, ì dré ru kimózó kònàle. Gò Yésu ni drizo pfòle àyi nda ì kandrà.

67 Di ì dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Mèsíyà 'ì bàti dhi, mí tà rè àma dré ká!» Yésu logó àyi dré dhi: «Má kòtà tà nda àmi dré dhi, mì kitswá ka'íá ko.

68 Má kòlizí kpà tà àmi tí dhi, mì kitswá tàdzí kúlí logó ko.

69 Di, kidhólé nyànomvá dhi, Móndí ni Mvá ni lírí adrelé Gĩká rĩnyí líyí ni driágo lésè.»

70 Di àyi títi nda ì lizí tíá dhi: «Mì di mína Gĩká ni Mváagó 'ì?» Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi kì tàndì mì tà kyá tàle dhi, ma 'ì dhi.»

71 Di ì tà dhi: «Mà ni di go véle móndí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi kì nda àdho tà sè? Ama kì tàndì, mà yi kúlí apfòlepi akódhi ni tàndì sílésè dhi dre!»

23

Yésu pfò Pìlátò kandrà

(A kònò kpà Mátáyò 27:1-2, 11-14; Márokò 15:1-5; Yòwánì 18:28-38)

¹ Gò àyì tíí ru kimóbhá nda ì dré ngàzo Yésu ni dri lizo ába Pìlátò, Rómà kì gùvèrènére kandrà.

² Gò ì dré dhèzo adrélé Yésu ni asíkì, adrézó tàá dhi: «Mà kisú dhya kònìdhi adrérà'a àma kì sùrú ni kodzó ligilé. Akódhi adré ína Kàyìsàrà ni mèdáyì gìma logá móndí ì dré. Adré kpà áyì tàndi ni zi Mèsíyà ro, ìndì ópí ro.»

³ Dì Pìlátò dré lizizóá Yésu tí dhi: «Mì, mì ópí Yúdà ànzì kya 'i?» Yésu logó drá dhi: «Ámì tàndi mí tà dre.»

⁴ Gò Pìlátò dré tàzoá kòwánà kàdrì ì dré, móndyá zyandre íbe dhi: «Má kisú mána tà àlo tà bhàzo agó kònìdhi dri dhi ko.»

⁵ Dì, ì gò àyíkya tàá rìnyí sè dhi: «Akódhi adré móndí zyandre dhi kì kodzó ligilé tà dré adrélé tadhále dhi ì sè. Adré 'òá kònìni Yúdà ànzì kì bvò 'àsè tíí, kìdhólé Gàliláyà lésè atsálé kònwa Yèrúsalémà 'a.»

⁶ Pìlátò kòyi tà nda dre dhi, dré lizizóá ngalè Yésu móndí angalépi Gàliláyà lésè dhi 'i yà dhi.

⁷ Kòyi tàle dhi, akódhi tá ópí Eródè ni rìnyí zàle dhi dre dhi, dré akódhi ni mùzo Eródè véna. Angyá ko, akódhi nda tá Yèrúsalémà 'a lókyá nda sè.

Yésu pfò Eródè kandrà

⁸ Eródè kònò Yésu dre dhi, dré lenzézó lavúlé. Tàko ko, yi tá Yésu ni rúbí kínó gò, adrézó akódhi

ni le nòle tò. Adré tá mì bha kitswálé akódhi ni no tà àlo línđrìga ró dhi ni 'orà'a.

⁹ Di dré akódhi ni lizízó tà bí dhi i sè. Di, Yésu logó ína drá kúlí àlo ko.

¹⁰ Kòwánà kàdrì i tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì totó tà àyi kònàle adrélé akódhi ni asíkì rìnyí sè.

¹¹ Di Èròdè i sòdá ni íbe dhi ì dré kpà akódhi ni ayízèzo, adrézó akódhi ni gu. Gò ì dré kánzó aveave asózó rúá, gòzo akódhi ni mu Pìlátò véna.

¹² Di kitú nda sè dhi, Èròdè i Pìlátò be atú adrèbhá tá kàribhá ro dhi i, ì dré atsázó véle arúpi ró.

A ñò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(A kònò kpà Mátáyò 27:15-26; Márokò 15:6-15; Yòwánì 18:39-19:16)

¹³ Gò Pìlátò dré kòwánà kàdrì kì azízó, Yúdà ànzì kì drì kobhá íbe, ìndì mónđyá zyandre íbe,

¹⁴ tàzoá àyi dré dhi: «Mì adrì àmikya agó kònìdhi alizo ába má véle tàzoá dhi, adré mónđí kì kodzó ligilé. Di, mì yi rè ká! Má lizí tá akódhi àmì kandrá gò, má dré mána tà mì dré adrézó akódhi ni asíkì ásà dhi ni kisúzó vélána ko.

¹⁵ Èròdè kisú kpà tà àlo vélána ko. Angyá ko, logó akódhi àma véle. Di dhya kònìdhi 'o tà àlo kitswálépi dràdrà sè dhi ko.

¹⁶ Ásà dhi, má ni akódhi ni 'o bhwàle gò, trìzoá ììle.» [

¹⁷ *]

* **23:17 23:17** Wáràgà àruka Gíkà ni Kúlí tisizo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adré kúlí kònì kì kisú kònwa ko: [Adré tá làá dhi, Pìlátò kòtrì mónđí àlo 'ìle bádzó na dhi àyi dré gwányá Pásikà àdhya tú.]

18 Di àyi títi nda ì dré ngàzo kúlí loyó tàzoá dhi: «Mí kò'o dhya kòdhi dràle! Mì kàtrì àma dré Bàrábà kòdhya!»

19 (A bhe tá Bàrábà nda bǎdzó na, móndí kì kodzoma ligílé bhàandre nda 'á dhi ni tà sè, ìndì móndí pfùma ni tà sè.)

20 Pilátò dré gòzo tódhyá tàá àyi dré dhi, í lè tá ína Yésu ni trìle.

21 Di ì dré ngàzo adrélé tetrélé, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi fa kípakipa dri! Mí tidí akódhi!»

22 Pilátò dré gòzo tàá àyi dré vèsè ni na sè dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzi 'i? Má kisú mána tà àlo kítswalépi dràdrà sè dhi vélána ko. Ásà dhi, má ni akódhi ni 'o bhwàle gò, trìzoá lile.»

23 Di, ì dré àyikya gòzo tetrélé rinyí sè tàzoá dhi, à kòtidí akódhi fa kípakipa dri gò, àyi kì kúlí dré lavúzó.

24 Di Pilátò dré tà ì dré adrélé zìle nda ni ka'izo 'òle àyi dré.

25 Dré Bàrábà, bhèle tá bǎdzó na móndí kì kodzoma ligílé dhi ni tà sè ìndì móndí pfùma ni tà sè nda ni trìzo, ngóro ì dré adrélé zìle dhi tíni. Dré Yésu ni fèzo àyi drígá, ì kò'oró ngóro ì dré adrélé lèle dhi tíni.

Yésu ni tidima fa kípakipa dri dhi

(A kònò kpà Mátáyò 27:32-44; Mároko 15:21-32; Yòwánì 19:17-27)

26 Ì dré tá adrérà'a Yésu ni dri lèzo ába dhi 'á dhi, ì dré agó àlo rú be Símónà angalépi Kírénè lésè dhi ni nòzo adrérà'a agòle amvú lésè.† Di ì

† 23:26 23:26 «Kírénè» kònìdhi tá bhàandre bvò Libiyà àdhya lé, bvò kàdrì Afrikà àdhya lé dhi 'i.

dré akódhi nda ni rùzo, fa kipakipa bhàzo drĩa gò, akódhi ni 'òzo fa nda ni do lizo ába Yésu vèsè.

²⁷ Mòndí zyandre lavulé dhi ì adré tá lile Yésu vèsè. Ayi nda ì kòfalé dhi, tòkó àruka ì adré tá àwó ngo, adrézó tongólé Yésu ni tà sè.

²⁸ Di Yésu dré áyi alázó tàá àyi dré dhi: «Àmi ànzitòkó Yèrúsalémà àdhya ni ì, mì kòngo má sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya ngòle àmi ki tàndi ì sè, ìndì àmi ki ànzi ì sè.

²⁹ Angyá ko, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tàá dhi: <Kólénzé tòkó kóndó ro tibhá ko, ìndì bà febhá ànzimv́á ì dré ko dhi ì dré!>

³⁰ Lókyá nda sè dhi, mómí ki tàá kòngó kàdrìkàdrì ì dré dhi: <Mì kàdhé àma dri wà!> adrézó kpà tàá kòngó tsàtsà ì dré dhi: <Mì kàbvù àma wà!>‡

³¹ Tàko ko, à kàdré 'òá kònìni fa lídrì ro dhi rú dhi, àdho tà ni di vélé atsá fa à'yo ró dhi rú dhi nì?»

³² A adri tá kpà àgo rì drìkònzìbhá ro dhi ì pfùle dràle túmání Yésu be.

³³ Ì kòtsa àrà adrélé zìle Drìfà ro dhi na dre dhi, ì dré Yésu ni tidízó fa kipakipa dri. Ì dré kpà drìkònzìbhá rì nda ki tidízó fa àruka ì drìsè, àlo ni Yésu ni dríágó lésè, àzya ni lidzì ni lésè.

³⁴ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Tátá, mí kòtrì àyi ki tàkònzì. Angyá ko, ì nì tà ì dré adrélé 'òle dhi ko.» Gò sòdá ì dré akódhi ni kítá ki lanzízó àyi kòfalésè dzègé sè.§

³⁵ Mómí zyandre nda ì totó tá àyi adrélé tà nda ni no. Yúdà ànzi ki kàdrì ì adré tá àyikya

‡ 23:30 23:30 A kònò Oséyà 10:8. § 23:34 23:34 A kònò Longó ì 22:19.

Yésu ni gu, adrézó tàá dhi: «Akódhi tidrí móndí àruka i 'í. Di kàdré Mèsíyà Gìká dré zìle dhi 'i bàti dhi, kòtidrí áyì tándi wà!»

³⁶ Sòdá ì adré tá kpà akódhi ni gu. Ì kisi tá àyì ànyì akódhi làga, vìnègáři fe drá,

³⁷ tàzoá dhi: «Mí kàdré ópí Yúdà ànzì kya 'i bàti dhi, mí tidrí ámi tándi wà!»

³⁸ A di tá wárágà tà tìsìzo dríá dhi akódhi drìle. A tìsì tá dhi: «Kònìdhi ópí Yúdà ànzì kya 'i.»

³⁹ Drìkònzibhá tidílé Yésu làga nda kì àlo adré tá kpà akódhi ni lodhá, adrézó tàá dhi: «Mí mína Mèsíyà 'i ko? Mí tidrí di àma tùmání ámi tándi be wà!»

⁴⁰ Di, drìkònzibhá àzya dré ína lawàzo dríá, tàzoá dhi: «À nò kó tà kitswálépi dràdrà sè dhi mí dri akódhi àdhya tìni dhi, mí adré di mína Gìká ni ro ko àdho tà sè?»

⁴¹ Ama ró dhi, à nò tà àma dri gyăgya. Mà adré àmakya tà kitswálépi tà mà dré 'òle dhi i sè dhi ni kisú. Di, dhya kònìdhi 'o ína tà kònzì àlo dhi ko.»

⁴² Gò dré tàzoá dhi: «Yésu, lókyá mí dré dra fizo ámi òpì na dhi tú dhi, mí kòtivì ma ko.»

⁴³ Yésu logó drá dhi: «Má adré tà bàti ta mí dré: Àndrò, mà ni adré tùmání mí be pàràdìsò na.»

Yésu ni dràma

(A kònò kpà Mátáyò 27:45-56; Mároko 15:33-41; Yòwání 19:28-30)

⁴⁴ Anyiànyi kítú rírì sè dhi, tìnìmvá dré bvò ni mǐ dòzo wáyi, tsàle sáà na kítú rírì àmvolésè dhi na.

45 Tàko ko, kítú tayí tá ína ngá kazama. Gò kítá 'ìle tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì.

46 Gò Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tazoá dhi: «Tátá, má tayí áma lídrì mí drígá.» Kòtá tà nda dre dhi, dré dràzo.

47 Rómà kì sòdá kì kàdrì kònò tà tíí lavúbhá nda ì dre dhi, dré Giká ni rú bhàzo kùle, tazoá dhi: «Dhya kòdhi tá ína móndí gyǎgya 'ì bàti!»

48 Móndyá zyandre tíí ru kimóbhá tà nda ni no dhi ì kònò tà lavúbhá nda ì dre dhi, ì dré ngàzo nzìle àyi kì agá dibe kizà dré.

49 Dì, móndyá tíí Yésu ni nibhá dhi ì tùmání tòkó akódhi ni lebhébhá Gàliláyà lésè dhi íbe dhi ì totó tá àyi adrélé tà nda kì no lárá ro.

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(A kònò kpà Mátáyò 27:57-61; Márokò 15:42-47; Yòwání 19:38-42)

50-51 Yúdà ànzi kì bhàgo kàdrì ì kòfalé dhi, agó àlo rú be Yòséfà angalépi Arimátáyà, bhàandre àlo Yùdáyà le dhi lésè dhi tá be. Dì, akódhi nda ka'ì tá ína tà bhàgo àruka tíí dhi ì dré ru yìzo 'òzoá dhi ko. Akódhi tá móndí dóro ìndì gyǎgya, adrélépi Giká ni Opì letè nòle dhi 'ì.

52 Dì dré lizo Pìlátò véna Yésu ni rúbhá zi tíá.

53 Pìlátò kòka'ì dre dhi, Yòséfà dré lizo rúbhá nda ni tirí fa kipakipa drìlésè, lambézóá kítá kemve sè gò, lizo bhàá mógó àlo gàle kírà na, àbvò bhàzo lána rè ko dhi na.

54 Kítú nda tá kítú adrézó tà ledé sàbátù kandrá dhi 'ì. Dì sàbátù adré tá 'òle kídhólé.

55 Tòkó alìbhá tá Gàliláyà lésè tùmání Yésu be nda ì lebhé tá Yòséfà gò, ì dré mógó nda ni nòzo,

ìndì à bhà Yésu ni rúbhá lána ngíni ya dhi ni nòzo.

⁵⁶ Dì ì dré gòzo nzìle gò, dò tàdzí be dóro amulé málàsì be dhi ni ladhí. Dì sàbátù tú dhi, ì dré lovózó ngóro tátrítrí kúlí dré adrelé tàle à kò'o dhi t́ni.

24

Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

(A kònò kpà Mátáyò 28:1-10; Márokò 16:1-8; Yòwánì 20:1-10)

¹ Kítú ni àlo pósò àdhya sè dhi, tòkó nda ì dré ngàzo drùbhì kínó dò tàdzí be dóro ì dré tá ladhílé nda ni do lizo ába mógó na.

² Ì kòtsa dre dhi, ì dré kisúzóá dhi, à li kírà mógó nda tísè dre.

³ Dì, ì dré fizo lána dhi, ì kisú àyikya Mírì Yésu ni rúbhá ko.

⁴ Ayì kì dri dré adrérà'a abílé tà nda sè dhi 'á dhi, àgo rì kítá lagulagu ró dhi kì asóbhá dhi ì dré agázó àyi kandrà.

⁵ Dì tirì dré gàzo tòkó nda ì léna b́ gò, ì dré tandizo m̀bhalé bha ḱnì na ró. Dì, àgo nda ì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré dhya lídrì ro dhi ni nda àbvò ì kòfalé àdho tà sè?»

⁶ Akódhì kònwa yókódhó. Nga ína dràdrà 'ásè dre! Mì kisù rè tà dré tá tàle àmì dré, dré rè dhu adrérà'a Gàliláyà na dhi 'á dhi ká.

⁷ Akódhì tà tá dhi: «Adré leà dhi, à kòlefè Móndí ni Mv́à tàkonzìbhá ì drígá, akódhì ni tidízó dràle fa kipakipa dri gò, kítú ni na sè dhi, akódhì dré ngàzo dràdrà 'ásè.»

⁸ Dì kúlí dré tá tàle nda ì dré agázó àyi léna.

⁹ Dì ì kàgò mógó lésè dre dhi, ì dré tà tíí nda ki titízó àpóstolò mudrí-dri-àlo dhi ì dré, móndyá àruka tíí dhi íbe.

¹⁰ Tòkó nda ì tá: Màríyà Màgàdàlénè, Yòwánà, Màríyà Yàkóbhò ni andre, tsàle tòkó àruka ì.

¹¹ Dì, tà ì dré titílé nda ì sù tá ngóro kúlí azaaza ì tíni àpóstolò nda ì bína gò, ì dré ka'izoá ko.

¹² Dì, Pétèro dré ína ngàzo ràle mógó na. Kòtsa tandìle ngá no dre dhi, dré ngbà 'í kítá kàtswákàtswa dhi ki nòzo kòdhya. Dì akódhi ni líndrí dré gàzo gò, dré gòzo nzìle í bhàna, adrélé lizíá í léna ngalè àdho tà 'o tá ru nì ya dhi.

*Yésu ni lebèbhá rì dhi ì Emáwù ni láti na
(A kònò kpà Márokò 16:12-13)*

¹³ Gbã kítú nda sè dhi, Yésu ni lebèbhá ki rì dhi ì adré tá lile bhà àlo rú be Emáwù dhi na. Bhà nda vwà tá Yèrúsalémà rúsè dhi ànyìànyì kílóméterè mudrí-dri-àlo.

¹⁴ Ì adré tá tà tíí lavúbhá Yèrúsalémà na dhi ki tíí.

¹⁵ Ì dré tá adrérà'a tà ta ìndì tà kayí àyi kòfalésè dhi 'á dhi, Yésu ni tàndi dré àyi kisízó ànyi àyi làga gò, ì dré adrézó lile túmání àyi íbe.

¹⁶ Dì, à kíkí tá àyi ki mǐ, ì kòkitswáro nǐá akódhi àdhi 'i ya dhi ko.

¹⁷ Yésu dré àyi ki lizízó tàzoá dhi: «Mì adré tá àdho tà tíí àmì kòfalésè, mì dré adrérà'a atsí to dhi 'á dhi?» Dì ì dré àyi ki kíkízó gò, àyi ki mǐbhalé dré adrézó kizà ro lavúlé.

¹⁸ Ayi ki àlo rú be Kèlèyópà dhi dré logózóá drá dhi: «Món dyá tíí adrèbhá tá Yèrúsalémà na dhi ì kòfalé dhi, mǐ ngbà 'í món dí àlo tà lavúbhá kònàle kítú kòni ì sè dhi ki nǐlepi ko dhi 'i?»

19 Yésu lízí dhi: «Àdho tà 'i?» Ɔ logó drá dhi: «Tà atsábhá Yésu, Nàzàrétà lésè dhi rú dhi 'i. Akódhi tá pròfétà rinyi ró kúlí tàma sè ìndì tà 'òma sè Giká kandrà ìndì mónnyá tíí i kandrà dhi 'i.

20 Di, kòwánà kàdrì i àma ki drì kobhá íbe dhi ì lefè tá àyikya akódhi, à kòbhàró tà akódhi dri kítswalé dràdrà sè. Gò ì dré akódhi ni tidízó fa kípakipa dri.

21 Mà adré tá àmakya mǐ bha kisùzoá dhi, kònò akódhi ni tá Ɔsèrélè ànzì ki apá nì. Kòdhi íbe dhi, ándrò kònìdhi, kítú ni na tà tíí lavúbhá nda i àmvolésè dhi 'i.

22 Di tòkó àruka àma kòfalé dhi ì tigá àma ki líndrì tà tàndì ró. Ɔ lè tá drùbhì kínó mógó na.

23 Di, ì kisú àyikya akódhi ni rúbhá ko. Gò ì dré agòzo longóá àma dré dhi, ángéló ì agá tá àyi kandrà tàá àyi dré dhi, Yésu be lídrì ro.

24 Di àma ki arúpi àruka ì dré lizo mógó na gò, ì dré tà nda ni kisúzó ngóró tòkó nda ì dré tá tàle dhi tíni. Di, ì nò àyikya akódhi ko.»

25 Di Yésu tà àyi dré dhi: «Á! Ami móndí azaaza ró ni i, mǐ adré tà tíí pròfétà ì dré longolé dhi ki ka'ì mbèlè ko!

26 Adré tá leá dhi, Mèsíyà kònya kizà làsú be kònìni gò, kòfìró àyi mìlanzìlanzì na dhi ko?»

27 Gò Yésu dré tà tíí tisìle àyi tà dri Giká ni Kúlí na dhi ki àndu ngìzo àyi dré, kidhólé Mósè ni búkù i lésè pròfétà tíí dhi kya íbe.

28 Ɔ kòtsa ànyi bhà ì dré tá adrézó lile lána dhi làga dre dhi, Yésu dré àyi 'òzo ngóró í adré tá lavulé na tíni.

29 Di, ì dré akódhi ni ti lizízó tà tándi ró tazoá dhi: «Mí kàdré rè tùmání àma íbe. Kítú ndì dre, ìndì ngá adré anílé.» Di dré fizo dzó na adrélé àyi íbe.

30 Ì kòlirí tùmání mísá làgàsè dre dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zizo dríá Giká tí gò, ñozoá adrélé fèle àyi dré.

31 Gbǎ kòdhwa, àyi ki mì dré ru nzizo gò, ì dré akódhi ni ñizo. Di, dré ína tavizo àyi m̀lèsè.

32 Gò ì dré tazoá àyi kòfalèsè dhi: «Àma ki togó adré tá zakó àtsi ró, dré tá adrérà'a tà ta àma dré láti na, adrézó tà Giká ni Kúlí na dhi ki àndu ngi àma dré dhi 'á!»

33 Gbǎ lókyá nda sè dhi, ì dré ngàzo gòle Yèrúsalémà na. Ì kòtsa dre dhi, ì dré Yésu ni lebèbhá mudrí-dri-àlo ru kimóbhá móndí àruka íbe dhi ki kisúzó.

34 Ayi nda ì dré tazoá dhi: «Bàti, Mírì nga dràdrà 'àsè dre! Agá ína Pétèró kandrá!»

35 Gò àyi r̀iti nda ì dré tà títi lavúbhá láti na dhi ki titízó àyi dré. Ì tití tá kpà, ì nì tá Yésu àdhi 'i ya dhi, dré tá adrérà'a mápà ño dhi 'á.

Yésu agá àyi lebèbhá i kandrá

(A kònò kpà Màtáyò 28:16-20; Márokò 16:14-18; Yòwàni 20:19-23; Tà 'òle dhi i 1:6-8)

36 Ì dré rè dhu adrérà'a tà nda ki ta dhi 'á dhi, Yésu ni tándi dré agázó àyi totó àyi kòfalé gò, tàà àyi dré dhi: «Tà k̀drík̀dri kàdré àmi íbe!»

37 Di àyi ki líndrí dré g̀azo tirì dré gò, ì dré adrézó kisùá dhi, ì adré móndí líndrí no kòdhya.

38 Di, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmi ki drě adré abílé àdho tà sè? Mì adré kpà tà kayí àmi léna àdho tà sè?

39 Mì nò rè áma drígá i áma pá íbe ni i ká. Kòndhi áma tàndi 'i! Mì tabè ma atógyàzoá dhi, mómí línđrí ză íbe ìndi fà íbe, ngóro mì dré adréle nòle má dré adrézó ába kòndi tını dhi ko.»

40 Kòtà tà nda dre dhi, dré áyi drígá ki tadházó áyi pá íbe àyi dré.

41 Di, ì kitswá tá àyikya tà nda ni ka'í dhu rè ko togó kìní dré ìndi línđrígá dré. Di Yésu dré lizízóá dhi: «Àmi ngá nyàle dhi íbe kònwa?»

42 Di ì dré kosyá ì dré libhílé dhi ni àmbí fèzo drá.

43 Gò dré dòzoá nyàle àyi mi.

44 Di dré tàzoá àyi dré dhi: «Mà dré tá adrerà'a tùmání àmi íbe dhi 'á dhi, má tà tá tà kòni i àmi dré: <Adré leá dhi, tà títi tisìle áma tà dri Mósè ni tátírítrí kúlí na, pròfétà ki búkù i 'ásè, ìndi Yúdà ànzi ki Longó i 'ásè dhi ì kò'o ru.»

45 Gò dré àyi ki tògyá nzìzo, ì kònříró tà tisìle Giká ni Kúlí na dhi ki àndu be dhi bvó.

46 Dré tàzoá àyi dré dhi: «À tisì tá tà kòni i: Mèsíyà ni kizà nya dràzo gò, kítú ni na sè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.

47 A tisì kpà dhi, à ni kúlí longó akódhi ni rú sè súrú títi i dré kidhólé Yèrusalémà na tàzoá dhi, ì kòladzá àyi ki togó, Giká kòtrříró àyi ki tàkonzì i be dhi bvó.

48 Àmi dhya tà nda kòdhi ki nobhá mǐ sè, ìndi yibhá bíbhálé sè dhi 'i.

49 Mì yi rè ká! Má ni mána Tírí Lólo áma Atá dré lazílé dhi ni amù àmi dré. Di àmi ró dhi,

m̀i kàdré adrélé bhàandre 'á, tsàle lókyá r̀inyí apfòlepi bhù lésè nda dré dra àmi ki asózó dhi 'á.»

Yésu mbà bhù na áyi lebèbhá i misè

(A kònò kpà Márokò 16:19-20; Tà 'òle dhi i 1:9-

11)

⁵⁰ Gò Yésu dré àyi ki dr̀izo l̀izo àyi ìbe tsàle ànyi Bètàníyà làga. Dré dr̀igá t̀ingázó kurú na, tà tani z̀izo G̀iká tí àyi dri.

⁵¹ Dì dré adrérà'a tà tani zi àyi dri dhi 'á dhi, dré àyi ki tayízó gò, G̀iká dré akódhi ni d̀ozo bhù na.

⁵² Dì ì dré àyikya ledhézó àyi ki kórókó tiŋ̀ akódhi ni lindr̀i bhàzo gò, ì dré gòzo Yèrusalémà na kólénzé be b̀i.

⁵³ Dì kítú àlo àlo títi ì sè dhi, ì adré tá tépelò na, adrélé G̀iká ni rú bha kùle landè àko ró.

Logo (Logoti)
Logoti (Logo): BUKU TA TIDHI//RU YIZO DHI ADHYA
New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Logo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source
files dated 10 May 2025

942af0a0-42ea-5477-8f1a-fed39823f32b